

תפסיד רס"ג

דגו לנחת שבת ושני וחמישי

ויחי יעקב

כח) פֶּעֶאשׁ יַעֲקֹב פִּי בְלִדִּי מִצֵּר. סִבְעָה עֶשֶׂר סָנָה. פֶּצְאָר גְּמִיעַ עֲמִרָה סָנִי חִיּוּתָהּ. מֵאֵה וְסִבְעָה וְאַרְבָּעִין סָנָה: כֵּט) וְלִמָּא קָרַב אַגַּל אִסְרָאֵל אֵן יְמוּת. דְּעֵא בְּאַבְנֵה יוֹסֵף. וְקֵאל לֵה אֵן וְגֵדַת חֲצִיאָא עֲנֻדָּךְ. אוּם בִּידָךְ אֵלֵי עֵהָדִי וְאַצְטַנֵּעַ אֵלֵי פֶּצְלָא וְאַחֲסֵאנָא בְּאֵן לֵא תִדְפַּנְנִי בְּמִצֵּר: ל) בַּל אֲדִיא צֵרַת אֵלֵי אֲבָאִי.

כח ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה ויהי ימי יעקב שני חייו שבע שנים וארבעים ומאת שנה: וחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרי שנים. והוה יומי יעקב שני חייו מאה וארבעין ושבע שנים: כט ויקרבו ימי ישראל

למוות ויקרא לבנו ליוסף ויאמר לו אם נא מצאתי חן בעיניך שים נא ידך תחת ירכי ועשית עמדי חסד ואמת אל נא תקברני במצרים: וקריבו ימי ישראל למות. וקרא לבריה ליוסף. ויאמר ליה אם כען אשבחית רחמין בעינך. שו כען ידך תחות ירכי. ותעביד עמי טיבו וקשוט. לא כען תקברנני במצרים: ד) ושכבת עמי

רס"ג

שבעים: ויקרא לבנו ליוסף. למי שהיה יכולת בידו לעשות: שים נא ידך. והשבע: חסד ואמת. חסד שעושין עם המתים הוא חסד שלאמת. שאינו מצפה לתשלום גמול: אל נא תקברני במצרים. סופה להיות עפרה פנים ומרחשין תחת גופי ושאין מתי חוצה לארץ חיים אלא בצער גלגול מחלות. ושלא יעשוני מצרים עבודה זרה: ל ושכבת עמי אבתי. ויזו זו מחבר למעלה לתחלת

כח ויחי יעקב. למה פרשה זו סתומה, לפי שפיון שנפטר יעקב אבינו נסתמו עיניהם ולבם של ישראל מצרת השעבוד שהתחילו לשעבדם. דבר אחר שבקש לגלות את הקץ לבניו ונסתם ממנו: כט ויקרבו ימי ישראל למות. כל מי שנאמר בו קריבה למות לא הגיע לימי אבותיו. [יצחק חי מאה ושמונים ויעקב מאה ארבעים ושבע. בדרך נאמר קריבה, אביו חי ארבע מאות שנים והוא חי

תפסיר רס"ג

אֲבֹתַי וּנְשָׂאֹתַי מִמִּצְרַיִם
 וּקְבֻרָתַי בְּקִבְרֹתָם וַיֹּאמֶר
 אֲנֹכִי אֵעָשֶׂה כְּדִבְרֶךָ:
 וַאֲשָׁכּוּב עִם אֲבֹתַי. וְתַטְּלֵנִי מִמִּצְרַיִם.
 וְתִקְבְּרֵנִי בְּקִבְרֹתֵהוֹן. וַאֲמַר, אֲנִי
 אֵעָבִיד כְּפִתְגָמְךָ: ^א וַיֹּאמֶר
 הַשְּׁבֶעָה לִּי וַיִּשְׁבַּע לוֹ
 וַיִּשְׁתַּחוּ יִשְׂרָאֵל עַל-רֹאשׁ

פאחמלני מן מצר. ואדפנני פי
 מקברתהם. קאל. אנא אצנע
 כמא קלת: לא) קאל אחלף
 לי. פחלף לה. וסגד אסראיל
 עלי טרף אלסריר שפרא:
 מח א) ולמא פאן בעד הד'יה
 אלאמור. קיל ליוסף. אן אבאד
 מריץ. פאכ'ד' אבניה מעה.
 מנשה ואפרים: ב) ת'ם אכ'בר
 יעקוב. וקיל לה. הודיא אבנד

הַמָּטָה: וַאֲמַר. קָיִים לִי. וְקָיִים לִיָּהּ. וּסְגִיד יִשְׂרָאֵל עַל רִישׁ עַרְסָא:
^ב וַיֹּאמֶר לְיוֹסֵף הִנֵּה אָבִיךָ חָלָה וַיִּקַּח אֶת-שְׁנֵי
 בָנָיו עִמּוֹ אֶת-מְנַשֶּׁה וְאֶת-אֶפְרַיִם: וַהֲוָה. בְּתֵר
 פִּתְגָמֵי־הָאֵלִין. וַאֲמַר לְיוֹסֵף. הֲאֵ אָבוּךָ מָרַע. וּדְבַר. יֵת תִּרְיִן בְּנוֹהֵי
 עִמִּיהָ. יֵת מְנַשֶּׁה וְיֵת אֶפְרַיִם: ^ג וַיִּגְדַּל לְיַעֲקֹב וַיֹּאמֶר הִנֵּה

ט' ט' בספרי
 תימן

רס"ד

למעלה מראשותיו שלחולצה. דבר אחר
 על ראש המטה, על שהיתה מטתו
 שלמה שאין בה רשע, שהרי יוסף מלך הוא,
 ועוד שנשבה לבין הגוים, והרי הוא עומד
 בצדקו:

פ' וַיֹּאמֶר לְיוֹסֵף. אָחֹד מִן הַמַּגִּידִים, וְהָרִי
 ז'ה מקרא קצר. ויש אומרים אפרים היה רגיל
 לפני יעקב בתלמוד, וכשחלה יעקב בארץ
 גושן, הלך אפרים אצל אביו למצרים והגיד
 לו: ויקח את שני בני עמו. כדי שיברכם
 יעקב לפני מותו: ז' וַיִּגְדַּל. המגיד ליעקב, ולא
 פרש מי, והרבה מקראות קצרי לשון:

המקרא (פסוק כט) שים נא ידך תחת ירכי
 והשבע לי, ואני סופי לשכב עם אבותי,
 ואתה תשאני ממצרים. ואין לומר ושכבתי
 עם אבותי, השכיבני עם אבותי במערה,
 שהרי כתיב אחריו ונשאתני ממצרים
 וקברתני בקברתם. ועוד, מצינו בכמה
 מקומות לשון שכיבה עם אבותיו היא
 הגויעה, ולא הקבורה, כמו (מ"א ז')
 וישכב דוד עם אבותיו, ואחר כך ויקבר בעיר
 דוד: וַיִּשְׁתַּחוּ יִשְׂרָאֵל. תעלא בעדניה
 סגיד ליה: על ראש המטה. הפך עצמו
 לצד השכינה, מכאן אמרו שהשכינה

תפסיר רס"ג

יוסף גאי אליך. פתקוי אסראיל. וגלס עלי אלסריר: (ג) פקאל יעקוב ליוסף. אעלם אן אלטאיק אלכאפי. תגלא לי פי לוז פי בלד כנעאן. פבארך פיא: (ד) וקאל לי. האנא מתמרך ומכתרך. ואגעל מנד גוק אכס. ואעטי הדא אלבלד. לנסלך בעדך חוז אלדהר: (ה) ואלאן. אבנאך אלמולודין לך פי בלד מצר. אלי אן אתי

בְּנֵךְ יוֹסֵף בָּא אֵלַיךְ
וַיִּתְחַזַּק יִשְׂרָאֵל וַיֵּשֶׁב עַל-
הַמֶּטֶה: וַחַוֵּי לְיַעֲקֹב. וַאֲמַר. הֲאֵ.
בְּרַךְ יוֹסֵף אֶתִּי לְוֹתֵךְ. וְאֶתְקַרְף יִשְׂרָאֵל
וַיִּתִּיב עַל עַרְסָא: וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב
אֶל-יוֹסֵף אֵל שְׂדֵי נְרָאָה-
אֵלַי בְּלוֹז בְּאַרְץ כְּנַעַן
וַיְבָרֶךְ אֹתִי: וַאֲמַר יַעֲקֹב לְיוֹסֵף.

אל שדי. אתגלי לי בלוז בארעא דכנען. וברוך יתי: ויאמר
אלי הנני מפרך והרביתך ונתתיך לקהל
עמים ונתתי את הארץ הזאת לזרעך אחריך
אחזת עולם: ואמר לי. האנא מפיש לך ומסגי לך. ואתננד
לכנשת שבטין. ואתין. ית ארעא הדא. לבנד בתרך אחסנת עלם:
ועתה שני-בניך הנולדים לך בארץ מצרים
עד-באי אליך מצרימה לי-הם אפרים

— כס"י —

לי על בנימין. קהל גוים הרי שנים
לבד מבנימין. ושוב לא נלד לי בן. לפדני
שעתיד אחד משבטי לחלק ועתה אותה
מתנה אני נותן לך: כ הנולדים לך, עד
באי אליך. לפני בואי אליך, בלומר
שנלדו משפרשת ממני עד שבאתי אצלך:
לי הם. בחשבון שאר בני הם לטול חלק
בארץ איש כנגדו:

ויתחזק ישראל. אמר אף על פי שהוא בני
מלך הוא ואחלוק לו כבוד. מכאן שחולקין
כבוד למלכות, וכן משה חלק כבוד למלכות
(שמות יא ח) וירדו כל עבדיך אלה אלי, וכן
אליהו (מ"א יח טו) וישנס מתניו וגי:
ד ונתתיך לקהל עמים. בשרני שעתידים
לצאת ממני עוד קהל ועמים ואף על פי
שאמר לי (לעיל לב יא) גוי וקהל גוים, גוי אמר

תפסיר רס"ג

וּמְנִשָּׁה כְּרֹאוּבֵן וְשִׁמְעוֹן

יְהוּדָה לֵי: וּבְעֵן. תְּרִין בְּנֵי דְאִתְלִידוּ

לָךְ בְּאַרְעָא דְמַצְרַיִם. עַד מִיתָא לְוַתְךָ.

לְמַצְרַיִם דִּילִי אַנּוּן. אֶפְרַיִם וּמְנִשָּׁה.

כְּרֹאוּבֵן וְשִׁמְעוֹן יְהוּדָה קְדָמִי:

וּמוֹלַדְתְּךָ אֲשֶׁר-הוֹלַדְתְּ

אֶחָיִהֶם לָךְ יְהוּדָה עַל שֵׁם

אֶחָיִהֶם יִקְרְאוּ בְּנַחֲלָתָם: וּבְנֵין. דְּתוֹלִיד בְּתַרְיָהוֹן דִּילָךְ

יְהוּדָה. עַל שׁוֹם אֶחָיִהוֹן. יתְקַרוּן בְּאַחְסַנְתְּהוֹן: וְאֲנִי | בְּבֹאִי

מִפְּדוֹן מִתָּה עָלַי רְחֵל בְּאַרְץ כְּנַעַן בְּדֶרֶךְ

בְּעוֹד כְּבַרְת-אַרְץ לְבֵא אֶפְרַתָּה וְאַקְבְּרָהּ שֵׁם

בְּדֶרֶךְ אֶפְרַת הוּא בֵּית לָחֶם: וְאֲנִי בְּמִיתָא מִפְּדוֹן.

— כש"י —

עלֵי גִשְׁמִים מְלֹהוּלִיכָה וְלִקְבְּרָהּ בְּחֶבְרוֹן, עַת
הַגְרִיד הָיָה, שֶׁהָאָרֶץ חֲלוּלָה וּמְנוֹקֶבֶת כְּכַבְּרָה:
וְאַקְבְּרָהּ שֵׁם. וְלֹא הוֹלְכֶתִיהָ אֶפְלוּ לְבֵית
לָחֶם לְהַכְנִיסָהּ לְאָרֶץ, וְיִדְעֶתִי שִׁישׁ בְּלִבִּי
עָלַי [תַּרְעוּמָת]. אֲבָל דַּע לָךְ שֶׁעַל פִּי הַדְּבֹר
קְבַרְתִּיהָ שֵׁם שֶׁתִּהְיֶה לְעוֹרָה לְבָנֶיהָ כְּשִׁיגֹלָה
אוֹתָם נְבוֹרָאֲדָן, וְהָיָה עוֹבְרִים דְרָךְ שֵׁם, יִצְאָת
רְחֵל עַל קְבֻרָהּ וּבּוֹכָה וּמְבַקֶּשֶׁת עֲלֵיהֶם
רַחֲמִים, שְׁנֹאֲמַר (יִרְמִיָּה ל"א י"ד) קוֹל בְּרָמָה
נִשְׁמָע רְחֵל מְבַכָּה עַל בְּנֵיהָ וּגְוִי, וְהַקְדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא מְשִׁיבָה (יִרְמִיָּה ל"א ט"ו) יֵשׁ שֹׁכֵר
לְפַעֲלָתָךְ נָאִם ה' וְשָׁבוּ בָנִים לְגִבּוֹלָם.
וְאוֹנְקְלוֹס תַּרְגָּם כְּרוֹב אֶרְעָא, כְּדִי שְׁעוֹר
חַרִּישֵׁת יוֹם [הָאָרֶץ]. וְאוֹמַר אֲנִי שֶׁהָיָה לָחֶם
קֶצֶב שֶׁהָיָה קוֹרִין אוֹתוֹ כְּדִי מְחַרְשָׁה אַחַת.

וּמוֹלַדְתְּךָ וּגְוִי. אִם תּוֹלִיד עוֹד לֹא יְהוּדָה
בְּמִנְיַן בְּנֵי אֵלָא בְּתוֹךְ שְׁבֻטֵי אֶפְרַיִם וּמְנִשָּׁה
יְהוּדָה נְכַלְלִים, וְלֹא יְהוּדָה לָחֶם שֵׁם בְּשְׁבֻטִים
לְעִנְיַן הַנַּחֲלָה, וְאֵף עַל פִּי שְׁנֵתְחַלְקָה הָאָרֶץ
לְמִנְיַן גְּלִגְלָתָם כְּדִכְתִּיב (צַמְדָּז כ"ו נ"ד) לְרַב
תַּרְבוּ נַחֲלָתוֹ, וְכָל אִישׁ וְאִישׁ נָטַל בְּשׂוּדָה חוּץ
מִן הַבְּכוֹרוֹת, מְכַל מְקוֹם לֹא נִקְרְאוּ שְׁבֻטִים
אֵלָא אֵלּוּ [לְהַטִּיל גּוֹרֵל הָאָרֶץ לְמִנְיַן שְׁמוֹת
הַשְּׁבֻטִים, וְנִשְׂאִי לְכָל שְׁבֻט וְשְׁבֻט. וְדִגְלִים
לְזָה וּלְזָה]: וְאֲנִי בְּבֹאִי מִפְּדוֹן וּגְוִי. וְאֵף עַל
פִּי שֶׁאֲנִי מְטַרִיחַ עָלֶיךָ לְהוֹלִיכֵנִי לְהַקְבֵּר
בְּאַרְץ כְּנַעַן, וְלֹא כִּי עֲשִׂיתִי לְאַמְרָהּ שְׁהָרִי
סְמוּךְ לְבֵית לָחֶם מִתָּה: כְּבַרְת אֶרְעָא. מִדַּת
אֶרְעָא, וְהֵם אֶלְפִים אֲמָה כְּמִדַּת תְּחוּם שְׁבֵת,
כְּדִבְרֵי רַבִּי מֹשֶׁה הַדְרָשָׁן. וְלֹא תֹאמַר שֶׁעֲכָבוּ

שִׁמּוֹן הַמְּזוּרָה (י) מִתָּה עָלַי. הַמְלֵא מִתָּה מַלְעִיל. וְהַעוֹלָם טוֹעִים. וְכֵן כָּתַב בַּח"ד בְּרֵאשִׁית ל' פס' א' שְׁכַתְב: מִתָּה
אֲנִי לְחוּד מַלְרַע וְכ"כ הַגְר"י צוֹבִירֵי זצ"ל בְּמַסְוֶרֶת מְדוּיִקָּת. וְאֲכַמ"ל.

תפסיר רס"ג

מִן אֱלֹמְסָאפָה אֱלִי דְכִיּוֹל אִפְרַת. פְּדִפְנַתְהָא תִּים פִּי טְרִיק אִפְרַת. הִי בֵּית לַחֵם וְלֹם יוֹלֵד לִי בְּעַד דְּיֵאֲלֵךְ שִׁיָּא: ח) פְּלִמָּא רְאִי אִסְרָאִיל בְּנֵי יוֹסֵף. קֹאֵל מִן הוֹלָאִי: ט) קֹאֵל לֵהּ יוֹסֵף. הִמָּא אֲבַנְיִי. אֱלֵדִי רְזַקְנִיהִמָּא אֱלֵלָה הִהֵנָּא. קֹאֵל. קְדֻמָּהִמָּא אֱלִי תַתִּי אֲבִאֲרֵךְ פִּיהִמָּא: י) וְכֹאנְתָא עֵינָא אִסְרָאִיל קֹדֵד תִּקְלָתָא מִן אֱלִשִׁיכְוִכְיָה. לֹם יִטֵּק אֵן יִנְצִיר. פְּקֻדְמָהִמָּא אֱלִיָּה. פְּקֻבְלָהִמָּא וְעֵאנְקָהִמָּא: יא) קֹאֵל אִסְרָאִיל לְיוֹסֵף. אֱלֵנְצִיר אֱלִי וְגֵהֵךְ לֹם אִמְל (קִרִי: אֱאֵמִיל). וְהוֹדִיא קֹדֵד

מִיתַת עָלֵי רַחֵל. בְּאַרְעָא דְכַנְעַן בְּאֹרְחָא. בְּעוֹד כְּרֹב אַרְעָא לְמִיעַל לְאַפְרַת. וְקִבְרַתָּהּ תִּמֶן בְּאֹרְחַ אִפְרַת. הִיא בֵּית לַחֵם: ה) וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת־בְּנֵי יוֹסֵף וַיֹּאמֶר מִי אֵלֶּה: וַחֲזָא יִשְׂרָאֵל יֵת בְּנֵי יוֹסֵף. וַאֲמַר מִן אֱלִיִּן: ט) וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל־אֲבִיו בְּנֵי הֵם אֲשֶׁר נָתַן־לִי אֱלֹהִים בְּזֶה וַיֹּאמֶר קַח־סֶנֶא אֱלִי וְאַבְרָכֶם: וַאֲמַר יוֹסֵף לְאַבְוָהִי. בְּנֵי אֲנֹנִי. דִּיֵּהֵב לִי יֵי

הָבָא. וַאֲמַר: קְרִיבִנּוּן כְּעַן לְוֹתִי וְאַבְרִיכְנּוּן: (שע) וְעֵינֵי יִשְׂרָאֵל כַּבְּדוּ מִזְקֵן לֹא יוֹכֵל לְרֹאוֹת וַיִּגָּשׁ אֹתָם אֱלִיו וַיִּשָּׁק לָהֶם וַיַּחֲבֹק לָהֶם: וְעֵינֵי יִשְׂרָאֵל יִקְרָא מְסִיבּוֹ. לֹא יָכִיל לְמַחֲזִי. וְקָרִיב יִתְהוֹזֵן לְוֹתִיהָ. וְנִשָּׁיק לְהוּזֵן וְגִפְיָהּ לְהוּזֵן: פִּי טִיִּלְדִּיטְטִי בִּסְפֵרִי תִּיטֵן וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל אֶל־יוֹסֵף רְאֵה פָנֶיךָ לֹא פָלַלְתִּי וְהִנֵּה הִרְאָה אֹתִי

רס"ד

לְבָרְכָהּ: ט בְּזֶה. [הִרְאָה לֹן שְׁטַר אַרוֹסִין וְשְׁטַר כְּתֻבָּה, וּבְקִשׁ יוֹסֵף רַחֲמִים עַל הַדְּבָר וְנָחָה עֲלָיו רוּחַ הַקֹּדֶשׁ: וַיֹּאמֶר קַח־סֶנֶא אֱלִי וְאַבְרָכֶם. זְהוּ שְׁאֲמַר הַכְּתוּב (כֹּשֶׁע יא ג) וְאַנְכִי תִרְגְּלַתִּי לְאַפְרָיִם קַח־סֶנֶא עַל זְרוּעֹתַי, תִּרְגְּלַתִּי רוּחִי בְּיַעֲקֹב בְּשִׁבִיל אֲפְרָיִם, עַד שֶׁלֶקְחָן עַל זְרוּעֹתַי: יא לֹא פָלַלְתִּי. לֹא מְלֹאנִי לְבִי

קְרוֹאִיד"ס זִלְע"ז [מְלוּא מְקֻרְשָׁה], כְּדִאֲמַרְנָן (זכא מִלְעֵא קז ח) כְּרֹב וְתַנִּי, (יומא מג ז) כְּמִדָּה דְּמִסִּיק תַּעֲלָא מִבֵּי כְּרָבָא: ח וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת בְּנֵי יוֹסֵף. בְּקִשׁ לְבָרְכֶם וְנִסְתַּלְקָה שְׂכִינָה מִמֶּנּוּ. לְפִי שְׁעֵתִיד זְרַבְעִים וְאַחָאָב לְצֹאת מֵאֲפְרָיִם, וַיְהוּא וּבְנָיו מִמְנִשָּׁה: וַיֹּאמֶר מִי אֵלֶּה. מִהִיכָן יֵצְאוּ אֵלָיו שְׁאִינָן רְאוּיִין

תפסיד רס"ג

אוראני אללה איצ'א נסלך: (יב) ת'ם אכ'רגהמא יוסף מן ענד תגרה. וסגד עלי וגזה עלי אל'ארץ: (יג) ת'ם אכ'די כלאהמא ות'רך אפרים בימינה ען יסאר אסראיל ומנשה ביסארה ען ימין אסראיל. וקדמהמא אליה: (יד) פמד אסראיל ימינה. וגעלהא עלי ראס אפרים והו אל'אצ'ג'ר. ויסארה עלי ראס מנשה. אחכם ידיה כד'אך. עלי אן מנשה אל'בכר: טו) וב'ארך פי

אלהים גם את זרעך: ואמר
 ישראל ליוסף. מחזי אפך לא סברית.
 והא אחזי יתי. יי אף ית בנך:
 ויוצא יוסף אתם מעם
 ברביו וישתחו לאפיו
 ארצה: ואפיק יוסף. יתהון מן
 קדמוהי. וסגיד על אפוהי על ארעא:
 ויקח יוסף את-שניהם
 את-אפרים בימינו משמאל
 ישראל ואת-מנשה

בשמאלו מימין ישראל ויגש אליו: ודבר יוסף ית
 תרויהון. ית אפרים בימינה משמאלא דישראל. וית מנשה
 בשמאליה מימינא דישראל. וקריב לו תיה: וישלח
 ישראל את-ימינו וישת על-ראש אפרים
 והוא העעיר ואת-שמאלו על-ראש מנשה
 שכל את-ידיו כי מנשה הבכור: ואושיט ישראל ית
 ימיניה. ושווי על רישא דאפרים והוא זעירא. וית שמאליה על רישא
 דמנשה. אחכימנון לידוהי. ארי מנשה בוכרא: טו) ויברך את-

— כש"י —

לחשב מחשבה שאראה פניך עוד. פללתי לשון מחשבה, פמו (ישטיכ טז ג) הביאי עצה עשו פליה: יב ויוצא יוסף אתם. לאחר ששקם הוציאם יוסף מעם ברביו כדי לישבם, זה לימין וזה לשמאל לסמוך ידיו עליהם ולברכם: וישתחו לאפיו. כשחזר לאחוריו מלפני אביו: יג את אפרים בימינו משמאל ישראל. הבא לקראת חברו ימינו כנגד שמאל חברו, וכיון שהוא הבכור מימין לברכה: יי שכל את ידיו. כתרנומו

תפסיר רס"ג

יוסף וקאל לה. אללה. אלדי.
סאר אבאי פי טאעתה
אברהים ויצחק. הו אללה
אלדי רעאני. מנדי פנת אלי
הדיא אליום: טז) במלך פכני
מן כל שר. הו יבארך פי הדין
אלג'לאמין. ויסמיאן באסמי.
ואסם אבאי אברהים ויצחק.
וינמון פתרה פי אלארץ:
יז) פלפא רא' יוסף. אן אביה
קד געל ידה אלימני אלי ראס
אפרים סא דיאלך ענדה.
פאסנדהא. ליזילהא ען ראס
אפרים אלי ראס מנשה:

יוסף ויאמר האלהים אשר
התהלכו אבתי לפני
אברהם ויצחק האלהים
הרעה אתי מעודי עד-
היום הזה: וברוך ית יוסף ואמר. יי.
דפלו אבהתי קדמוהי אברהם ויצחק. יי
דין יתי. מדאיתני עד יומא הדין:
טז) המלאך הגאל אתי
מפל-רע יברך את-
הנערים ויקרא בהם שמי

ושם אבתי אברהם ויצחק וידגו לרב בקרב
הארץ: מלאכא דפרק יתי מפל בישא. יברך ית עולימיא.
ויתקרי בהון שמי. ושום אבהתי אברהם ויצחק, וכנוני ימא יסגון בגו
בני אנשא על ארעא: פ' דברי עירי בספרי תימן פ' (שלישי) ד' וירא יוסף
בי-ישית אביו יד-ימינו על-ראש אפרים וירע
בעינו ויתמך יד-אביו להסיר אתה מעל
ראש-אפרים על-ראש מנשה: וחזא יוסף. ארי שוי

רס"י

אחכמנון, בהשכל ודכמה השכיל את ידיו
(לכף, ומדעת), כי יודע הנה כי מנשה
הבכור, ואף על פי כן לא שנת ימינו עליו:
טז) המלאך הגאל אתי. מלאך הרגיל
להשתלח אלי בצרתי, כענן שנאמר (בראשית

לא יא. יג) ויאמר אלי מלאך האלהים בחלום
יעקב וגו' אנכי האל בית אל: יברך את
הנערים. מנשה ואפרים: וידגו. כדגים הללו
שפרים ורבים ואין עין הרע שולטת בהם:
יז) ויתמך יד אביו. הרימה מעל ראש בנו

תפסיר רס"ג

אָבוהי יד ימיניה. על רישא דאפרים
ובאיש בעינוהי. וסעדה לידא דאבוהי.
לאעדאה יתה. מעל רישא דאפרים
לאנחותה על רישא דמנשה:

וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל-אָבִיו
לֹא-כֵן אָבִי פִי-זֶה הַבְּכֹר

שִׁים יְמִינִי עַל-רֵאשׁוֹ: וַאֲמַר
יוֹסֵף. לְאָבוהי לֹא כֵן אָבִי. אֲרִי דִין
בוֹכְרָא. שׁוֹ יְמִינִךְ עַל רִישִׁיה:

וַיִּמָּאן אָבִיו וַיֹּאמֶר

יָדְעֵתִי בְנֵי יָדְעֵתִי גַם-הוּא יִהְיֶה-לְעַם וְגַם-

הוּא יִגְדֹל וְאוֹלָם אָחִיו הַקָּטָן יִגְדֹל מִמֶּנּוּ וְזָרְעוֹ

יִהְיֶה מְלֵא-הַגּוֹיִם: וְסָרִיב אָבוהי. וַאֲמַר יָדְעָנָא בְרִי יָדְעָנָא.

אף הוא יהי לעם ואף הוא יסגי. וברם. אחוהי זעירא יסגי מניה. ובנוהי

יהון שלטין בעממא: וַיְבָרֶכֶם בַּיּוֹם הַהוּא לְאִמּוֹר

בְּךָ יִבְרַךְ יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר יִשְׁמַךְ אֱלֹהִים

בְּאֶפְרַיִם וּכְמִנְשֵׁה וַיִּשֶׂם אֶת-אֶפְרַיִם לְפָנָי

מִנְשֵׁה: וּבְרִיכְנוּן. בְּיִזְמָא הַהוּא לְמִימְרָא. בְּךָ. יִבְרַךְ יִשְׂרָאֵל לְמִימְרָא.

— רס"י —

וְזָרְעוֹ יִהְיֶה מְלֵא הַגּוֹיִם. כָּל הָעוֹלָם יִתְמַלֵּא
בְּצֵאת שְׁמֵעוֹ כְּשִׁיעֵמִיד חֲמָה בְּגִבְעוֹן וְיָרַח
בְּעַמְק אֵילוֹן: כִּבְךָ יִבְרַךְ יִשְׂרָאֵל. הַבָּא
לְבָרַךְ אֶת בְּנָיו. יְבָרְכֶם בְּבִרְכַתְּם וַיֹּאמֶר אִישׁ
לְבָנוּ יִשְׁמַךְ אֱלֹהִים בְּאֶפְרַיִם וּכְמִנְשֵׁה: וַיִּשֶׂם
אֶת אֶפְרַיִם. בְּבִרְכַתּוֹ לְפָנָי מִנְשֵׁה. לְהַקְדִּימוֹ

ותמכה בידו: יט ידעתי בני ידעתי. שהוא
הבכור: גם הוא יהיה לעם וגם הוא יגדל.
שעתיד גדעון לצאת ממנו שהקדוש ברוך
הוא עושה גם על ידו: ואולם אחיו הקטן
יגדל ממנו. שעתיד יהושע לצאת ממנו
שינהיל את הארץ וילמד תורה לישראל:

שמו המור (6) לא-כן. יש להפריד מעט בין התיבות דלא לישתמע לכן.

תפסיר רס"ג

בְּעֵץ לְבַעֲזָן. יַצְיִירְךָ אֱלֹהִים.
מֵתִיל אֲפָרִים וּמְנֹשָׁה. פְּקֹדִים
אֲפָרִים עָלַי מְנֹשָׁה: כֹּא) פְּקֹאֵל
אֲסֵרְאִיל לְיוֹסֵף. הָאֲנָא מֵאִית.
וְיִכּוֹן אֱלֹהִים מַעֲכָם. וַיִּרְדָּכֶם.
אֱלֹהִים בְּלֵד אֲבֹאִיכֶם: כֹּב) וְאֲנָא
קֹד אַעֲשִׂיתְךָ. חֲצֵה זְאִידָא עָלַי
אֲכֻזְתְּךָ. אֲלֵדִי אֲכִדִּיתְהָ מִן יַד
אֲלֵאֲמֹרִינִין. בְּסִפִּי וְקוֹסִי:
מט א) תִּים דְּעָא יַעֲקֹב בְּבִנְיָה.
וְקֹאֵל אֲגַתְמַעֵו חֲתִי אֲכִי־בְרַכָּם.
מֵא יִוְאֲפִיכֶם פִּי אֲכִיר אֲלֵאֲיָאם:

יִשְׁוִינְךָ יי. בְּאֲפָרִים וּבְמְנֹשָׁה. וְשׁוֹי יֵת
אֲפָרִים קָדָם מְנֹשָׁה: כֹּא וַיֹּאמֶר
יִשְׂרָאֵל אֶל-יוֹסֵף הֲנֵה
אֲנֹכִי מֵת וְהָיָה אֱלֹהִים
עִמָּכֶם וְהֵשִׁיב אֶתְכֶם אֶל-
אֶרֶץ אֲבֹתֵיכֶם: וַאֲמַר יִשְׂרָאֵל
לְיוֹסֵף. הָאֲנָא מָאִית. וַיְהִי מִימְרָא דִּי
בְּסַעֲדִכּוֹן. וַיִּתֵּיב יִתְכוּן. לְאָרֶע אֲבֹהֵתְכוּן:
כב וְאֲנִי נֹתַתִּי לְךָ שְׂכָם אֶחָד

עַל-אֶחָד אֲשֶׁר לְקַחְתִּי מִיַּד הָאֲמֹרִי בְּחֶרְבִי
וּבְקִשְׁתִּי: וְאֲנָא. יְהִיבִית לְךָ. חוֹלֵק חֵד יִתִּיר עַל אֶחָד. דְּנִסִּיבִית

מִיָּדָא דְאֲמֹרָאָה. בְּחֶרְבִי וּבְקִשְׁתִּי: פ
מט וַיִּקְרָא יַעֲקֹב אֶל-בָּנָיו וַיֹּאמֶר הֵאֲסֹפוּ
וְאֲגִידָה לָכֶם אֵת אֲשֶׁר-יִקְרָא אֶתְכֶם בְּאַחֲרִית

— כט"י —

שְׁנֵי חֲלָקִים, וְשְׂכָם לְשׁוֹן חֲלָק הוּא, וְהֶרְבֵּה
יֵשׁ לוֹ דּוּמִים בְּמִקְרָא (מַכְלִיס כֹּא יג) פִּי
תְּשִׁיתְמוּ שְׂכָם, תְּשִׁית שׁוֹנְאֵי לְפָנֵי לְחֲלָקִים,
(סס ס) אֲחֻלְקָה שְׂכָם, (כּוּשֵׁט ו ט) דְּרָךְ יִרְצָחוּ
שְׂכָמָה, אִישׁ חֲלָקוֹ, (פְּנִיכ ג ט) לְעַבְדוֹ שְׂכָם
אֶחָד: אֲשֶׁר לְקַחְתִּי מִיַּד הָאֲמֹרִי. מִיַּד עֲשׂוֹ
שַׁעֲשָׁה מַעֲשָׂה אֲמֹרִי. דְּבַר אַחַר שְׁהִיָּה צַד
אֲבִיו בְּאֲמֹרֵי פִיו: בְּחֶרְבִי וּבְקִשְׁתִּי. הִיא
חֲכָמְתוֹ וְתַפְלָתוֹ:

מט וַיִּקְרָא יַעֲקֹב לְכָם. בְּקֶשׁ לְגִלּוֹת אֵת הַקֶּץ
וְנִסְתַּלְקָה שְׂכִינָה מִמֶּנּוּ וְהִתְחִיל אֹמֵר דְּבָרִים

בְּדִגְלִים וּבְחֻנְפֵת הַנְּשִׂאִים: כב וְאֲנִי נֹתַתִּי
לְךָ. לְפִי שְׂאֵתָה טוֹרַח לְהִתְעַסֵּק בְּקִבּוּרְתִּי,
וְגַם אֲנִי נֹתַתִּי לְךָ נְחֻלָּה שְׂתַקְבֵּר בָּהּ, וְאִי זו,
זו שְׂכָם, שְׁנֹאֲמֵר (יִכּוּשֵׁט כד ג) וְאֵת עֲצָמוֹת
יוֹסֵף אֲשֶׁר הֶעֱלֹוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם קָבְרוּ
בְּשְׂכָם: שְׂכָם אֶחָד עַל אֶחָד. שְׂכָם מִמֶּשׁ,
הִיא תְּהִיָּה לְךָ חֲלָק אֶחָד יִתְרָה עַל אֶחָד:
בְּחֶרְבִי וּבְקִשְׁתִּי. בְּשִׁהְרָגוֹ שְׁמַעוֹן וְלוֹי אֵת
אֲנָשֵׁי שְׂכָם נִתְכַּנְּסוּ כָּל סְבִיבוֹתֵיהֶם לְהַזְדַּוֵּג
לָהֶם וְחָגַר יַעֲקֹב כְּלֵי מִלְחָמָה כְּנִגְדָן. דְּבַר
אַחַר שְׂכָם אֶחָד הִיא הַבְּכוּרָה שְׁיִטְלוּ בְּנֵי

תפסיד רס"ג

(ב) אגתמעו ואסמעו ד'אלך יא בני יעקוב. ואקבלו מן אסראיל אביכם: (ג) יא ראובן אנת בכרי. וקוותי ואוול גילי. מפציל פי אלשרף ומפציל פי אלעז: (ד) ואלאן בנהלה מן מא לא תפציל. אד' צעדת אלי מצגע אביד. חניד' ממא תבד'לת פראשי תכלין: (ה) שמעון ולוי

הַיָּמִים: וקרא יעקב לבנוהי. ואמר. אתפנשו ואחוי לכון. ית. דיערע יתכון בסוף יומיא: **הַקִּבְצוּ וְשִׁמְעוּ בְּנֵי יַעֲקֹב וְשִׁמְעוּ אֶל-יִשְׂרָאֵל אֲבִיכֶם:** אתפנשו ושמעו בני יעקב. וקבילו אלפן מן ישראל אבוכון: **רְאוּבֵן בְּכָרִי**

אֶתָּה כַּחַי וְרֵאשִׁית אוני יתר שאת ויתר עז: ראובן בוכרי את. חילי וריש תוקפי. לך הוה חזי למסב תלתא חולקין, בכירותא פהונתא ומלכותא: **פָּחַז בַּמִּים אֶל-תוֹתַר כִּי עָלִית מִשְׁבְּבֵי אָבִיךָ אִז חִלְלַת יְצוּעֵי עֹלָה:** (אין מתרגמין פסוק זה בציבור: על דאזלת לקביל אפך הא כמיא. ברם לא אהניתא חולק יתיר לא תסב. ארי סליקתא בית משבבי אבוך. בכין אחילתא לשויי ברי סליקתא:) **פ** **שְׁמַעוֹן וְלוֹי**

רס"ד

תרכה לטל כל היתרות הללו שהיו ראיות לה. ומהו הפחו אשר פחות. **כִּי עָלִית מִשְׁבְּבֵי אָבִיךָ אִז חִלְלַת.** אותו שעלה על יצועי שם שכינה שהיה דרכה להיות עולה על יצועי: **פָּחַז.** שם דבר הוא לפיכך טעמו למעלה וכלו נקוד פת"ח, ואלו היה לשון עבר היה נקוד חציו קמ"ץ וחציו פת"ח וטעמו למטה: **יְצוּעֵי.** לשון משבב על שם שמציעים אותו על ידי לבדין וסדינין, והרבה דומים לו (מכלים קלז ג) אם אעלה על ערש

אחרים: **ג וְרֵאשִׁית אוני.** היא טפה ראשונה שלו, שלא ראה קרי מימיו: **אוני.** בוחי, כמו (כושט יז ט) מצאתי און לי, (ישעיכ מ כו) מרוב אונים, (שס כט) ולאין אונים: **יתר שאת.** ראוי היית להיות יתר על אחיך בכהנה, לשון נשיאות כפים: **ויתר עז.** במלכות, כמו (ש"ס 6 ז) ויתן עז למלכו. ומי גרם להפסיד כל אלה: **ד פָּחַז בַּמִּים.** הפחו והבהלה אשר מהרת להראות בעסק, כמים הללו הממהרים למרוצתם, לכך **אל תותר.** אל

זולק הדקדוק: **וְשִׁמְעוּ אֶל-יִשְׂרָאֵל אֲבִיכֶם.** ברוב התיגאן תיבת ושמעו במארכה ותיבת ישראל בטפחא:

תפסיר רס"ג

אכז"ן. פי אלא את אלצ'לם
פרצ'תהמא: ו) פי עצפתהם לם
תדכיל נפסי ופי תגוקהם לם
תגתמע ד'אתי. לאן
בג'צ'בהמא קתלו אפיה.
וברצ'אהם קלעו סורהא:

אָחִים כְּלִי חֶמֶס

מְכַרְתֵּיהֶם: שְׁמֵעוֹן וְלוֹי אֲחִיו;

גוּבְרִין גְּבָרִין בְּאַרְעַ תּוֹתְבוֹתְהוֹן עֲבָדוּ

גְּבוּרָא: **בְּסָדֶם אֶל-תְּבֵא**

נַפְשֵׁי בְּקַהְלָם אֶל-תַּחַד

כְּבֹדִי כִּי בְּאַפִּם הָרְגוּ אִישׁ וּבְרַעְנָם עֲקָרוּ-

שׁוֹר: בְּרִזְהוֹן לֹא הָיָה נַפְשֵׁי. בְּאַתְכְּנוֹ שִׁיְהוֹן לְמַהֲךְ לֹא נַחְתִּית מִן

יְקָרִי. אָרִי בְּרוּגְזָהוֹן קָטְלוּ קָטוּל. וּבְרַעוּתְהוֹן תָּרַעוּ שׁוֹר סְנֵאָה:

— כ"ט —

לשמעוני, ולא כתב בן יעקב: **בְּקַהְלָם**.
כְּשִׁיקְהִיל קָרַח שְׁהוּא מִשְׁבֹּטוֹ שְׁלֹלוֹי אֶת כָּל
הָעֵדָה עַל מֹשֶׁה וְעַל אֶהְרֹן: **אֶל תַּחַד כְּבֹדִי**.
שָׁם, אֵל יִתְיַחַד עִמָּהֶם שְׁמִי, שְׁנֵאָמַר (כַּמְדַּזְכֵּר
טו 6) קָרַח בֶּן יִצְחָר בֶּן קֵהֶת בֶּן לֹוִי, וְלֹא
נֵאָמַר בֶּן יַעֲקֹב אֲבָל בְּדַבְרֵי הַיָּמִים כְּשֶׁנִּתְיַחֲסוּ
בְּנֵי קָרַח עַל הַדּוֹכָן, נֵאָמַר (דכ"ט ו 13) בֶּן קָרַח
בֶּן יִצְחָר בֶּן קֵהֶת בֶּן לֹוִי בֶּן יִשְׂרָאֵל:
אֶל תַּחַד כְּבֹדִי. כְּבוֹד לְשׁוֹן זָכַר הוּא, וְעַל
כְּרִיף אֲתָה צְרִיף לְפָרֵשׁ כְּמַדְבֵּר אֵל הַכְּבוֹד
וְאוֹמֵר אֲתָה כְּבוֹדִי אֵל תִּתְיַחֵד עִמָּם, כְּמוֹ
(ישעי' יד 6) לֹא תַחַד אֲתָם בְּקַבּוּרָה:
כִּי בְּאַפִּם הָרְגוּ אִישׁ. אֵלֹו חֲמוּר וְאַנְשֵׁי
שְׁכָם, וְאִינָם חֲשׁוּבִין כְּלָם אֲלֵא כְּאִישׁ אֶחָד
וְכֵן הוּא אוֹמֵר בְּגִדְעוֹן (שופטים ו טז) וְהַכִּיתָ אֶת
מִדְיָן כְּאִישׁ אֶחָד, וְכֵן בְּמִצְרַיִם (שמות טו 6)
סוּס וְרוֹכְבּוֹ רָמָה בָּיָם, זֶהוּ מִדְרָשׁוֹ, וּפְשׁוּטוֹ
אֲנָשִׁים הַרְבֵּה קוֹרָא אִישׁ, כָּל אֶחָד לְעַצְמוֹ,
בְּאַפִּם הָרְגוּ כָּל אִישׁ שֶׁכָּעָסוּ עָלָיו, וְכֵן (יחזקאל
יט ג) וַיִּלְמַד לְטָרֵף טָרֵף אָדָם אֲכָל: **וּבְרַעְנָם**
עֲקָרוּ שׁוֹר. רָצוּ לְעַקֵּר אֶת יוֹסֵף שְׁנֵקְרָא
שׁוֹר, שְׁנֵאָמַר (דברים לג יז) כְּבוֹד שׁוֹרוֹ הָדָר לוֹ.
עֲקָרוּ אִשִּׁיכוּטוֹי"כ דלע"ז [לְכָרוֹת גִּידֵי הַשּׁוֹק].

יצועי, (תהלים סג ז) אִם זָכַרְתִּיךְ עַל יְצוּעֵי:
כ **שְׁמֵעוֹן וְלוֹי אֲחִים**. בְּעֵצָה אַחַת עַל שְׁכָם
וְעַל יוֹסֵף. (לעיל לו יט 6) וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל אָחִיו
וְעַתָּה לָכוּ וְנַהַרְגֵהוּ, מִי הֵם, אִם תֹּאמַר רְאוּבֵן
אוֹ יְהוּדָה, הָרִי לֹא הִסְפִּימוּ בְּהַרְיָגְתוֹ, אִם
תֹּאמַר בְּנֵי הַשִּׁפְחוֹת, הָרִי לֹא הִיָּתָה שְׁנֵאָתָן
שְׁלֵמָה, שְׁנֵאָמַר (סס 3) וְהוּא נֵעַר אֶת בְּנֵי
בְלָהָה וְאֶת בְּנֵי זִלְפָּה וְגוֹ, יִשְׁשַׁכֵּר וְזַבּוּלָן לֹא
הָיוּ מַדְבְּרִים בְּפָנָי אֲחִיהֶם הַגְּדוֹלִים מֵהֶם, עַל
כְּרִיף שְׁמֵעוֹן וְלוֹי הֵם, שְׁקָרָאם אֲבִיהֶם אֲחִים:
כְּלִי חֶמֶס. אֲמָנוּת זוֹ שְׁלֹרְצִיחָה, חֶמֶס הוּא
בִּידֵיהֶם, מִבְּרַכַת עֲשׂוּ הִיא, זוֹ אֲמָנוּת שְׁלוֹ
הִיא, וְאֲתָם חֶמְסָתָם אוֹתָהּ הִמְנוּ:
מְכַרְתֵּיהֶם. לְשׁוֹן כְּלִי זֵיךְ, חֲסִיף בְּלִשׁוֹן יוֹנִי
מְכִי"ר, דְּבָר אַחַר מְכַרְתֵּיהֶם. בְּאַרְץ מְגוֹרָתָם
נִהְגוּ עַצְמָן בְּכִלֵי חֶמֶס, כְּמוֹ (יחזקאל טו ג)
מְכַרְתֵּיךְ וּמְלֹדֹתֶיךָ, וְזֶה תִּרְגוּם שְׁלֹ-אוּנְקָלוֹס:
ו **בְּסָדֶם אֶל תְּבֵא נַפְשֵׁי**. זֶה מַעֲשֵׂה זְמָרִי,
כְּשֶׁנִּתְקַבְּצוּ שְׁבֹטוֹ שְׁלִשְׁמֵעוֹן לְהַבִּיא אֶת
הַמִּדְיָנִית לְפָנָי מִשָּׁה, וְאָמְרוּ לוֹ זוֹ אֲסוּרָה אוֹ
מִתְרָת, אִם תֹּאמַר אֲסוּרָה, בַּת יִתְרוֹ מִי
הַתִּירָה לָךְ, אֵל יִזְכֹּר שְׁמִי בְּדַבְרִי, שְׁנֵאָמַר
(כַּמְדַּזְכֵּר כ"ח יז) זְמָרִי בֶּן סְלוּא נָשִׂיא בֵּית אָב

תפסיר רס"ג

אָרֹר אָפֶם כִּי עֹז
 וְעִבְרַתֶם כִּי קִשְׁתָּה
 אַחֲלֶקֶם בְּיַעֲקֹב וְאַפְיָעִם
 בְּיִשְׂרָאֵל: לֵיט רוּגְזֵהוּן אַרְי תִּקְרִי.
 וְחִמַּתְהוּן אַרְי קִשְׂיָא. אַפְלַגְנוּן בְּיַעֲקֹב.
 וְאַבְדְּרִנוּן בְּיִשְׂרָאֵל: פּ הַ יְהוּדָה
 אֶתְהָ יוֹדוּךָ אַחִידְךָ יִדְךָ
 בְּעַרְךָ אִיבִידְךָ יִשְׁתַּחֲוּוּ לְךָ

(ז) פְּמִדְמוּם גִּצְבָהמָא מָא אַעֲזָה. וְחִמַּתְהָמָא מָא אַצְעָבָהָא. אַקְסָמְהָמָא פִי אַל יַעֲקֹב. וְאַבְדְּדְהָמָא פִי אַל אַסְרָאִיל: (ח) וְאַנְתָּ יָא יְהוּדָה יִסְיִדוּנְךָ אַכּוּתְךָ. וְיִדְיִךְ פִי קִפָּא אַעֲדָאִיךָ. וְיִכְיָע לְךָ בְּנֵי אִבִּידְךָ: (ט) תִּכּוּן יָא יְהוּדָה כְּשִׁבַל אַסְדָּה. לְאַנְךָ כְּלָצַת אַבְנֵי מִן אַלְקָתָל. אַלְדֵי אַדְיָא גְתִיָא וְרַבְיָי. כְּאַסְדָּה אֹו לְבֹו מִן דְיָא יִתִירָה:

בְּנֵי אִבִּיךָ: יְהוּדָה. אֶת אֹודִיתָא וְלֹא בְהִיתָתָא בְךָ יוֹדוּן אַתְךָ.
 יִדְךָ תִתְקַרְף עַל בְּעַלֵי דְבְבְךָ יִתְבְרוּן סְנְאָד. יְהוּן מַחֲזִירֵי קְדָל קְדָמְךָ.
 יְהוּן מִקְדָּמִין לְמִשְׁאַל בְּשִׁלְמָךְ בְּנֵי אִבּוּךָ: ט גֹּוֹר אַרְיָה יְהוּדָה
 מִטְרָךְ בְּנֵי עֲלִית כְּרַע רַבִּין כְּאַרְיָה וְכִלְבִּיא

— כ"י —

שְׁנַאָמֶר (ש"ג כג מ) וְאַוִּיבֵי תִתְהָ לִי עַרְף: בְּנֵי אִבִּיךָ. עַל שֵׁם שְׁהִיוּ מִנְשִׁים הִרְבָּה לֹא אָמַר בְּנֵי אִמְךָ, כְּדִרְךָ שְׁאַמֵּר יִצְחָק (לעיל כז כט): ט גֹּוֹר אַרְיָה. עַל דְּוֹד נִתְנַבָּא בְּתַחֲלָה גֹוֹר (שְׁמוּאֵל ז' כ ז) בְּהִיּוֹת שְׁאוּל מֶלֶךְ עֲלִינוּ אֶתְהָ הִיִּית הַמוֹצִיא וְהַמְבִיא אֶת יִשְׂרָאֵל, וְלִבְסוּף אַרְיָה כְּשִׁהְמִלִּיכֵהוּ עֲלֵיהֶם, וְהוּוּ שְׁתַּרְגָּם אֹוּגְלֹוס שְׁלִטוּן יְהָא בְּשִׁרְיָא, בְּתַחֲלָתוּ: מִטְרָךְ. מִמְּהָ שְׁחֻשְׁדִּיתִךָ (לעיל לז לג) בְּטְרָף טְרָף יוֹסֵף חָיָה רְעָה אַכְלָתְהוּ, וְהוּוּ יְהוּדָה שְׁנַמְשַׁל לְאַרְיָה: בְּנֵי עֲלִיתָ. סִלְקַת אֶת עֲצָמָךְ, וְאַמְרַת (שס כו) מַה בְּצַע וְגוֹי. וְכֵן מִהֲרִיגַת תִּמְרָה שְׁהוּדָה (לעיל לח כו) צְדָקָה מִמְּנֵי, לְפִיכָךְ כְּרַע רַבִּין וְגוֹי בִּימֵי שְׁלָמָה (מ"א כ ט) אִישׁ תַּחַת גְּפְנוֹ וְגוֹי:

לְשׁוֹן (יְבוֹשֶׁע י"א ו) אֶת סוֹסִיָהֶם תַּעֲקֹר: ז אָרֹר אָפֶם כִּי עֹז. אִפְלוּ בְשַׁעַת תּוֹכְחָה לֹא קָלַל אֲלֵא אָפֶם, וְהוּוּ שְׁאַמֵּר בְּלַעַם (זמדזר כג ט) מַה אַקּוּב לֹא קָבָה אַל: אַחֲלֶקֶם בְּיַעֲקֹב. אַפְרִידִם וְהָ מוּדָה שְׁלֵא יְהָא לֹוי בְּמִנְיָן הַשְּׁבָטִים, וְהָרִי הֵם חֲלוּקִים. דְּכַר אַחַר אֵין לְךָ עֲנִיִים וְסוֹפְרִים וּמְלַמְדֵי תִינוּקוֹת אֲלֵא מִשְׁמַעוֹן, כְּדִי שִׁהְיוּ נְבוּצִים, וְשִׁבְטוֹ שְׁלֵ-לֹוי עֲשָׂאוּ מַחֲזֹר עַל הַגְּרָנוֹת לְתַרוּמוֹת וְלִמְעַשְׂרוֹת, נִתָּן לוֹ תַפּוּצְתוֹ דְרָךְ כְּבוֹד: ח יְהוּדָה אֶתְהָ יוֹדוּךָ אַחִידְךָ. לְפִי שְׁהוּכִיחַ אֶת הָרָאשׁוּנִים בְּקִנְטוּרִים הַתַּחֲלִיל יְהוּדָה לְסוּג לְאַחֲזִרְיוֹ (שְׁלֵא יוֹכִיחוּנוּ עַל מַעֲשֵׂה תִמְרָה) וְקִרְאוּ יַעֲקֹב בְּדְבָרֵי רְצוּי יְהוּדָה לֹא אֶתְהָ כְּמוֹתֶם: יִדְךָ בְּעַרְךָ אִיבִידְךָ. בִּימֵי דְוֹד,

תפסיר רס"ג

(י) לא יזול קצ'יב אלמלך מן יהודה, ואלר'אסס מן תחת אמרה. אלי' אן יגי אלדי' הו' לה. ואליה תגתמע אלשעוב: (יא) ראבטא ללגפן גחאשה. וללסריק בני אתאנה. ג'אסלא

מי יקימנו: שלטון יהי בשירווא ובסופא יתרבא מלכא מדבית יהודה. ארי מדין קטלא ברי נפשך סליקתא. ינוח ישרי בתקוף באריא. וכליתא ולית מלכו דתזעזעניה: **לא יסור שבט מיהודה ומחקה מבין**

רגליו עד פי יבא שילה ולו יקהת עמים: לא יעדי עביד שולטן מדבית יהודה. וספרא מבני בנוהי עד עלמא. עד דייתי משיחא דדיליה היא מלכותא. וליה ישתמעון עממיא: **אסרי לגפן עירה ולשרקה בני אתנו כבס ביין לבשו ובדם ענבים סותה:** יסחר ישראל

— כש"י —

דנהרדעא, ויכול היה לומר קהית עמים: יא **אסרי לגפן עירה**. נתנבא על ארץ יהודה שתהא מושכת זין כמעין, איש יהודה יאסר לגפן עיר אחד ויטעננו מגפן אחת, ומשורק אחד בן אתון אחד: **שרקה**. ומורה ארבה, קוייד"ס זלע"ז [ערס]: **כבס ביין**. כל זה לשון רבוי זין: **סותה**. לשון מין בגד הוא, ואין לו דמיון במקרא: **אסרי**. כמו אוסר, דוגמתו (תכליס קיג ז) מקימי מעפר דל (סס קג ו) היושבי בשמים, וכן בני אתנו כעגזן זה, ואונקלוס תרגם במלך המשיח. גפן הם ישראל, עירה זו ירושלים. שורקה אלו ישראל (ירמיה ז כא) ואנכי נטעתיה שורק: **בני אתונו**. יבנון היכליה, לשון שער האיתון בספר יחזקאל (מ טו). ועוד תרגמו בפנים אחרים גפן אלו צדיקים. בני אתונו עבדי אורייתא באלפן, על שם (שופטים ה י) רוכבי אתונות צהורות. **כבס ביין**. יהא ארגון טב

י לא יסור שבט מיהודה. מדוד ואלף, אלו ראשי גליות שבבבל שרודים את העם בשבט שממנים על פי המלכות: **ומחקה מבין רגליו**. תלמידים, אלו נשיאי ארץ ישראל: **עד פי יבא שילה**. מלך המשיח שהמלוכה שלו, וכן תרגם אונקלוס. ומדרש אנדה שילו, שי לו, שנאמר (תכליס טו יז) יובילו שי למורא: **ולו יקהת עמים**. אסיפת עמים, שהיו"ד עיקר היא ביסוד, כמו (יחזקאל כח י) ופעתך, ופעמים שנופלת ממנו, וכמה אותיות משמשות בלשון זה והם נקראים עיקר נופל, כגון נו"ן של-נוגף ושל-נושף ואל"ף (חייז יג י) שבאחותי באזניכם, (יחזקאל כח כ) ושבאבחת חרב (מ"ז ד ז) ואסוף שמן. אף זה יקהת עמים, אסיפת עמים, שנאמר (ישעיהו יא י) אליו גוים ידרשו, ודומה לו (משלי ל י) עין תלעג לאב ותבו ליקהת אם, לקבוץ קמטים שבפנים מפני זקנתה, ובתלמוד (יבמות קו ז) דיתבי ומקדו אקהתא בשוקי

תפסיר רס"ג

באלכ'מר לבאסה. ובדם אלענב כסותה: יב) מזור (בכ"י: מזור) אלעינין אפת'ר מן אלכ'מר ואביץ' אלסנאן אפת'ר מן אלל'בן: יג) וזבולון עלי סאהל אל'בחר יס'פן. ופי סאהלה ס'פן. וטרף תכ'מה אלי צידא: יד) ויששכר כגסס מנפרד. ראביץ' בין אלצ'פין:

לקרתיה, עמא יבנון היכליה. יהון צדיקיא סחור סחור ליה, ועבדי אוריתא באולפן עמיה. יהי ארגון טב לבושיה. וכסותיה מילא מילא צבע זהורי וצבענין: **יב חכלילי עינים מיין ולבן-שנים מחלב:** יסמקון טורהי בכרמוהי, יטופון נעוזהי בחמר. יחורן בקעתיה בעבור ובעדרי עניה: **פ זבולן לחוף ימים ישכן** והוא לחוף אנ'ית וירכתו על-צידן: זבולון. על ספר ממ'א ישרי. והוא יכביש מחוזין בספינן. וטוב ימא ייכול. ותחומיה יהי מטי עד צידון: **פ ייששכר חמר גרם רבץ בין המשפתים:** ייששכר עתיר בנכסין. אחסנתיה בין תחומיא:

— כ"ט —

שנים לשון (ש"ס יד ז) שני הסלעים: יג זבולן לחוף ימים. על חוף ימים תהיה ארצו. חוף כתר'גומו ספר, מר"ס זלט"ז [זבולן] והוא יהיה מצוי תדיר על חוף אגניות, במקום הנמל, שאגניות מביאות שם פרקמטיא, שהיה זבולן עוסק בפרקמטיא, וממציא מזון לשבט ייששכר והם עוסקים בתורה, הוא שאמר משה (דברים לג יח) שמח זבולן בצאתך ויששכר באהלך, זבולן יוצא בפרקמטיא ויששכר עוסק בתורה באהלים: **וירכתו על צידן.** סוף גבולו יהיה סמוך לצידון. ירכתו, סוף, כמו (שמות כו כג) ולירכתי המשכן: יד **יששכר חמר גרם.** חמר בעל עצמות, סובל עול תורה בחמר חזק שמטעינין אותו משאוי כבד: **רבץ בין המשפתים.** בחמר המהלך ביום ובלילה ואין לו לינה בבית

לבושהי, דומה לזין, וצבעונין הוא לשון סותה שהאשה לובשתן ומסיתה בהן את הזכר לתן עיניו בה, ואף רבותינו פרשו בתלמוד לשון הסתת שכרות במסכת כתבות (דף ק"א ז) ועל הזין, שמא תאמר אינו מרוד, תלמוד לומר סותה: יז **חכלילי.** לשון אדם כתר'גומו וכן (משלי כג כט) למי חכלילות עינים, שכן דרך שותי זין עיניהם מאדימין: **מחלב.** מרוב חלב [שיהא בארצו מרעה טוב לעדרי צאן, וכן פרוש המקרא אדם עינים יהא מרוב זין, ולבן שנים יהא מרוב חלב]. ולפי תרגומו עינים לשון הרים, שמשם צופים למרחוק, ועוד תרגמו בפנים אחרות לשון מעינות וקלוח היקבים. נעוזהי, יקבים שלו, ולשון ארמי הוא במסכת עבודה זרה (דף ע"ז ז) נעזא ארתחו. יחורן בקעתיה, תרגם

תפסיר רס"ג

(טו) ת'ם יר'י אלאחזה מא
אגודהא. ואלארץ' מא
אנעמהא. פימ'ד ענקה ללנקל.
ויציר פאלד'מה כאדמא: (טז)
ודן יחכם לקומה. כגמלה' סבט
מן בני אסראיל: (יז) ויפון דן
כאלתעבאן עלי' אלטריק.
וכאלמטרון עלי' אלסכה.

**טו וַיֵּרָא מְנוּחָה כִּי טוֹב וְאֶת־
הָאָרֶץ כִּי נַעֲמָה וַיֵּט שְׂכֵמוֹ
לְסָבֵל וַיְהִי לְמַס־עֶבֶד:
וַחֲזָא חוּלְקָא אַרִי טָב. וְיַת אַרְעָא אַרִי
מַעֲבָדָא פִירִין. וַיִּכְבִּישׁ מְחוּזֵי עַמְמֵיָא
וַיִּשְׁיִצֵי יַת דִּירֵיהוּן. וְדִישְׁתְּאֲרוּן בְּהוּן יְהוּן
לִיה פְּלַחִין וּמַסְקֵי מַסִּין: ס**

**טז דֵּן יָדִין עָמוּ בְּאֶחָד שְׁבֻטֵי יִשְׂרָאֵל: מְדָבִית דֵּן
יַת־בַּחַר וַיְקוּם גּוֹבְרָא. בְּיוֹמוֹהִי יַת־פְּרִיק עַמִּיהָ. וּבְשָׁנוּהִי יְנוּחוּן בַּחֲדָא
שְׁבֻטֵיָא דִישְׂרָאֵל: יי הִי־דֵּן נָחַשׁ עַל־יֶדְרֵךְ שְׁפִיפֹן
עַל־יֶאֱרַח הַנְּשֹׂךְ עֵקְבֵי־סוּס וַיִּפֹּל רֹכְבוֹ אַחֲוֹר:
יְהִי גְבַרָא דִיתִבַּחַר וַיְקוּם מְדָבִית דֵּן. אִימְתִּיהָ תַתְרַמִּי עַל עַמְמֵיָא,**

— כס"י —

טו דֵּן יָדִין עָמוּ. ינקם נקמת עמו מפלשתים,
כמו (דברים לז לו) כי דין ה' עמו: **בְּאֶחָד
שְׁבֻטֵי יִשְׂרָאֵל.** כל ישראל יהיו כאחד עמו
ואת כלם דין, ועל שמשון נבא נבואה זו.
ועוד יש לפרש כאחד שבטי ישראל כמיוחד
שבשבטים הוא דוד שבא מיהודה: יי **שְׁפִיפֹן.**
הוא נחש. ואומר אני שקרוי בן על שם
שהוא נושף, כמו (בראשית ג טו) ואתה תשופנו
עקב: **הַנְּשֹׂךְ עֵקְבֵי סוּס.** כך דרכו שלנחש,
ודמהו לנחש הנושף עקבי סוס, ונפול רכבו
אחור שלא נגע בו. ודוגמתו מציינו בשמשון
(שופטים טז כט) וילפת שמשון את שני עמודי
התוף וגוי ושעל הגג מתו. ואונקלוס תרגם
כחיוי חורמן, שם מין נחש, שאין רפואה
לנשיכתו, והוא צפועוני, וקרוי חורמן על שם
שעושה הכל חרם. וכפתנא, כמו פתן. יכמון,

וכשהוא רוצה לנוח רובץ לו בין התחומין
בתחומי העירות שמולך שם פרקמטיא:
טו **וַיֵּרָא מְנוּחָה כִּי טוֹב.** ראה לחלקו ארץ
מבורכת וטובה להוציא פירות: **וַיֵּט שְׂכֵמוֹ
לְסָבֵל.** עול תורה: ויהי. לכל אחיו ישראל:
לְמַס־עֶבֶד. לפסוק להם הוראות שלתורה
וסדר עבדו, שנאמר (דכ"א יז לג) ומבני
יששכר יודעי בינה לעתים לדעת מה יעשה
ישראל ראשיהם מאתים, מאתים ראשי
סנהדראות העמיד, וכל אחיהם על פיהם:
וַיֵּט שְׂכֵמוֹ. השפיל שכמו כמו (שמואל ז' כז י)
ויט שמים (תהלים עח א) הטו אננכם. ואונקלוס
תרגמו בפנים אחרים ויט שכמו לסבל
מלקמות ולכבוש מחוזות שהם יושבים על
הספר, ויהי האויב כבוש תחתיו למס עובד:

וזלק הרקדוק: יי הנשך עקבי־סוס. דגש הקו"ף לתפארת מפני השוא (מהר"ם):

תפסיד רס"ג

אללאסע עקב אלפרס ויקע
ראכבה אלי ורא: יח) יקול
רגות ג'ותך יא רב: יט) וגד אי
כרדוס תכרדס עליה. והו יגד
אעקאבה: כ) ואשר טעאמה
סמין. והו יעטי מלאד' אלמלוד:

ומחתייה תתקף בפלשתאי. כחוי חורמן
ישרי על אורחא, וכפתנא יכמון על
שבילא. יקטיל גברי משרית
פלשתאי פרשין עם רגלאין. יעקר סוסון
ודתבין. וימגר רכביהון לאחרא:
לִישׁוּעַתְךָ יְהוָה יְהוָה:

לפורקנך סברית יי: **ס (חמישי)** יט **גד גדוד יגודנו והוא**
יגד עקב: דבית גד משרית מזניין. יעברון ית ירדנא קדם אחיהון
לקרבא. ובנכסין סגיאין יתובון לארעהון: **ס ב מאשר שמנה**
לחמו והוא יתן מעדני מלך: דאשר טבא ארעיה.

— רש"י —

לשוב יעקב אליו, (סס נח יז) משובב נתיבות.
יגודנו האמור כאן אינו לשון שיפעיל והו
אחרים, אלא כמו יגוד המנוה, כמו (ירמיה כ)
בני יצאוני, יצאו ממני. גד גדוד יגודנו.
גדודים יגודו המנוה שיעברו הירדן עם
אחיהם למלחמה כל הלוח עד שנכבשה
הארץ: **והוא יגוד עקב.** כל גדודיו ישובו
על עקבם לנחלתם שלקחו בעבר הירדן, ולא
יפקד מהם איש: **עקב.** בדרך ויבמסלותם
שהלכו ישובו, כמו (סכ"ט טז כ) ועקבותיך לא
נודעו, וכן (ש"ס טז ט) בעקבי הצאן, זלשן לט"ז
סל"ט [עקבות]: **כ מאשר שמנה לחמו.**
מאכל הבא מחלקו של אשר יהא שמן, שיהיו
זיתים מרבים בחלקו, והוא מושף שמן
כמעין, וכן ברכו משה (דברים לג כז) וטבל
בשמן רגלו, כמו ששנינו במנחות (דף פ"ג ז)
פעם אחת הצרכו אנשי לודקיא לשמן וכיו:

יארוב: יח לישועתך קויתי ה'. נתנבא
שינקרו פלשתים את עיניו, וסופו לומר
(שופטים טז כח) זכרני נא וזקני נא אף הפעם
וגוי: יט **גד גדוד יגודנו.** כלם לשון גדוד הם,
וכף חברו מנחם, ואם תאמר אין גדוד בלא
שני דלתי, יש לומר גדוד שם דבר צריך
שני דלתי, שכן דרך תבה בת שתי אותיות
לכפול בסופה, ואין סודה אלא שתי אותיות,
וכן אמר (משלי כו ז) בצפור לנוד, מגזרת (איוז
ז ד) ושבעתי נודים, (שופטים כ כז) שם נפל
שדוד, מגזרת (סכ"ט טז ו) ישוד צהרים, אף
יגוד, יגודנו ויגוד, מגזרת אחת הם. וכשהוא
מדבר בלשון יפעל אינו כפול, כמו יגוד, יגוד,
ירום, ישוד, ישוב, וכשהוא מתפעל או
מפעיל אחרים הוא כפול, כמו יתגודד,
יתרום, יתבולל, יתעודד. ובלשון מפעיל
(סל"ט קמו ט) יתום ואלמנה יעודד, (ישע' מט ט)

זולק הדקדוק: **לִישׁוּעַתְךָ.** השי"ן בגעיא בכל ספרי תימן: **כ יתן מעדני מלך.** המ"ם בגעיא
בכל ספרי תימן:

שמך המור (יח) לישועתך. השו"א שבת"ו נע אף על פי שאין געיא בעי"ן.

תפסיד רס"ג

כא) ונפתלי כאילה מרסלה.
תרד אקנאל אלהסני: כב) ויוסף
אבן מת'מר. כג'צן מת'מר עלי
עין מא. לה ערוק. קד אמת'דת
עלי' סור: כג) פאמרוה וכת'רו

והיא מרביא תפנוקי מלכין: ס

כא נפתלי אילה שלחה

הנתן אמרי-שפר: נפתלי

בארע טבא יתרמי עדביה. אחסנתיה
תהי מעבדא פירין. יהון מודן ומברכין

עליהון: ס כב בן פרת יוסף בן פרת עלי-עין

בנות צעדה עלי-שור: ברי דסגי יוסף ברי דאתברך.

כגופן דנציב על עינא דמיא. תרין שבטין יפקון מבנוהי.

יקבלון חולקא ואחסנתא: כג וימררהו ורבו וישטמהו

— כס"י —

אגדה יש רבים, וזה נוטה לשוב המקרא:
פרת. תי"ו שבו הוא תקון הלשון, כמו (קבלת
ג יח) על דברת בני האדם: שור. כמו לשור:
עלי שור. בשביל לשור. ותרגום
של-אנקלוס בנות צעדה עלי שור תרין
שבטין יפקון מבנוהי וכו'. וכתב בנות על שם
בנות מנשה בנות צלפחד שנטלו חלק בשני
עברי הירדן. ברי דסגי יוסף פורת לשון
פריה ורביה. ויש מדרשי אגדה המתישבים
על הלשון בשעה שבא עשו לקראת יעקב,
בכלן קדמו האמהות ללכת לפני בניהם
להשתחוות, וברחל כתיב (לעיל לג ז) נגש יוסף
ורחל וישתחוהו. אמר יוסף רשע הזה עינו
רמה, שמא יתן עיניו באמי, יצא לפנייה
ושרבב קומתו לכסותה, והוא שברכו אביו
בן פורת, הגדלת עצמך יוסף עלי עין
שלעשו, לפיכך זכית לגדלה: בנות צעדה
עלי שור. להסתכל בך בצאתך על מצרים.
ועוד דרשוהו לעגן שלא תשלט בורעו עין
רעה, ואף כשברך מנשה ואפרים ברכם
כדגים שאין עין רעה שולטת בהם:
כג וימררהו ורבו. וימררהו אחיו, וימררהו

כא אילה שלחה. זו בקעת גנוסר שהיא
קלה לבשל פירותיה כאילה זו שהיא קלה
לרוץ. אילה שלוחה. אילה משלחת לרוץ:
הנתן אמרי שפר. כתרגומו. דבר אחר על
מלקמת סיסרא נתנבא (שופטים ד ו) ולקחת
עמר עשרת אלפים איש מבני נפתלי וגוי,
והלכו שם בזריות, וכן נאמר שם לשון
שלוח (שופטים כ טו) בעמק שלח ברגליו:
הנתן אמרי שפר. על ידם שרו דבורה
וברק שירה. ורבותינו דרשוהו על יום
קבורת יעקב כשערער עשו על המערה,
במסכת סוטה (דף יג ב). ותרגומו: יתרמי
עדביה יפול חבלו, והוא יודה על חלקו
אמרים נאים ושבח: כב בן פרת. בן חן, והוא
לשון ארמי אפריון נמטייה לרבי שמעון
בסוף בבא מציעא (ק"ט ב): בן פרת עלי
עין. חנו נטוי על העין הרואה אותו: בנות
צעדה עלי שור. בנות מצרים היו צועדות
על החומה להסתכל ביפיו. ובנות הרבה
צעדה כל אחת ואחת במקום שתוכל
לראותו משם. עלי שור. על ראיתו, כמו
(כמדכר כד י) אשורנו ולא קרוב. ומדרשי

תפסיר רס"ג

בְּעֲלֵי חֲצִים: וְאֶת־מֵרְרוֹ עֲמִיהֶם
 וְנִקְמוּהֶיָּם: וְאֶעֱיָקוּ לֵיהֶם גּוֹבְרִין גּוֹבְרִין בְּעֲלֵי
 פְּלִגּוּתֵיהֶם: כִּד וְתִשָּׁב בְּאֵיתָן
 קִשְׁתּוֹ וַיִּפְּזוּ זְרַעֵי יָדָיו מִיָּדֵי
 אָבִיר יַעֲקֹב מִשָּׁם רָעָה

וּתְהִדְדוּהָ אֶצְחָאב אֶלְסְחָאב:
 כד) פְּתִיבְתָת קוּסְחָ פִי צְלָאבָה.
 וּפִאזָא דִרְאעִיה מִן טִאעִתָה
 גְּלִיל יַעֲקֹב. וּמִן תִּים רָעָא
 דִאֵת אֶסְרָאִיל: כד) אֶסְאֵל מִן
 טִאִיק אָבִיר אֵן יַעֲנִד. וּמִן

אֶבֶן יִשְׂרָאֵל: וְתַבַּת בְּהוֹן נְבִיּוּתֵיהֶם, עַל דְּקַיִים אוּרִיתָא בְּסִתְרָא
 וְשׁוּי תוּקְפָא רוּחְצִנִּיהֶם. בְּכֵן אֶתְרַמָּא דְהַב עַל דְרַעוּהִי. אַחְסִין מַלְכוּתָא
 וְתַקִּיף. דָּא הָוֵת לֵיהֶם מִן קָדָם אֵל תַּקִּיפָא דִיעֲקֹב. דְבִמִּמְרִיה זֶן אָבְהֶן
 וּבְנִין זְרַעָא דִישְׂרָאֵל: כִּד מֵאֵל אָבִיר וַיַּעֲזֹרְךָ וְאֵת שְׂדֵי

— כס"י —

אֶבֶן יִשְׂרָאֵל, עִיקְרוֹן שְׁלִישְׂרָאֵל לְשׁוֹן
 (זכריה ד ז) הָאֶבֶן הָרֵאשֶׁה לְשׁוֹן מַלְכוּת.
 וְאוּנְקָלוּס אָף הוּא כָּף תַּרְגּוּמוֹ. וְתִשָּׁב. וְתַבַּת
 בְּהוֹן נְבִיּוּתֵיהֶם, הַחֲלוּמוֹת אֲשֶׁר חָלַם לָהֶם,
 עַל דְּקַיִים אוּרִיתָא בְּסִתְרָא, תּוֹסַפְתָּהּ הוּא וְלֹא
 מִלְשׁוֹן עֵבְרִי שְׁבַמְקָרָא, וְשׁוּי תוּקְפָא
 רוּחְצִנִּיהֶם, תַּרְגּוּם שֶׁל בְּאֵיתָן קִשְׁתּוֹ, וְכָף לְשׁוֹן
 הַתַּרְגּוּם עַל הָעֵבְרִי וְתִשָּׁב נְבוּאָתוֹ, בְּשִׁבִיל
 שְׂאִיתְנֵנוּ שְׁלִי-הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הִיתָה לוֹ
 לְקִשְׁתֹּת וּלְמַבְטָח. בְּכֵן יִתְרַמָּא דְהַב עַל
 דְרַעוּהִי, לְכָף וַיִּפְּזוּ זְרַעֵי יָדָיו, לְשׁוֹן פּוֹ: אֶבֶן
 יִשְׂרָאֵל, לְשׁוֹן נוּטְרִיקוֹן אָב וּבֵן, אָבְהֶן וּבְנֵיהֶן,
 יַעֲקֹב וּבְנָיו, וְרַבּוּתֵיהֶן דְרָשׁוּ וְתִשָּׁב בְּאֵיתָן
 קִשְׁתּוֹ עַל כְּבִישְׁתִּי יִצְרוּ בְּאֵשׁת אֲדוּנִי, וְקוּרָאוֹ
 קִשְׁתֹּת עַל שֵׁם שְׁהוּרַע יוֹרְהָ כַּחַץ, וַיִּפְּזוּ זְרַעֵי
 יָדָיו, כְּמוֹ וַיִּפְּצוּ. שְׂיִצְא הַזֶּרַע מִבֵּין אֲצִבְעוֹת
 יָדָיו: מִיָּדֵי אָבִיר יַעֲקֹב, שְׁנִירָאָתָהּ לוֹ דְמוּת
 דִּיקוּנָהּ שְׁלֵ-אָבִיר וְכִי כְּדֵאִיתָא בְּסוּטָה
 (דף לו ז): כִּד מֵאֵל אָבִיר, הִיתָה לָךְ זֹאת
 וְהוּא יַעֲזֹרְךָ: וְאֵת שְׂדֵי, וְעַם הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא הִזִּיה לְכָף, כְּשֶׁלֹּא שְׂמַעְתָּ לְדַבְרֵי אֲדוּנִתָךְ

פּוֹטִיפֵר וְאֵשְׁתּוֹ לְאֶסְרוֹ, לְשׁוֹן (שְׁמוֹת ט ז)
 וְמִרְרוֹ אֶת חֲצִיָּהֶם: וְרַבּוּ, נַעֲשׂוּ לוֹ אֲחִיו אֲנָשֵׁי
 רִיב. וְאֵין הַלְשׁוֹן הַזֶּה לְשׁוֹן פְּעֵלָה, שְׂאֵם כֵּן
 הִזִּיה לוֹ לְקַדְדוּרָה, כְּמוֹ (צמזכר כ יג) הַפָּה מִי
 מְרִיבָה אֲשֶׁר רַבּוּ וּגְיָ, וְאָף אֵם לְשׁוֹן רְבִית
 חֲצִים הוּא, כָּף הִזִּיה לוֹ לְהַנְקֵד, וְאֵינוּ אֵלָא
 לְשׁוֹן פְּעֵלָה, כְּמוֹ שְׂמִים שְׂמִים (יִמִּיכ ז ז),
 שְׁהוּא לְשׁוֹן הוּשְׂמוּ, וְכֵן (אִיוז כד כד) רוּמוֹ
 מַעֲט, שְׁהוּא לְשׁוֹן הוּרְמוֹ, אֵלָא שְׁלִישׁוֹן הוּרְמוֹ
 וְהוּשְׂמוֹ עַל יָדֵי אַחֲרִים, וְלְשׁוֹן שְׂמוֹ, רְמוֹ,
 רְבוּ, מֵאֵלֵיהֶם הוּא, מְשׁוּמְמִים אֶת עֲצָמָם,
 נְתַרְוּמָמוּ מַעֲצָמָם, נַעֲשׂוּ אֲנָשֵׁי רִיב, וְכֵן
 (יִשְׁטִיכ כג ז) דְמוֹ יוֹשְׁבֵי אֵי, כְּמוֹ נְדָמוּ, וְכֵן
 תַּרְגּוּם אֲנָקְלוּס וְנִקְמוּהֶיָּם: בְּעֲלֵי חֲצִים.
 שְׁלִישׁוֹנָם כַּחַץ, וְתַרְגּוּמוֹ לְשׁוֹן (צמזכר לא לו)
 וְתַהִי הַמְּחֻצָּה, אוּרְתָן שְׁהִיוּ רְאוּיִם לְחֲלוֹק עֲמוֹ
 נְחֻלָּה: כִּד וְתִשָּׁב בְּאֵיתָן קִשְׁתּוֹ, נְתִישְׁבָה
 בְּחֻזְקָה, קִשְׁתּוֹ, חֻזְקוֹ: וַיִּפְּזוּ זְרַעֵי יָדָיו, זוֹ הִיא
 נְתִינַת טְבַעַת עַל יָדוֹ, לְשׁוֹן (מַלְכִּים ט יא) זָהָב
 מוּפָז, זֹאת הִיתָה לוֹ מִיָּדֵי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 שְׁהוּא אָבִיר יַעֲקֹב, וּמִשָּׁם עָלָה לְהִזִּית רָעָה

וַיְבָרֶכֶןּ בְּרִכַּת שָׁמַיִם מֵעַל
בְּרִכַּת תְּהוֹם רַבְעַת תַּחַת
בְּרִכַּת שָׁדַיִם וְרַחֵם: מימר
 אֱלֹהָ דְאָבוּךָ יְהִי בְּסַעְדְךָ. וְיִת שְׁדֵי
 וַיְבָרְכֶנְךָ. בְּרִכְנָן דְּנַחְתָן מִשְׁלָא דְשִׁמְיָא
 מְלַעֲיָלָא. בְּרִכְנָן דְּנַגְדָן מִמַּעַמְקֵי אַרְעָא

תפסיד רס"ג

אלכאפי אן יבארך עליך.
 ברפאת אלסמא מן אלעלו.
 ברפאת אלגמר אלדאבציה
 ספלא. ברפאת אלתי דאיא
 ואלבטון: כו) וברפאת אביך,
 תנצ'אף אלי ברפאת אללאפי.
 ואלי מא אשתהי יפאע

מְלַרְעָא בְּרִכְתָּא דְאָבוּךָ וּדְאִמְךָ: כו
עַל-בְּרִכַּת הַיָּם עַד-תְּאוֹת גְּבַעַת עוֹלָם תְּהִיִּין
לְרֹאשׁ יוֹסֵף וְלְקֶדֶד נְזִיר אַחִיו: בְּרִכְתָּא דְאָבוּךָ.
 יתוספן לך על ברכתא דלי בריכו אבהתי. דחמידו להון רברביא דמן
 עלמא. יהוין כל אלין לרישא דיוסף. גוברא פרישא דאחוהי: פ

כס"י

וראה צפנה וגי' כי את כל הארץ אשר אתה
 רואה לך אתננה, ולא הראהו אלא ארץ
 ישראל בלבד, ליצחק אמר (שס כו ג) כי לך
 ולירעך אתן את כל הארצות האל והקימותי
 את השבועה וגי' זהו שאמר ישעיה (נח יז)
 והאכלתיך נחלת יעקב אביך, ולא אמר
 נחלת אברהם: **תְּאוֹת**. שמו"ן זלע"ז [גבול].
 כך חברו מנחם בן סרוק: **הוֹרִי**. לשון הריון,
 שהורוני במעי אמי, כמו (איז ג ג) הורה גבר:
עַד תְּאוֹת. עד קצות, כמו (זמדז לז י)
 והתאוויתם לכם לגבול קדמה (שם לד ח)
 תתאו לבא חמת: **תְּהִיִּין**. כלם לראש יוסף:
נְזִיר אַחִיו. פרישא דאחוהי, שגבדל מאחיו,
 כמו (ויקרא כז ז) וינזרו מקדשי בני ישראל,
 (ישעיכ כז ז) נזרו אחור, ואונקלוס תרגם תאוות
 גבעת עולם, לשון תאוה וחקמדה, וגבעות

והוא יברכה: **בְּרִכַּת שָׁדַיִם וְרַחֵם**. בְּרִכְתָּא
 דאבא ודאמא, כלומר יתברכו המולידים
 והיולדות, שיהיו הזכרים מוריעין טפה
 הראויה להריון, והנקבות לא ישפלו את
 רחם שלהן להפיל עבריהן: **שָׁדַיִם**. כמו
 (שמו"ט יג) ירה ירה, דמתרגמינן אישתדא
 ישתדי, אף שדיים כאן על שם שהורע יורה
 כחזן: כו **בְּרִכַּת אָבִיךָ גְּבֵרֹו וְגִי'**. הברכות
 שברכני הקדוש ברוך הוא גברו והלכו על
 הברכות שברך את הוֹרִי: **עַד תְּאוֹת גְּבַעַת**
עוֹלָם. לפי שהברכות שלי גברו עד סוף
 גבולי גבעות עולם, שנתן לי ברכה פרוצה
 בלי מצרים, מגעת עד ארבע קצות העולם
 שנאמר (לעיל כח יז) ופרצת ימה וקדמה וגי',
 מה שלא אמר לאברהם אבינו וליצחק,
 לאברהם אמר (שם יג יז) שא נא עיניך

וזלך הדקדוק: כו **בְּרִכַּת אָבִיךָ**. השוא שברי"ש נע מפני הגעיא שבבי"ת וכן מפורש
 במחברת הערבי. ובמקצת תיגאן אינו אולי סמכו על הכתוב במחברת:

תפסיר רס"ג

בְּנִימִין (ששי) בְּנִימִין

זֶאֱבִי יִטְרֵף בַּבֶּקֶר יֹאכַל עֵד
וְלַעֲרֹב יַחְלֵק שְׁלָל׃ בְּנִימִין
בְּאַרְעֵיהֶם תִּשְׂרִי שְׂכִינְתָא, וּבְאַחְסָנֵיהֶם
יִתְבְּנִי מִקִּדְשָׁא. בְּצִפְרָא וּבְפִנְיָא יְהוֹן
מְקַרְבִּין כְּהֵנִיא קוֹרְבָנָא, וְלַעֲדָן רִמְשָׁא
יְהוֹן מְפַלְגִין מוֹתֵר חוֹלְקֵהוֹן מִשְׂאָר
קוֹדֵשִׁיא׃ כח כָּל-אֵלֶּה שְׁבֻטֵי

יִשְׂרָאֵל שְׁנַיִם עָשָׂר וְזֹאת אֲשֶׁר-דִּבֶּר לָהֶם
אֲבִיהֶם וַיְבָרֶךְ אוֹתָם אִישׁ אֲשֶׁר כְּבָרְכָתוֹ בְּרֶךְ
אֹתָם׃ כָּל אֵלֶּיךָ. שְׁבֻטֵי יִשְׂרָאֵל תְּרֵי עָסֵר. וְדָא דְמַלִּיל לְהוֹן

— כס"י —

לְשׁוֹן (שמואל א' ז' ט) מְצוּקֵי אֶרֶץ, שְׁחַמְדֵתָן
אִמּוֹ וְהוֹקִיקֵתוֹ לְקַבְּלָם׃ כז בְּנִימִין זֶאֱבִי
יִטְרֵף. זֶאֱבִי הוּא אֲשֶׁר יִטְרֵף, נָבֵא עַל שִׁיחֵי
עֲתִידִין לְהֵיוֹת חֲטָפְנִין (שופטים כ"א) וְחֲטָפְתָם
לָכֶם אִישׁ אִשְׁתּוֹ, בְּפִלְגָשׁ בְּגִבְעָה, וְנָבֵא עַל
שְׂאוּל שִׁיחֵיהֶם נוֹצֵחַ בְּאוֹיְבָיו סָבִיב, שְׂנֵאָמֵר
(ש"ס י"ז מ"ז) וְשְׂאוּל לָכֵד הַמְּלוּכָה וַיִּלְחָם וַיְגַו
בְּמוֹאָב וּבְבְּאֵדוֹם וּבְכָל אֲשֶׁר יִפְנֶה יִרְשִׁיעַ׃
בַּבֶּקֶר יֹאכַל עֵד. לְשׁוֹן בְּזָה וְשִׁלָּל,
הַמְתוֹרָגָם (צמדזכר לא י"ב) עֲדָאָה. וְעוֹד יֵשׁ לוֹ
דוּמָה בְּלְשׁוֹן עֲבָרִית (ישעיהו לג כ"ג) אֲזַ חֲלֵק עֵד
שְׁלָל מְרָבָה, וְעַל שְׂאוּל הוּא אוֹמֵר שְׁעַמְד
בְּתַחֲלַת פְּרִיחָתָן וַיִּרְיַחְתָן שֶׁל-יִשְׂרָאֵל׃
וְלַעֲרֹב יַחְלֵק שְׁלָל. אֵף מִשְׁתַּשְׁקַע שְׁמִשָּׁן
שֶׁל-יִשְׂרָאֵל עַל יְדֵי נְבוּכַדְנֶצַּר שִׁיגְלָם לְבָבֵל,
יַחְלֵק שְׁלָל. מְרָדְכִי וְאַסְתֵּר שְׁהֶם מִבְּנֵימִין

יַחְלֵקוּ אֶת שְׁלָל הַמֶּן, שְׂנֵאָמֵר (אסתר ח' ז) הַיְהִי
בֵּית הַמֶּן נִתְּנִי לְאַסְתֵּר. וְאוּנְקִלוּס תְּרַגְּם
עַל שְׁלָל הַכְּהֵנִים בְּקִדְשֵׁי הַמִּקְדָּשׁ׃
כח וְזֹאת אֲשֶׁר דִּבֶּר לָהֶם אֲבִיהֶם וַיְבָרֶךְ
אוֹתָם. וְהָלֵא יֵשׁ מֵהֶם שְׁלָל בְּרָכָם אֵלֵּא
קִנְטְרָן. אֵלֵּא כֶּף פְּרוּשׁוֹ וְזֹאת אֲשֶׁר דִּבֶּר לָהֶם
אֲבִיהֶם מִה שְׂנֵאָמֵר בְּעִנְיָן. יְכוּל שְׁלָל בְּרֶךְ
לְרֵאוּבֵן שְׁמַעוֹן וְלֹוִי, תְּלִמּוּד לְזִמְרָה וַיְבָרֶךְ
אוֹתָם, בְּלָם בְּמִשְׁמַע׃ אִישׁ אֲשֶׁר כְּבָרְכָתוֹ.
בְּרָכָה הָעֲתִידָה לָבֵא עַל כָּל אֶחָד וְאַחָד׃
בְּרֶךְ אוֹתָם. לֹא הָיָה לוֹ לְזִמְרָה אֵלֵּא אִישׁ
אֲשֶׁר כְּבָרְכָתוֹ בְּרֶךְ אוֹתוֹ, מִה תְּלִמּוּד לְזִמְרָה
בְּרֶךְ אוֹתָם, לְפִי שְׁנֵתָן לִיהוּדָה גְבוּרָתוֹ
שֶׁל-אַרְיֵה, וּלְבִנְיָמִין חֲטִיפְתּוֹ שֶׁל-זֶאֱבִי, וְלַנְּפִלִי
קְלוֹתוֹ שֶׁל-אֵיל, יְכוּל שְׁלָל כָּלְלָן בְּכָל
הַבְּרָכוֹת, תְּלִמּוּד לְזִמְרָה בְּרֶךְ אוֹתָם׃

זֶלֶק הוֹרְקֵדוֹק׃ כח וְזֹאת אֲשֶׁר דִּבֶּר לָהֶם אֲבִיהֶם. תִּיבַת וְזֹאת בְּתִלְשָׁא שְׂמַאל בְּכָל הַתִּיגָאן׃

תפסיר רס"ג

בארך עליהם: כט) ת'ם
 אוצאהם. וקאל להם אנא
 מנצ'ם אלי' קומי. אדפנוני מע
 אבאי. פי אלמג'ארה. אלתי פי
 ציעה' עפרון אלחתי: ל) הי
 אלמג'ארה. אלתי פי אלציעה
 אלמצ'אעפה. בחצ'רה' ממרא
 פי בלד פנעאן. אלתי שראתא
 אברהים מן עפרון אלחתי
 מקברה: לא) ת'ם דפנו
 אברהים ושרה זוגתה. ת'ם
 דפנו יצחק ורבקה זוגתה. ות'ם

אבוהון ובריד יתהון. גבר פברכתיה
 בריד יתהון: כט ויצו אותם
 ויאמר אליהם אני נאסף
 אל-עמי קברו אתי אל-
 אבתי אל-המערה אשר
 בשדה עפרון החתי: ופקיד
 יתהון. ואמר להון אנא מתפניש לעמי.
 קבורו יתי לות אבהתי. במערתא.
 דבחקל עפרון חתאה: ל במערה

אשר בשדה המכפלה אשר-על-פני ממרא
 בארץ פנען אשר קנה אברהם את-השדה
 מאת עפרון החתי לאחזת-קבר: במערתא. דבחקל
 כפילתא. דעל אפי ממרא בארעא דכנען. דזבן אברהם ית חקלא.
 מן עפרון חתאה לאחסנת קבורא: לא שמה קברו את-
 אברהם ואת שרה אשתו שמה קברו את-
 יצחק ואת רבקה אשתו ושמה קברתי את-
 לאה: תמן קברו ית אברהם. וית שרה אתתיה. תמן קברו ית

• כש"י •

כט נאסף אל עמי. על שם שמכניסין (דכריס כצז) ואספתו אל תוך ביתה, (ויק' כג לט)
 הנפשות אל מקום גניזתן, שיש אסיפה באספכם את תבואת הארץ, הכנסתם לבית
 בלשון עברי שהיא לשון הכנסה, כגון מפני הגשמים, (שמות כג טו) באסף את
 (שופטים יט טו) ואין איש מאסף אותם הביתה, מעשירי. וכל אסיפה האמורה במיתה אף

זולק הדקדוק: כט אני נאסף. נפעל עומד והוא קמוץ ענין התכנס (מהר"ם): לא ושמה קברתי
 את לאה. תיבת ושמה בטפחא לא במארכה בתיגאן:

תפסיד רס"ג

דפנת לאה: לב) שרא
אלציעה. ואלמג'ארה אלתי
פיהא מן בני חת: לג) פלמא
פרג' יעקוב מן וציייתה לבניה.
צ'ם רגליה אלי' אלסריר. ותנפי
וצאר אלי' קומה: נ א) פאנכב
יוסף עלי' וגה אביה. ובכא
עליה וקבלה: ב) ואמר עבידה
אלאטבא. אן יחנטו אביה.
פחנטו אלאטבא אסראיל:
ג) אלי' אן כמל לה ארבעין

יצחק. וית רבקה אתתיה. ותמן קברית
ית לאה: לב מקנה השדה
והמערה אשר בו מאת
בני-חת: זביני חקלא. ומערתא

דביה מן בני חתאה: ❀ טביע' בספרי תימן ❀

לג ויבל יעקב לצות את-
בניו ויאסף רגליו אל
המטה ויגוע ויאסף אל-

עמיו: ושיצי יעקב לפקדא ית בנוהי. וכנש רגלוהי לערסא.
ואתנגיד ואתכניש לעמיה: ב) ❀ ויפל יוסף על-פני אביו
ויבך עליו וישק-לו: ונפל יוסף על אפי אבוהי. ובכא עלוהי
ונשיק ליה: ב) ויצו יוסף את-עבדיו את-הרפאים
לחנט את-אביו ויחנטו הרפאים את ישראל:
ופקיד יוסף ית עבדוהי ית אסותא. למחנט ית אבוהי. וחנטו אסותא
ית ישראל: ג) וימלאו-לו ארבעים יום כן
ימלאו ימי החנטים ויבכו אתו מצרים שבעים
יום: ושלמו ליה ארבעין יומין. ארי. כן שלמין יומי חניטיא.

רס"י

היא לשון הכנסה: אל אבותי. עם אבותי:
לג ויאסף רגליו. הכניס רגליו: ויגוע ויאסף.
ומיתה לא נאמרה בו, ואמרו רבותינו זכרונם
לברכה יעקב אבינו לא מת:
ב) לחנט את אביו. עגן מרקחת בשמים

הוא: ג' וימלאו לו. השלימו לו ימי חניטתו
עד שמלאו לו ארבעים יום: ויבכו אתו
מצרים שבעים יום. ארבעים לחניטה,
ושלשים לבכיה. לפי שבאה להם ברכה
לרגלו, שפלה הרעב, והיו מי גילוס

תפסיר רס"ג

וּבְכוּ יִתְּיָהּ מִצְרָאֵי שְׁבַעֵין יוֹמִין:

וַיַּעֲבְרוּ יָמֵי בְּכִיתוֹ וַיִּדְבֹר

יוֹסֵף אֶל-בֵּית פְּרַעֲהַ

לֵאמֹר אִם-נָא מִצְאָתִי חֵן

בְּעֵינֶיכֶם דְּבַרְוֶנָּא בְּאַזְנֵי

פְּרַעֲהַ לֵאמֹר: וַעֲבְרוּ יוֹמֵי

בְּכִיתִיָּהּ. וּמְלִיל יוֹסֵף. עִם בֵּית פְּרַעֲהַ

לְמִימֵר. אִם כְּעֵן אֲשַׁכַּחֲתִי רַחֲמִין

בְּעֵינֵיכֹון. מְלִילוֹ כְּעֵן: קִדְם פְּרַעֲהַ

לְמִימֵר: אָבִי הַשְּׁבִיעֵנִי

לֵאמֹר הִנֵּה אָנֹכִי מֵת בְּקִבְרֵי אֲשֶׁר כָּרִיתִי לִי

בְּאֶרֶץ כְּנַעַן שָׁמָּה תִקְבְּרֵנִי וְעַתָּה אֲעֹלֶה-נָא

וְאֶקְבְּרָה אֶת-אָבִי וְאֲשׁוּבָה: אָבִא קַיִם עָלַי לְמִימֵר.

הָאֲנָא מָאִית. בְּקִבְרֵי. דְאֵתְקִינִית לִי בְּאֶרֶעָ דְכְנַעַן. תַּמָּן תִּקְבְּרֵנִי.

וּכְעַן. אָסַק כְּעֵן: וְאֶקְבֵר יָת אָבִא וְאֵתוּב: וַיֹּאמֶר פְּרַעֲהַ

עָלָה וְקָבַר אֶת אָבִיָּהּ כַּאֲשֶׁר הִשְׁבִּיעָהּ:

— כ"ט —

חֲלָקָה בְּמַעֲרָה: וּכְאֲשֶׁר הִשְׁבִּיעָהּ. וְאִם לֹא
בְּשִׁבִיל הַשְּׁבוּעָה לֹא הָיִיתִי מְנִיחָהּ. אָבִל יֵרָא
לֹאמֵר עֲבוּר עַל הַשְּׁבוּעָה, שְׁלֹא יֹאמֵר אִם כֵּן
אֶעֱבֹר עַל הַשְּׁבוּעָה שְׁנֹשְׁבַעֲתִי לָךְ שְׁלֹא
אֶגְלֶה עַל לְשׁוֹן הַקִּדְשׁ שְׁאֲנִי מְכִיר עוֹדֵף עַל
שְׁבָעִים לְשׁוֹן וְאֵתָהּ אֵינָךְ מְכִיר בּוֹ, כַּדְאִיתָא
בְּמַסְכַּת סוּטָה (דף לו' ז):

מִתְבָּרְכִין: כִּי אֲשֶׁר כָּרִיתִי לִי. כַּפְּשׁוּטוֹ כְּמוֹ
(סְמוּת כ"א ל"ג) כִּי יִכְרֶה אִישׁ. וּמְדַרְשׁוֹ עוֹד
מִתְנַשֵּׁב עַל הַלְשׁוֹן, כְּמוֹ אֲשֶׁר קִנִּיתִי. אָמַר
רַבִּי עֲקִיבָא כְּשֶׁהֲלַכְתִּי לְפָרְכֵי הַיָּם הָיִי קוֹרִין
לְמִכְרֶה כִּירָה, וְעוֹד מְדַרְשׁוֹ לְשׁוֹן כָּרִי, דְּגוּרָה,
שְׁנֹטֵל יַעֲקֹב כָּל כְּסָף וְזָהָב שֶׁהֵבִיא מִבֵּית לָבָן
וְעָשָׂה אוֹתוֹ כָּרִי, וְאָמַר לְעֵשׂוֹ טוֹל זֶה בְּשִׁבִיל

זוֹלָק הַדְּקָדוּק: הִנֵּה אָנֹכִי מֵת. כְּתַב מֵהַר"ב כֹּל אֲנֹכִי בּוֹרְקָא מְלַעִיל ע"כ. וַיִּפֶּה כְּתַב כִּי
כ"ה בַּמְסוּרֶת הַתַּאֲגַל עַל פְּסוּק כִּי עָרוֹם אֲנֹכִי:

תפסיד רס"ג

(ז) פצעד יוסף לידפן אבאה. וצעד מעה. גמיע קנאד פרעון ושיוד' אלה. וגמיע שיוד' בלד מצר: ח) וגמיע אל יוסף ואכזתה ואל אביה. עדיא אטפאלהם וגנמהם ובקרהם. תרפוהא פי בלד אלסדיר: ט) וצעד מעה. אלכיל ואלפרסאן. ופאן אלעספר עצים גדא: י) פגאו אלי אנדר אלעוסג. אלדי פי עבר אלארדן. פנדבוה תים. נדב כפיר עצים גדא. וצנע לאביה. חזנא סבעה איאם: יא) פראי סאכן אלבלד אלכנעאני

ואמר פרעה. סק, וקבר ית אבוך במא דקיים עלד: ז ויעל יוסף לקבר את-אביו ויעלו אתו כל-עבדי פרעה זקני ביתו וכל זקני ארץ מצרים: וסליק יוסף למקבר ית אבוהי. וסליקו עמיה. כל עבדי פרעה סבי ביתיה. וכל סבי ארעא דמצרים: ח וכל בית יוסף ואחיו ובית אביו רק טפס וצאנם ובקרים עזבו בארץ גשן: וכל בית יוסף. ואחיהי

ובית אבוהי. לחוד. טפלהון וענהון ותוריהון. שבקו בארעא דגשן: ט ויעל עמו גם-רכב גם-פרשים ויהי המחנה כבוד מאד: וסליק עמיה. אף רתבין אף פרשין. והות משריתא סגיאה לחדא: ז ויבאו עד-גרן האטד אשר בעבר הירדן ויספדו-שם מספד גדול וכבוד מאד ויעש לאביו אבל שבעת ימים: ואתו עד בית אדרי דאטד. דבעברא דירדנא. וספדו תמן. מספד. רב ותקיף לחדא. ועבד לאבוהי. אבלא שבעא יומין: זא וירא יושב הארץ

• כס"י •

שליוסף תלוי בארונו שליעקב, עמדו בלן ותלו בו כתריהם, והקיפוהו כתרים כגרן המקף סג שלקוצים:

י גרן האטד. מקף אטדין הנה. ורבתינו דרשו על שם המארע שבאו כל מלכי כנען ונשיאי ישמעאל למלחמה, ופיון שראו כתרו

תפסיר רס"ג

אלחון. פי אנדר אלעוסג.
פקאלו. הדיא חון עצימ
לאלמצריון. לדלד סמי חון
אלמצריון. אלדי פי עבר
אלארדן: יב) וצנע בניה לה.
כגמיע מא אוצאהם:
יג) וחמלוח בניה אלי בלד
כנעאן. ודפנוה פי מג'ארה'
אלציעה אלמצ'אעפה. אלתי
שראהא אברהים מקברה. מן
עפרון אלחתי בחצ'רה' ממרא:
יד) ת'ם רגע יוסף אלי מצר הו
ואכ'תנה. וסאיר מן כאן צעד

הַכְּנַעֲנִי אֶת־הָאֵבֶל בְּגֵרֹן
הָאֶטָד וַיֹּאמְרוּ אֵבֶל־כָּבֵד
זֶה לַמְצָרִים עַל־כֵּן קָרָא
שְׁמָהּ אֵבֶל מְצָרִים אֲשֶׁר
בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן: וְחָזָא. יְתִיב אַרְע
כְּנַעֲנָה יֵת אֲבֵלָא. בְּבֵית אֲדָרִי דְאֶטָד.
וַאֲמָרוּ. אֵבֶל תְּקִיף דִּין לַמְצָרָאִי. עַל כֵּן.
קָרָא שְׁמָהּ אֵבֶל מְצָרִים. דְּבַעֲבָרָא
דִּי־הַיַּרְדֵּנָא: יב) וַיַּעֲשׂוּ בָנָיו לוֹ כֵּן
כַּאֲשֶׁר צִוּם: וַעֲבָדוּ בְּנוּהֵי לֵיהּ. כֵּן

כַּמָּא דְּפִקִּידוּנֵיהּ: יג) וַיִּשְׂאוּ אֹתוֹ בָנָיו אֶרְצָה כְּנַעַן
וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ בְּמַעְרַת שְׂדֵה הַמַּכְפֵּלָה אֲשֶׁר
קָנָה אֲבָרָהָם אֶת־הַשְּׂדֵה לְאַחֲזֵת־קֶבֶר מֵאֵת
עֶפְרוֹן הַחֲתָי עַל־פְּנֵי מְמָרָא: וְנִטְלוּ יְתִיב בְּנוּהֵי לְאַרְעָא
דְּכַנְעַן. וַקְבְּרוּ יְתִיב. בְּמַעְרַת חֶקֶל כְּפִילֵתָא. דְּזִבְן אֲבָרָהָם יֵת חֶקֶלָא
לְאַחֲסֵנַת קְבוּרָא. מִן עֶפְרוֹן חֲתָאָה עַל אִפִּי מְמָרָא: יד) וַיָּשָׁב
יוֹסֵף מְצָרִימָה הוּא וְאָחִיו וְכָל־הָעֵלִים אֹתוֹ

— כש"י —

ויוסף לא ישא שהוא מלך, מנשה ואפרים
יהיו תחתיהם, וזהו (כמדכר 3) איש על דגלו
באתת, באות שמסר להם אביהם לשא
מסתו: יד הוא ואחיו וכל העלים אתו.
בחורטן כאן הקדים אחיו למצרים העולים
אתו, ובהליכתן הקדים מצרים לאחיו,
שנאמר (לעיל פסוק ז) ויעלו אתו כל עבדי

יב כַּאֲשֶׁר צִוּם. מהו אשר צום: יג וַיִּשְׂאוּ
אֹתוֹ בָנָיו. ולא בני בניו, שפך צום אל ישאו
מסתו, לא איש מצרי, ולא אחד מבניכם
שדם מבנות כנען, אלא אתם, וקבע להם
מקום, שלשה למזרח וכן לארבע רוחות,
וכסדרן למסע מחנה שלדגלים נקבעו כאן.
לוי לא ישא שהוא עתיד לשאת את הארון,

תפסיר רס"ג

לְקַבֵּר אֶת־אָבִיו אַחֲרַי

קָבְרוּ אֶת־אָבִיו: וְתָב יוֹסֵף

לְמַצְרַיִם הוּא וְאַחֲוָהִי. וְכָל דְּסֻלְיָקוּ עִמָּיהָ
לְמַקְבֵּר יַת אָבוּהִי. בְּתֵר דְּקַבֵּר יַת

אָבוּהִי: ^{טו} וַיֵּרְאוּ אֶחָי־יוֹסֵף

כִּי־מַת אָבִיהֶם וַיֹּאמְרוּ לוֹ

יִשְׁטַמְנוּ יוֹסֵף וְהָשִׁב יָשִׁיב

לָנוּ אֵת כָּל־הָרְעָה אֲשֶׁר גָּמְלָנוּ אֹתוֹ: וְחָזוּ אֶחָי

יוֹסֵף אֶרֶי מִיַּת אָבוּהוּן. וַאֲמָרוּ. דְּלִמָּא יִטֵּר לָנָא דְּבָבוּ יוֹסֵף. וְאַתְּבָא

יְתִיב לָנָא. יַת כָּל בְּשַׁתָּא. דְּגַמְלָנָא יְתִיָּה: ^{טז} וַיֵּצְאוּ אֶל־יוֹסֵף

לֵאמֹר אָבִיךָ צֹוָה לִפְנֵי מוֹתוֹ לֵאמֹר: וּפְקִידוֹ. לְוַת

יוֹסֵף לְמִימֵר. אָבוּךָ פְּקִיד. קָדָם מוֹתִיָּה לְמִימֵר: ^{יז} כֹּה־תֹאמְרוּ

מַעֲה לְיַדְפֵּן אַבְאָה. בְּעַד מָא
דְּפָנָה: טו) פְּלִמָּא רָאוּ אַכְוָה
יוֹסֵף אֵן אַבְאָהֶם קָד מָאָת.
קָאָלוּ. כִּלָּא יַתְהַדְּנָא יוֹסֵף.
וַיִּכְאֲפִינָא. בְּדֵל אֵלְשֶׁר אֵלְדִי
אוֹלִינָאָה: טז) פְּאָמְרוּ מִן קָאָל
לְיוֹסֵף. אֵן אָבִיךָ אוֹצְאָנָא. קָבֵל
מוֹתָה קָאָלָא: יז) כְּדִיא קוֹלוֹ

— רס"י —

כפּי. וַיֵּשׁ לוֹ מִשְׁמֵשׁ בְּלִשׁוֹן שְׁמָא לוֹ יִשְׁטַמְנוּ.
וְאִין לוֹ עוֹד דּוּמָה בְּמַקְרָא. וְהוּא לִשׁוֹן אוֹלִי.
כְּמוֹ (לְעִיל כֵּד לֵט) אוֹלִי לֹא תִלְךְ הָאִשָּׁה אַחֲרַי
לִשׁוֹן שְׁמָא הוּא. וַיֵּשׁ אוֹלִי לִשׁוֹן בְּקִשָּׁה כְּגוֹן
(שְׁמוֹ"צ טז יז) אוֹלִי יִרְאָה ה' בְּעֵינַי, (יְכוּשֵׁעַ יד יז)
אוֹלִי יָשִׁיב ה' אוֹתִי, הָרִי הוּא כְּמוֹ, (לְעִיל ל לז)
לוֹ יְהִי כְּדַבְּרֶךָ, וַיֵּשׁ אוֹלִי לִשׁוֹן אִם, (לְעִיל יח כד)
אוֹלִי יֵשׁ חֲמֻשִׁים צְדִיקִים: טז וַיֵּצְאוּ אֶל
יוֹסֵף. כְּמוֹ (שְׁמוֹ"ו יג) וַיֵּצְאוּ אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
צֹוָה לְמִשָּׁה וּלְאַהֲרֹן לְהִזְוֹת שְׁלוּחִים אֶל בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל, אִף זֶה וַיֵּצְאוּ אֶל שְׁלוּחִים לְהִזְוֹת שְׁלִיחִים
אֶל יוֹסֵף לֹמַר לוֹ כֵּן. וְאַתְּ מִי צֹוָה. אֵת בְּנֵי
בְּלָהָה שְׁהִיוּ רְגִילִין אַצְלוּ, שְׁנֹאֲמָר (לְעִיל לו ז)
וְהוּא נֵעַר אֵת בְּנֵי בְּלָהָה: אָבִיךָ צֹוָה. שְׁנו
בְּדַבְּרֵךָ מִפְּנֵי הַשְּׁלוּם, כִּי לֹא צֹוָה יַעֲקֹב כֵּן

כְּרַעָה וְגַי וְאַחֲרֵךָ כָּךְ (שֵׁס ח) כָּל בֵּית יוֹסֵף
וְאַחֲוָי, אֵלָא לְפִי שְׁרָאוּ הַכְּבוֹד שְׁעֵשׂוּ מְלִכֵי
כְּנַעַן שְׁתָּלוּ בְּתַרְיָהֶם בְּאַרוֹנוֹ שְׁלִיעֵקֵב נְהִגוּ
בְּהֶם כְּבוֹד: טו וַיֵּרְאוּ אֶחָי יוֹסֵף כִּי מַת
אָבִיהֶם. מַהוּ וַיֵּרְאוּ הַכִּירוּ בְּמִיתָתוֹ אַצְל
יוֹסֵף שְׁהִיוּ רְגִילִים לְסַעוֹד עִמּוֹ עַל שְׁלָחֵנוּ
שְׁלִיחֵי יוֹסֵף וְהִזְוֹת מְקַרְבָּן בְּשִׁבִיל כְּבוֹד אָבִיו.
וּמִשְׁמַת יַעֲקֹב לֹא קָרְבָּן: לוֹ יִשְׁטַמְנוּ. שְׁמָא
יִשְׁטַמְנוּ. לוֹ מִתְחַלֵּק לְעֵנִינִים הַרְבֵּה, יֵשׁ לוֹ
מִשְׁמֵשׁ בְּלִשׁוֹן בְּקִשָּׁה וּלְשׁוֹן הַלְוָאִי, כְּגוֹן
(לְעִיל ל לז) לוֹ יְהִי כְּדַבְּרֶךָ, (שֵׁס כג יג) לוֹ שְׁמַעֲנִי,
(יְכוּשֵׁעַ יז ז) וְלוֹ הוֹאֲלָנִי, (צְמַדְצֵר יד ז) לוֹ מִתְנַנּוּ.
וַיֵּשׁ לוֹ מִשְׁמֵשׁ בְּלִשׁוֹן אִם וְאוֹלִי, כְּגוֹן (דְּצֵרִיס
לז כט) לוֹ חֲכָמוֹ, (יֵשַׁעִיכ מֵח יח) לוֹא הַקְּשַׁבְתָּ
לְמַצּוֹתַי, (שְׁמוּאֵל ז' יח יז) וְלוֹ אֲנֹכִי שִׁקְל עַל

תפסיר רס"ג

לְיוֹסֵף. יֵא יוֹסֵף. אֲגִפֵּר דְנַב
אֲכִוְתֵךְ וְכִטִּיתֶם פְּקֵד אֹלֹךְ
שָׂא. וְאֵלֶּאן נִסְאֵלֵךְ. אֵן תַּצַּפַּח
דְּנַב עֲבִיד אֱלֹהֵא אֲבִיד. פִּבְכָּא
יוֹסֵף חֵין פִּלְמוּה בְּדֵאֵלֵךְ:
(יח) וּמְצִו אֲכִוְתֵהּ אִיצִיא.
וְזָקְעוּ בֵין יְדִידֵהּ. וְקֹאֲלוּ.
הוֹדִיא נַחַן לֵךְ עֲבִיד: (ט) קֹאֵל
לְהֵם יוֹסֵף לֹא תִכְאֹפוּ. אֲנִי
אֲתַקִּי (נ"א: אֲכִיאָף) אֱלֹלֵה:
(כ) אֲנַתֶּם קִדְרַתֶּם עָלַי שָׂא.
וְאֱלֹלֵה קִדְר כִּירֵא. לְקַבֵּל.
אֵן יִצְנַע מֵא תְרוּה אֱלֹיִם.
לִיחִי קוּמֵא פְתִירִין:

לְיוֹסֵף אֲנֵא שָׂא נָא לְפִשַׁע
אֲחִיךָ וְחַטָּאתֶם בִּי-רָעָה
גַּמְלוּךְ וְעַתָּה שָׂא נָא
לְפִשַׁע עַבְדֵי אֱלֹהֵי אֲבִיךָ
וַיִּבְךְ יוֹסֵף בְּדַבְרֵם אֵלָיו:
כִּדִּין תִּימְרוּן לְיוֹסֵף. בְּבָעוּ. שְׂבוּק בָּעַן.
לְחֹבֵי אֲחֵךְ וְלַחַטָּאֵיהוֹן אָרִי בְשַׁתָּא
גַּמְלוּךְ. וּכְעַן שְׂבוּק בָּעַן. לְחֹבֵי עַבְדֵי
אֱלֹהֵא דְאָבוּךְ. וּבְכָא יוֹסֵף בְּמַלְלוּתֵהוֹן
עַמִּיה: וַיִּלְכוּ גַם-אֲחִיו
וַיִּפְּלוּ לְפָנָיו וַיֹּאמְרוּ הִנְנּוּ

לְךָ לְעַבְדִּים: וַאֲזָלוּ אֵף אַחוּזֵהּ. וּנְפִלוּ קְדָמוּהֵי. וַאֲמָרוּ. הֵא
אַנְחָנָא לְךָ לְעַבְדִּין: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יוֹסֵף אֵל-
תִּירָאוּ כִּי הִתַּחַת אֱלֹהִים אָנִי: וַאֲמַר לְהוֹן. יוֹסֵף לֹא
תִדְחִלוּן. אָרִי דְחִלָּא דִּי אֲנֵא: כִּי וְאַתֶּם חֲשַׁבְתֶּם עָלַי
רָעָה אֱלֹהִים חֲשַׁבָה לְטָבָה לְמַעַן עֲשֵׂה בַיּוֹם
הַזֶּה לְהַחֲיֵת עַם-רַב: וְאַתּוֹן. חֲשַׁבְתּוֹן עָלַי בִּישָׂא. מִן קָדָם
יֵי אַתְחַשִּׁיבַת לְטָבָא. בְּדִיל. לְמַעַבְד. כִּיּוּמָא הַדִּין לְקִיּוּמָא עִם סְגִי:

רס"ג

שָׂא נָא לְפִשַׁע עַבְדֵי אֱלֹהֵי אֲבִיךָ. אֵם אֲבִיךָ מֵת אֱלֹהִיו קָיִם, וְהֵם עַבְדֵיו: יֵי וַיִּלְכוּ גַם אֲחִיו. מוֹסֵף עַל הַשְּׁלִיחוֹת: יֵי כִּי הִתַּחַת אֱלֹהִים אָנִי. שְׂמָא בְּמִקוּמוֹ אָנִי בְּתַמִּיחָהּ, אִם הִייתִי רוֹצֵה לְהִרְע לְכֶם. כְּלוּם אָנִי יָכוֹל, וְהִלֵּא אַתֶּם בְּלַכֶּם חֲשַׁבְתֶּם עָלַי רָעָה וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא חֲשַׁבָה לְטוֹבָה, וְהִיאָף אָנִי לְבִדִּי יָכוֹל לְהִרְע

שְׂמָן הַמִּזְבֵּחַ (י) שָׂא נָא. יֵי לְהַפְרִיד מֵעַט בֵּין הַתִּיבּוֹת דְּלֵא לִישְׁתַּמַּע שְׂנָא. וְכֵן חֲבִירֵהּ.

תפסיד רס"ג

(שביעי) כא ועתה אל-תיראו

אנכי אכלכל אתכם

ואת-טפכם וינחם אותם

וידבר על-לבם: וכען לא

תדחלון. אנא. אֶזוֹן יִתְכוּן וַיֵּת טַפְלִיכוֹן.

וַנְחִים יִתְהוֹן, וּמִלֵּיל תִנְחֹמִין עַל לְבָהוֹן:

***כב** וישב יוסף במצרים

הוא ובית אביו ויחי יוסף

מאה ועשר שנים: ויטיב יוסף במצרים. הוא ובית אביו.

וַחֲיֵי יוֹסֵף, מֵאָה וְעֶסֶר שָׁנַיִן: ***כג** וירא יוסף לאפרים בני

שלשים גם בני מכיר בן-מנשה ילדו

על-ברכי יוסף: וחזא יוסף לאפרים. בנין תליתאין. אף. בני

מכיר בר מנשה. אתילידו ורבי יוסף: **כד** ויאמר יוסף

אל-אחיו אנכי מת ואלהים פקד יפקד אתכם

והעלה אתכם מן-הארץ הזאת אל-הארץ

אשר נשבע לאברהם ליצחק וליעקב:

כא) ואלאן לא תכיאפו.

אנא אמונכם ואטפאלכם.

פעאזאדם ודאראדם:

כב) פאקאם יוסף במצר. הו

ואל אביה. ועאש. מאיה ועשר

סנין: כג) חתי ראי לאפרים.

בנין תיזאלתיא. ואיציא בני

מכיר אבן מנשה. ולדו פי

חגרה: כד) פקאל יוסף

לאכיתיה. אנא מאית. ואללה

*יש מתחילים מפסוק כב ויש מתחילים מפסוק כג ויש מתחילים מפסוק כד.

— כש"י —

לכם: כה וידבר על לבם. דברים המתקבלים על הלב, עד שלא ירדתם לכאן היו מרננים עלי שאני עבד, ועל ידיכם נודע שאני בן חורין, ואם אני הורג אתכם מזה הבריות אומרות פת שלבחורים ראה ונשתבח בהן, ואמר אחי הם ולבסוף הרג אותם, יש לך אח שהורג את אחיו. דבר אחר עשרה נרות לא יכלו לכבות נר אחד וכי: כג על ברכי יוסף. כתרגומו, גדלן בין ברכיו:

חסלת פרשת ויחי

תפסיר רס"ג

סיד'כרפם ויצעדפם מן תדיא אלבלד. אלי אלבלד. אלדי קסם אללה לאברהים ויצחק ויעקוב: כה) ואחלה יוסף. בני אסראיל קאילא. אדיא ד'כרפם אללה. פאצעדו בעצאמי מן תהני: כו) פמאת יוסף אבן מאה ועשר סנין. וחנטוה. וצייר פי צנדוק במצר:

ואמר יוסף לאחוזי. אנא מאית. ויי מדבר דכיר יתכון. ויסיק יתכון מן ארעא הדא. לארעא. דקיים. לאברהם ליצחק וליעקב: כה) וישבע יוסף את בני ישראל לאמר פקד יפקד אלהים אתכם והעלתם את עצמתי מזה: ואומי יוסף. ית בני ישראל למימר. מדבר

דכיר יי יתכון. ותסקון ית גרמי מפא: כו) וימת יוסף בן מאה ועשר שנים ויחנטו אתו וישם בארון במצרים: ומית יוסף. בר מאה ועשר שנין. וחנטו יתיה. ושמוהי בארונא במצרים:

פיה פיסוקים סימן ימלה

סכום הפיסוקים שלספר אלף וחמש מאות ושלושים וארבעה אי"ך ל"ד סימן. וחציו ועל חרבך תחיה. ופרשיותו י"ב. ז"ה שמי לעולם סימן. וסדריו מ"ג. ידידי"ה סימן. ופרקיו נ', י חננו ל"ך קויט סימן. מנן הפתוחות מ"ג והסתומות מ"ח. הכל צ"א פרשיות. צ"א אתה וכל העם אשר ברגלך סימן.

ברכה ראשונה שקודם ההפטרה

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם. אשר בחר, בנביאים טובים. ורצה בדבריהם, הנאמרים באמת. ברוך אתה יהוה. הבוחר בתורה, במשה עבדו, וב'ישראל עמו. ובנביאי, האמת והצדק: (אמן)

הפטרה דויהי

במלכים א' סימן ב'

ויקרבו ימי דוד למות ויצו את שלמה בנו לאמר: וקרבו ימי דוד, לממת. ופקיד. ית שלמה בריה, למימר:

ב אֲנֹכִי הֵלֵךְ בְּדַרְךְ כָּל-הָאָרֶץ וְחִזְקַת וְהֵייתָ לְאִישׁ: אֲנֹא
 אָוִיל. בְּאוֹרַח, כָּל אֲרָעָא. וְתַתְּקַף, וְתֵהִי לְגַבְרָה דְּחִיל חֲטָאִין: ג וְשָׁמַרְתָּ
 אֶת-מִשְׁמַרְתִּי | יְהוֹה אֱלֹהֶיךָ לְלַכְתָּ בְּדַרְכֵיךָ לְשֹׁמֵר
 חֻקֹּתַי מִצּוֹתַי וּמִשְׁפָּטַי וְעֵדוּתַי כִּפְתּוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה
 לְמַעַן תִּשְׁפִּיל אֶת כָּל-אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה וְאֵת כָּל-אֲשֶׁר
 תִּפְנֶה שָׁם: וְתִטֵּר. יֵת מִטֵּרַת, מִימְרָא דִּי אֱלֹהֶךָ. לְמַהֲךָ בְּאוֹרַח
 דְּתַקְנָן קְדָמוּהִי לְמִטֵּר קְדָמוּהִי פְקוּדוּהִי, וְדִינוּהִי וְסִהְדוּתִיהָ. כְּמָא דְכַתִּיב,
 בְּאוֹרֵיתָא דְּמֹשֶׁה. בְּדִיל דְּתַצְלַח. יֵת, כָּל דְּתַעֲבִיד. וְלִכְל אֶתֶר, דְּתַתְּפִנִי
 לְתַמָּן: ד לְמַעַן יָקִים יְהוֹה אֶת-דְּבָרֵךְ אֲשֶׁר דִּבֶּר עָלַי
 לְאִמּוֹר אִם-יִשְׁמְרוּ בְנֵיךָ אֶת-דִּרְפָּם לְלַכְתָּ לְפָנַי בְּאַמַּת
 בְּכָל-לְבָבָם וּבְכָל-נַפְשָׁם לְאִמּוֹר לֹא-יִכָּרֵת לְךָ אִישׁ מֵעַל
 כְּסָא יִשְׂרָאֵל: בְּדִיל דִּיקָיִים יִי, יֵת פְּתַגְמוּהִי. דְּמִלִּיל עָלַי, לְמִימַר. אִם
 יִטְרוּן בְּנֵךְ, יֵת אוֹרַחְהוֹן. לְמַהֲךָ קְדָמִי, בְּקִשׁוּט. בְּכָל לְבָהוֹן, וּבְכָל
 נַפְשָׁהוֹן. לְמִימַר. לֹא יִפְסוּק לְךָ, גְּבַר. מֵעַל, בְּרַסִּי מַלְכוּתָא דְּיִשְׂרָאֵל:
 ה וְגַם אֶתְּהָ יְדַעְתָּ אֶת אֲשֶׁר-עָשָׂה לִי יוֹאָב בֶּן-צְרוּיָה
 אֲשֶׁר עָשָׂה לְשָׁנֵי-שָׁרֵי עֲבָאוֹת יִשְׂרָאֵל לְאַבְנֵר בֶּן-נֵר
 וְלַעֲמָשָׂא בֶן-יֵתֶר וַיְהִרְגֵם וַיִּשֶׂם דְּמִי-מַלְחָמָה בְּשָׁלָם
 וַיִּתֵּן דְּמִי מַלְחָמָה בְּחַגְרָתוֹ אֲשֶׁר בְּמַתְנֵיוֹ וּבְנַעְלוֹ אֲשֶׁר
 בְּרַגְלָיו: וְאַף אֶת יְדַעְתָּ. יֵת דְּעַבְד לִי, יוֹאָב בֶּר צְרוּיָה. דְּעַבְד לְתַרִּין
 רַבֵּי חֵילוֹתָא דְּיִשְׂרָאֵל. לְאַבְנֵר בֶּר נֵר. וְלַעֲמָשָׂא בֶר יֵתֶר, דְּקִטְיִלְנוֹן
 בְּעַרְיִמוֹתִיהָ. וְדְמִי דְּמַתְחָשִׁיב דְּמַהוֹן עֲלוּהִי, כְּדָם תְּבִירִי קְרָבָא. וַיִּתֵּיב

זולק הדקדוק: לשמר חקתיו מצותיו. הי"ג מצותיו בלא וי"ו, היפך קצת דפוסים, וכן הוא
 בכ"ד גדול ובכל ספרי תימן, וכן מוכח במוסרה דחשיב תיבות דנסיבין ומצותיו, ולא קחשיב
 הך בהדיהו, שמע מינה דתיבה זו בלא וי"ו כגירסתינו: ועדותיו. מסיר עלה, ה' מפקין וי"ו
 בלישנא ה' ובנעלו. הוי"ו געי:

לְהוֹן, בְּכַמְנַת שְׁלָמָא. וְאִשְׁדַּד דְּמַהוֹן, בְּאַסְפְּנִיקֵי דְּבַחְרָצִיָּהּ. וְדָשׁ,
 בְּטַלְרִיתָא דְּבַרְגְּלוּהִי: וְעֵשִׂיתָ בְּחַכְמַתְךָ וְלֹא־תוֹרַד שְׁיַבְתּוּ
 בְּשָׁלֹם שְׁאֵל: וְתַעֲבִיד, בְּחַכְמַתְךָ. וְלֹא תַחֲתִית סִיבְתִיָּהּ. בְּשְׁלָמָא,
 לְשֹׂאוּל: וְלִבְנֵי בְרִזְלֵי הַגְּלַעְדִּי תַעֲשֶׂה־חֶסֶד וְהָיוּ בְּאַכְלֵי
 שְׁלַחְנָךְ כִּי־כֹן קָרְבוּ אֵלַי בְּבִרְחֵי מִפְּנֵי אַבְשָׁלוֹם אָחִיד:
 וְלִבְנֵי בְרִזְלֵי גְלַעְדָּאָה, תַעֲבִיד טִיבוּ. וְיַהוֹן, בְּאַכְלֵי פְתוֹרְךָ. אָרִי אַנּוּן,
 סוֹפִיקוּ צְרַפִּי. בְּמַעֲרָקִי מִן קָדָם, אַבְשָׁלוֹם אָחוּד: ה' וְהִנֵּה עֹמֵךְ
 שְׁמַעִי בֶן־גְּרָא בֶן־הֵימִינִי מִבְּחָרִים וְהוּא קָלְלָנִי קָלְלָה
 נְמַרְצַת בְּיוֹם לְכַתִּי מַחְנִים וְהוּא־יֵרַד לְקַרְאֲתִי הֵי־רִדֹן
 וְאַשְׁבַּע לוֹ בִּיהוָה לֵאמֹר אִם־אֲמִיתְךָ בְּחָרְבִי: וְהָא עֹמֵךְ.
 שְׁמַעִי בֶר גְּרָא בֶר שֶׁבֶט בְּנִימִין, מְעַלְמַת. וְהוּא לְטַנִּי, לִיטֵן מְרִירֵן.
 בְּיוֹמָא, דְּאִזְלוּת לְמַחְנִים. וְהוּא נַחַת לְקַדְמוֹתִי, לִירְדָנָא. וְקִימִית לִיָּה
 בְּמִימְרָא דִּינִי, לְמִימְרָא דְּלֵא אַקְטְלֵנְךָ, בְּחָרְבָא: ט' וְעַתָּה אֵל־תִּנְקְהוּ
 כִּי אִישׁ חָכָם אַתָּה וִידַעְתָּ אֵת אֲשֶׁר תַעֲשֶׂה־לוֹ וְהוֹרְדַתָּ
 אֶת־שְׁיַבְתּוּ בְּדָם שְׁאֵוּל: וְכַעֲן, לָא תִזְכְּיָנִיָּהּ. אָרִי גְבַר חַכְּמִים, אַתָּה.
 וְתַדַּע, יָת דְּתַעֲבִיד לִיָּה. וְתַחֲתִית יָת סִיבְתִיָּהּ. בְּקַטְלָא, לְשֹׂאוּל:
 וְיִשְׁכַּב דְּוֹד עִם־אֲבֹתָיו וְיִקְבֹּר בְּעִיר דְּוֹד: וְשָׁכִיב דְּוֹד, עִם
 אֲבֹהֵתוּהִי. וְאַתְקַבֵּר, בְּקַרְתָּא דְּדוֹד: י"א וְהֵימִים אֲשֶׁר מֶלֶךְ דְּוֹד
 עַל־יִשְׂרָאֵל אַרְבָּעִים שָׁנָה בְּחִבְרוֹן מֶלֶךְ שְׁבַע שָׁנִים
 וּבִירוּשָׁלַם מֶלֶךְ שְׁלֹשִׁים וְשָׁלֹשׁ שָׁנִים: וְיִזְמִיא. דְּמֶלֶךְ דְּוֹד, עַל
 יִשְׂרָאֵל. אַרְבָּעִין, שָׁנִין. בְּחִבְרוֹן מֶלֶךְ, שְׁבַע שָׁנִין. וּבִירוּשָׁלַם מֶלֶךְ, תְּלָתִין
 וְתָלַת, שָׁנִין: י"ב וְשָׁלְמָה יֵשֵׁב עַל־כְּסֵא דְּוֹד אָבִיו וְתִכְּזֹן

זולק הדקדוק: ושיבתו. בקצת מספרי תימן מצאתי השי"ן בגעיא, וכן בדין מטעם התביר,
 וכן תנייתא דלקמן פס' ט': ה' קללני. הקו"ף בגעיא והשווא נע, ברוב התיגאן המדוקדקות:
 ואשבע לו. האל"ף בחירק בכל ספרי תימן, לא בסגול:

מְלַכְתּוֹ מְאֹד: וּשְׁלֵמָה. יְתִיב. עַל כְּרִסִּי, מַלְכוּתָא דְדוֹד אָבוּהִי,
וְאֵתְקַנַּת מַלְכוּתֶיהָ, לְחֻדָּא:

(גְּאֵלְנוּ יְהוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל:)

(פְּרַקְנָא. יי צְבָאוֹת, שְׁמִיָּהּ, קְדִישָׁא, דִּישְׂרָאֵל:)

עַל דָּא יִתְבְּרַד וְיִשְׁתַּבַּח, שְׁמָא רַבָּא קְדִישָׁא. דִּי לְעִילָא, חַיָּא וְקַיָּמָא. מְבָרַךְ הוּא לְעָלַם,
וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא:

מפטיר לשבת וראש חודש

במדבר סימן כ"ח פסוקים ט' - ט"ו

וּבְיוֹם הַשַּׁבָּת שְׁנַיִם כֶּבֶשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה תְּמִימִם וּשְׁנַיִ עֶשְׂרֹנִים סֹלֶת
מִנְחָה בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן וְנִסְכּוֹ: עֲלֵת שַׁבַּת בְּשַׁבַּתוֹ עַל־עֲלֵת הַתְּמִיד
וְנִסְכָּהּ: וּבְרֵאשֵׁי חֳדָשֵׁיכֶם תִּקְרִיבוּ עֲלֶיהָ לִיהוָה פְּרִים בְּנֵי־בָקָר
שְׁנַיִם וְאֵיל אֶחָד כֶּבֶשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה שִׁבְעָה תְּמִימִם: וּשְׁלֹשָׁה
עֶשְׂרֹנִים סֹלֶת מִנְחָה בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן לֶפָר הָאֶחָד וּשְׁנַיִ עֶשְׂרֹנִים
סֹלֶת מִנְחָה בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן לְאֵיל הָאֶחָד: וְעֶשְׂרֹן עֶשְׂרֹן סֹלֶת
מִנְחָה בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן לֶכֶבֶשׂ הָאֶחָד עֲלֶיהָ רֵיחַ גִּיחַח אֲשֶׁה לִיהוָה:
וְנִסְפִיָּהֶם חֲצִי הַהֵיזֵן יִהְיֶה לֶפָר וּשְׁלִישִׁתָּהּ הַהֵיזֵן לְאֵיל וּרְבִיעֶתָהּ הַהֵיזֵן
לֶכֶבֶשׂ יֵין זֹאת עֲלֵת חֹדֶשׁ בְּחֹדְשׁוֹ לְחֹדְשֵׁי הַשָּׁנָה: וּשְׁעִיר עֲזִים
אֶחָד לְחַטָּאת לִיהוָה עַל־עֲלֵת הַתְּמִיד יַעֲשֶׂה וְנִסְכּוֹ:

ברכה ראשונה שקודם ההפטרה

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר בָּחַר, בְּנְבִיאִים טוֹבִים. וּרְצָה
בְּדַבְרֵיהֶם, הַנְּאֻמִּים בְּאֵמֶת. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַבּוֹחֵר בַּתּוֹרָה,
בְּמִשָּׁה עַבְדּוֹ, וּבִישְׂרָאֵל עַמּוֹ. וּבְנְבִיאֵי, הָאֵמֶת וְהַצְּדִק: (אמנ)

הפטרה דשבת וראש חודש

בישעיה סימן ס"ו

כֹּה אָמַר יְהוָה הַשָּׁמַיִם כְּסֵאֵי וְהָאָרֶץ הַדָּם רַגְלֵי
אִי־זָה בַּיִת אֲשֶׁר תִּבְנֶנּוּ לִי וְאִי־זָה מְקוֹם מְנוּחָתִי:
 כַּדְּנֶנּוּ, אָמַר יי'. שְׁמִיָּא, בְּרַסֵּי יְקָרִי. וְאַרְעָא, כִּיבֵשׁ קְדָמִי. אִידִין בֵּיתָא,
 דְּתַבְנוּן קְדָמִי. וְאִידִין הוּא אַתְּ, בֵּית אֲשֶׁרִיּוֹת שְׁכִינָתִי:
וְאֶת־כָּל־אֱלֹהֵי יָדַי עָשִׂיתָה וַיְהִי כָל־אֱלֹהֵי נְאֻם־יְהוָה
וְאֶל־זָה אֲבִיט אֶל־עֵנִי וְנִבְהֶ־רוּחַ וְחָרַד עַל־דְּבָרֵי: וְיֵת כָּל
 אֱלִין, גְּבוּרַתִּי עֲבַדְתָּ. הֵלֵא הוּאָה כָּל אֱלִין, אָמַר יי'. וּבְדִין רַעְוָא קְדָמִי,
 לְאַסְתְּכָלָא בֵּיה. בַּדְּעֻנּוֹתָן, וּמְפִיךְ רוּחַ. וּמִשְׁתַּוֵּי, לְקַבִּיל פְּתַגְמֵי:
שׁוֹחֵט הַשּׁוֹר מִכַּה־אִישׁ זֹבַח הַשֶּׁה עוֹרָף פְּלֶב מַעְלָה
מִנְחָה דֶם־חֲזִיר מִזְכִּיר לְבָנָה מְבָרַךְ אֹן גַּם־הֶמָּה בַּחֲרוּ
בְּדַרְכֵיהֶם וּבְשִׁקּוּצֵיהֶם נִפְשָׁם חֲפָצָה: נְכִיס תוֹר, כְּקַטִּיל גְּבַר.
 דְּבַח אָמַר, כְּנִקִּיף כָּלֵב. מְסִיק קַרְבֵּן, דֶּם חֲזִירָא. קַרְבֵּן מִתְּנַתְּהוֹן, מִתְּנַת
 אֹנִיס. אַף אֲנֹן. אַתְרַעִיא, בְּאוֹרְחַתְהוֹן. וּבְשִׁקּוּצֵיהוֹן, נִפְשָׁהוֹן
 אַתְרַעִיאַת: **גַּם־אֲנִי אֲבַחַר בְּתַעֲלוּלֵיהֶם וּמִגּוֹרַתָם אָבִיא**
לָהֶם יַעַן קָרָאתִי וְאִין עֹנָה דְּבַרְתִּי וְלֹא שָׁמְעוּ וַיַּעֲשׂוּ
הָרַע בְּעֵינֵי וּבְאֲשֶׁר לֹא־חֲפָצְתִי בַּחֲרוּ: אַף אָנָּא, אֲעֲבִי
 בַּתְּבָרְהוֹן. וּמִמָּא דִּי־עִיפֹן, לֹא יִשְׁתַּיְבּוּן. חֲלָף דְּשַׁלְּחִית נְבִי, וְלֹא תָבוּ.
 אַתְנַבִּיא, וְלֹא קַבִּילוּ. וְעַבְדוּ דְּבִישׁ, קְדָמִי. וּבַדְלָא עֲבִינָא, אַתְרַעִיאַו:
שָׁמְעוּ דְּבַר־יְהוָה הַחֲרָדִים אֶל־דְּבָרוֹ אָמְרוּ אַחִיכֶם
שְׁנֵאִיכֶם מְנַדִּיכֶם לְמַעַן שְׁמִי יִכְבֵּד יְהוָה וְנִרְאָה
בְּשִׁמְחַתְכֶם וְהֶם יִבְשׁוּ: קַבִּילוּ, פְּתַגְמָא דִּי. צַדִּיקָא דְּמִשְׁתַּוֵּי,

זולק הוּקְדוּק: ב ואל זָה אביט: בכל ספרי תימן בשופר הולך: ג מכה־איש. צירי: עורף.
 מְבָרַךְ. ממוצע לא לעיל ולא לרע עיין ערוגת הכושם:

לְקַבֵּיל פִּתְגָמֵי רְעוּתֶיהָ. אֲמַרִין אַחִיכוֹן סְנְאִיכוֹן, מְרַחֲקִיכוֹן. בְּדִיל שָׁמַי,
 יִסְגִי יִקְרָא דֵינִי, וְנַחֲוֵי בְּחִדּוֹתֵיכוֹן, וְאֲנֹן יִבְהַתּוֹן: ^ו קוֹל שְׁאוֹן מְעִיר
 קוֹל מֵהֵיכַל קוֹל יְהוָה מְשַׁלֵּם גָּמוֹל לְאֵיבָיו: קַל אֶתְרַגּוֹשָׁא,
 מִקְרָתָא יְרֻשָׁלַם. קָלָא, מֵהֵיכְלָא. קַל מִימְרָא דֵינִי. דְּמִשְׁלִים גְּמֻלָּא,
 לְבַעֲלֵי דְבִבּוּהֵי: ^ז בְּטָרָם תִּחִיל יִלְדָה בְּטָרָם יָבוֹא חֶבֶל לָהּ
 וְהַמְלִיטָה זָכָר: עַד לָא מִיִּתֵי עֶקְא לָהּ, תִּתְפְּרִיק. וְעַד לָא יִיִתֵי לָהּ,
 זֵיעָה פְּחַבְלִין עַל יִלְדָא, יִתְגְּלֵי מַלְכָּה: ^ח מִי־שָׁמַע פִּזְאֵת מִי רָאָה
 פְּאַלְהָה הֵיּוֹחַל אֲרִיץ בְּיוֹם אֶחָד אִם־יִוֹלֵד גּוֹי פַּעַם אַחַת
 כִּי־חָלָה גַם־יִלְדָה צִיּוֹן אֶת־בְּנֵיהָ: מִן שָׁמַע בְּהָדָא. מִן חֲזָא,
 כְּאַלִין. הָאֲפֻשֶׁר דְּתַתְּעֵבִיד אַרְעָא, בְּיוֹמָא חַד. אִם יִתְבְּרֵי עִמָּה, זְמַן חֲדָא.
 אַרִי עֲתִידָא דְתַתְּנַחַם צִיּוֹן וְתַתְּמַלִי, מַעַם גְּלוּתָהָא: ^ט הֲאֲנִי אֲשַׁבֵּיר
 וְלֹא אוֹלִיד יֹאמֵר יְהוָה אִם־אֲנִי הַמּוֹלִיד וְעֲצַרְתִּי אֲמַר
 אֱלֹהֵיךְ: אֲנָא אֱלֹהָא בְּרִית עֲלָמָא מִבְּרֵאשִׁית, אֲמַר יֵי. אֲנָא בְּרִית כָּל
 אֲנָשָׂא. אֲנָא בְּדַרְיִת יִתְהוֹן, לְבִינֵי עַמְמֵיָא. אִף אֲנָא עֲתִיד לְכַנְשָׂא
 גְּלוּתֵיךְ, אֲמַר אֱלֹהֵיךְ: ^י שָׁמַחוּ אֶת־יְרוּשָׁלַם וְגִילוּ בָּהּ כָּל־
 אֲהַבֵּיהָ שִׁישׁוּ אֶתְּהָ מְשׁוֹשׁ כָּל־הַמֵּתְאֲבָלִים עֲלֶיהָ:
 חֲדוּ בִירְשָׁלַם. וּבִוְעוּ בָּהּ, כָּל רַחֲמָהָא. דְּוִצוּ עִמָּה, דִּינִי. כָּל דְּהוּוּ מִתְאֲבָלִין,
 עֲלֶיהָ: ^{יא} לְמַעַן תִּינָקוּ וּשְׁבַעְתֶּם מִשֹּׁד תִּנְחַמְיָהּ לְמַעַן
 תִּמְצוּ וְהַתְּעַנְּגֶתֶם מִזֵּי כְבוֹדָהּ: בְּדִיל דְּתַתְּפַנְקוּן, וְתַסְבְּעוּן.
 מִבְּזוּת, תִּנְחַמְיָהָ. בְּדִיל דְּתַשְׁתּוֹן, וְתַתְּרוּן, מִחֲמַר יִקְרָהּ: ^{יב} כִּי־כָה |
 אֲמַר יְהוָה הֲנִנִי נֹטָה־אֵלַיָּה פְּנֵהָר שָׁלוֹם וּכְנַחַל שׁוֹטֵף
 כְּבוֹד גּוֹיִם וַיִּנְקַתֶּם עַל־צַד תִּנְשְׂאוּ וְעַל־בְּרָכִים תִּשְׁעֲשַׁעוּ:

זולק הדקדוק: ^ז חבל החי"ת בציר"י. וכ"ה במוסרה רבתא אות הקו"ף ערך קמץ:
^{יא} מזיז כבודה. התרגום בנוסחאות קדמוניות מדוקדקות הגירסא כך 'מתמר' ברי"ש, דומה
 למ"ש חז"ל 'חמר בשר' ודוק והוא מבואר:

אָרִי כְדָנֹן, אָמַר יי. הָאֲנָא מִיְתִי לֵה. כְּשִׁפְעָה נְהַר פְּרָת, שְׁלָם. וְכִנְחַל מְגַבְר. יְקַר עַמְמִיָּא, וְתַתְּפִנְקוֹן. עַל גְּסִינָא, תַּתְּנַטְלוֹן. וְעַל רִבְבִין, תַּתְּרַבּוּן: **כִּי אִישׁ אֲשֶׁר אָמוּ תִנְחַמְנוּ בֵּין אֲנֹכִי אֲנַחְמְכֶם וּבִירוּשָׁלַם תִּנְחַמוּ:** כְּגַבְר. דְּאֲמִיָּה, מְנַחְמָא לִיָּה. בֵּין מִימְרִי, יְנַחִים יִתְכוּן. וּבִירוּשָׁלַם, תַּתְּנַחְמוּן: **וְרֵאִיתֶם וְשִׁשׁ לְבָבְכֶם וְעַצְמוֹתֵיכֶם כַּדְשָׁא תִפְרַחְנָה וְנוֹדְעָה יַד־יְהוָה אֶת־עַבְדָּיו וְזַעַם אֶת־אִיבָיו:** וְתַחֲזוּן, וְיַחְדֵי לְבָבְכוֹן. וְגוֹיִתְכוֹן, כְּדַתְאִין יִזְהַרְן. וְתַתְּגַלִּי גְבוּרְתָא דִּי, לְאִיטְבָא לְעַבְדוּהִי צְדִיקָא. וְיִיתִי לוֹט, לְבַעֲלֵי דְבְבוּהִי: **כִּי־הִנֵּה יְהוָה בָּאֵשׁ יָבוֹא וְכִסּוּפָה מִרְפַּבְתָּיו לְהָשִׁיב בְּחֻמָּה אִפּוֹ וְגַעַרְתּוֹ בְּלֵהֲבֵי־אֵשׁ:** אָרִי הָא יי, בְּאִישְׁתָּא מַתְּגַלִּי. וּבַעֲלֵעוּלִין, רַתְּבוּהִי. לְאִתְבָּא בְּתַקוּף, רְגוּזִיָּה. וּמְזוּפִיתִיָּה, בְּשַׁלְּהוּבִית אִישְׁתָּא: **כִּי בָאֵשׁ יְהוָה נִשְׁפָּט וּבְחַרְבוֹ אֶת־כָּל־בָּשָׂר וְרַבּוֹ חֲלָלֵי יְהוָה:** אָרִי בְּאִישְׁתָּא, עֲתִיד יי לְמַדָּן. וּבְחַרְבֵיהִי, יֵת כָּל בְּסָרָא. וְסַגִּיאִין קְטִילֵיא, קָדָם יי: **הַמִּתְקַדְּשִׁים וְהַמְטַהֲרִים אֶל־הַגְּנוֹת אַחַר (כ' אחד) אַחַת בְּתוֹךְ אֲכָלֵי בָשָׂר הַחֲזִיר וְהַשֶּׁקֶץ וְהַעֲכָבָר יַחְדָּו יִסְפוּ נְאֻם־יְהוָה:** דְּמִזְדְּמָנִין וּדְמִדְּבָן, לְגַנְיָאד טְעוּתָא. סִיעָא, בְּתַר סִיעָא. אֲכָלֵי, בְּסַר חֲזִירָא. וְשִׁקְצָא, וְעַכְבְּרָא. כְּחַדָּא יְסוּפוּן, אָמַר יי: **וְאֲנֹכִי מַעֲשִׂיהֶם וּמַחֲשַׁבְתֵיהֶם בָּאָה לְקַבֵּץ אֶת־כָּל־הַגּוֹיִם וְהַלְשֹׁנוֹת וּבָאוּ וְרָאוּ אֶת־כְּבוֹדִי:** וּקְדָמֵי גְלָן. עוּבְדֵיהוֹן, וְעִשְׁתוּנֵיהוֹן. עֲתִידִנָּא. לְכַנְשָׂא יֵת כָּל עַמְמִיָּא, אֲמִיָּא וְלִשְׁנֵיָּא. וְיִיתוּן, וְיַחֲזוּן יֵת יְקָרִי: **וְשָׁמְתִי בָהֶם אוֹת וְשַׁלַּחְתִּי מֵהֶם פְּלִיטִים אֶל־הַגּוֹיִם**

זֶלֶק הַדְּקוּק: **וְשִׁשׁ לְבָבְכֶם.** בְּקַמְץ רַחֲב: **חֲלָלֵי.** הַחֲזִי"ת גְּעִי וְהַשּׁוֹא נַע: **וְבָאוּ.** מֵאֲרַכְהָ: וְרָאוּ. טַפְחָא בְּכָל סַפְרֵי תִימָן:

תַּרְשִׁישׁ פּוֹל וְלוֹד מְשֻׁכֵי קֶשֶׁת תַּבַּל וַיּוֹן הָאֵיִם הֶרְחָקִים
 אֲשֶׁר לֹא-שָׁמְעוּ אֶת-שְׁמִיעִי וְלֹא-רָאוּ אֶת-כְּבוֹדִי וְהִגִּידוּ
 אֶת-כְּבוֹדִי בְּגוֹיִם: וְאֲשׁוּי בַּהוֹן, אֶתְא. וְאֲשַׁלַּח מִנְּהוֹן, מְשִׁיבִין.
 לְבִינֵי עַמְּמִיָּא. לְמַדְיַת יַמָּא, פּוֹלָאֵי וְלוֹדָאֵי. דְּמַתְחִין וּמַחֵן בְּקִשְׁתָּא,
 לְמַדְיַת תּוּבַל וַיּוֹן. נְגוּתָא רַחֲקִיָּא. דְּלֹא שָׁמְעוּ יַת שִׁימַע גְּבוּרְתִּי, וְלֹא
 חָזוּ יַת יְקָרִי, וַיַּחֲזוּ יַת יְקָרִי, בְּעַמְּמִיָּא: ב וְהִבִּיאוּ אֶת-כָּל-אֲחֵיכֶם
 מִכָּל-הַגּוֹיִם | מִנְּחָה | לִיהוָה בַּסּוּסִים וּבָרֶכֶב וּבַעֲצֵיִם
 וּבַפָּרָדִים וּבַבְּרִפְרוֹת עַל הַר קִדְשֵׁי יְרוּשָׁלַם אָמַר יְהוָה
 כֹּאֲשֶׁר יָבִיאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת-הַמְּנַחָה בְּכָלִי טְהוֹר בֵּית
 יְהוָה: וַיִּיתוֹן יַת כָּל אֲחֵיכֶם מִכָּל עַמְּמִיָּא, קַרְבָּנָא קָדָם יי. בְּסוּסוֹן.
 וּבִרְתִּינֵן. וּבְרַחֲלִילָן וּבְכּוֹדְנָן, וּבִתְשַׁבְּחָן. עַל טוֹרָא דְקִדְשֵׁי. יְרוּשָׁלַם, אָמַר
 יי. כִּמָּא דַּיִיתוֹן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יַת מְנַחָתָא. בְּמִן דְּבִי, לְבֵית מִקְדָּשָׁא דַּיִי:
 כֹּא וְגַם-מֵהֶם אֶקַּח לְכַהֲנִים לְלוֹיִם אָמַר יְהוָה: וְאִף מִנְּהוֹן
 אֶקְרִיב. לְמַהוּי כְּהֲנִיָּא לְיוֹאֵי, אָמַר יי: כֹּא כִּי כֹּאֲשֶׁר הַשְּׁמַיִם
 הַחֲדָשִׁים וְהָאָרֶץ הַחֲדָשָׁה אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה עִמָּדִים לְפָנַי
 נְאֻם-יְהוָה כֵּן יַעֲמֵד זֶרְעֶכֶם וְשִׁמְכֶם: אֲרִי כִּמָּא דְשִׁמְיָא חֲדַתִּין.
 וְאַרְעָא חֲדַתָּא. דְּאֲנָא עֲבִיד. קִימִין קְדָמִי, אָמַר יי. כֵּן יִתְקִים זֶרְעֶכֶן,
 וְשׁוּמְכוֹן: כֹּא וְהָיָה מִדֵּי-חֲדָשׁ בְּחֲדָשׁוֹ וּמִדֵּי שַׁבָּת בְּשַׁבָּתוֹ
 יָבֹא כָל-בָּשָׂר לְהִשְׁתַּחֲוֹת לְפָנַי אָמַר יְהוָה: וַיְהִי. כּוּזְמֵן יִרְחַת,
 בִּירְחַת. וְכוּזְמֵן שַׁבָּא, בְּשַׁבָּא. יִיתוֹן כָּל בְּנֵי בְּסָרָא, לְמַסְגַּד קְדָמִי, אָמַר יי:
 כֹּא וַיֵּצְאוּ וְרָאוּ בְּפִגְרֵי הָאֲנָשִׁים הַפְּשָׁעִים בִּי כִּי תוֹלַעְתָּם
 לֹא תָמוּת וְאִשָּׁם לֹא תִכָּפֶה וְהָיוּ דְרָאוֹן לְכָל-בָּשָׂר:
 וַיִּפְקוּן וַיַּחֲזוּן. בְּפִגְרֵי, גְּבִרְיָא חִיבִיָּא. דְּמַרְדּוּ, בְּמִימְרֵי. אֲרִי נִשְׁמַתְהוֹן, לֹא
 יִמוּתוּן. וְאִישְׁתַּהוֹן, לֹא תִטְפִי. וַיְהוֹן מְדַדְנִין רְשִׁיעִיָּא בְּגִיהֲנָם עַד דַּיִמְרוּן
 עַלִּיהוֹן צְדִיקִיָּא, מִסַּת חוּזִיָּא:

נוהגין לחזור על פסוק זה

וְהָיָה מִדֵּי־חֹדֶשׁ בְּחֹדְשׁוֹ וּמִדֵּי שַׁבַּת בְּשַׁבְּתוֹ יָבֹא כָּל־בָּשָׂר לְהִשְׁתַּחֲוֹת
לְפָנַי אָמַר יְהוָה:

זולק הדקדוק: כג וְהָיָה מִדֵּי־חֹדֶשׁ וכו'. ארבעה ספרים אין מסיימין בהם אלא מלעיל.
וסימנך, יתק"ק. ישעיה, תרי עשר, קהלת, קינות, עיין בסדור שלי הנקרא "עץ חיים" בס' ט"ב
מה שכתבתי שם:

(גְּאֵלֵנוּ יְהוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל:)

(פְּרֻקְנָא. יי צְבָאוֹת, שְׁמִיָּהּ קְדִישָׁא, דִּישְׂרָאֵל:)

על דא יתברך וישתבח, שְׁמָא רַבָּא קְדִישָׁא. די לעילא, חַיָּא וְקַיָּמָא. מְבָרַךְ הוּא לְעַלְמֵי,
וּלְעַלְמֵי עֲלָמֵי:

ברכה ראשונה שקודם ההפטרה

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר בָּחַר, בְּנִבְיָאִים טוֹבִים. וְרָצָה
בְּדַבְרֵיהֶם, הַנְּאֻמִּים בְּאֵמֶת. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַבּוֹחֵר בַּתּוֹרָה,
בְּמִשְׁחַ עֲבָדָיו, וּבִישְׂרָאֵל עַמּוֹ. וּבְנִבְיָאֵי, הָאֵמֶת וְהַצְּדִק: (אמין)

הפטרה דמחר חודש

בשמואל א' סימן כ'

וַיֹּאמֶר־לוֹ יְהוָה מָחָר חֹדֶשׁ וְנִפְקְדָתָּ פִּי יִפְקֹד
מוֹשְׁבֵיךָ: וַאֲמַר לִיָּהּ יְהוָה מָחָר יִרְחֵא. וְתִתְּבַעֵי. אֲרִי יְהִי
מְרוֹחַ, בֵּית אֲסַחְרוּתְךָ: וְשִׁלַּשְׁתָּ תִרְדּוֹ מְאֹד וּבָאתָ
אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר־נִסְתַּרְתָּ שָׁם בַּיּוֹם הַמַּעֲשֶׂה וַיִּשְׁבַּתָּ
אֶצֶּל הָאֲבֹן הָאָזוּל: וּכְתַלְתוֹת יִרְחֵא, תִּתְּבַעֵי לַחֲדָא. וְתִהְיֶה לְאַתְרָא.
דְּאִשְׁמַרְתָּא תַּמּוֹן, בַּיּוֹמָא דְחִלָּא. וְתִתִּיב. בְּסִטְרָא, אֲבֹן אַתָּא: וְאַנְי

זולק הדקדוק: א וְנִפְקְדָתָּ. כ"ה בכל התיגאן הקו"ף בוקף גדול:

שְׁלֹשֶׁת הַחֲצִיִּים צָדָה אֹרְהָ לְשַׁלַּח-לִי לְמַטְרָה: וְאָנָּה.
 תִּלְתָּא גְרִין, בְּקִשְׁת שְׂדֵי, לְמַמְחֵי לִי, לְפִלְגְלִיסָא: ׀ וְהִנֵּה אֶשְׁלַח
 אֶת-הַנְּעָר לְךָ מֵצֵא אֶת-הַחֲצִיִּים אִם-אָמַר אָמַר לְנְעָר
 הִנֵּה הַחֲצִיִּים ׀ מִמֶּנָּה וְהִנֵּה קָחְנוּ וּבֹאָה בֵּי-שְׁלוֹם לְךָ וְאִין
 דְּבַר חֵי-יְהוָה: וְהָא, אֶשְׁלַח יְת עוֹלִימָא. אִיזִיל, אִיתָא יְת גְרִיָּא. אִם
 מִימַר אִימַר, לְעוֹלִימָא. הָא גְרָא, מִנְךָ וּלְכָא. סְבָהי וְאִיתָא. אָרִי שְׁלָם לְךָ.
 וְלִית מְדַעַם בִּישׁ, קִיָּם הוּא יֵי: ׀ וְאִם-כֹּה אָמַר לְעֵלָם הִנֵּה
 הַחֲצִיִּים מִמֶּנָּה וְהִלָּאָה לְךָ בֵּי שְׁלַחְךָ יְהוָה: וְאִם כְּדִין אִימַר,
 לְעוֹלִימָא. הָא גְרָא, מִנְךָ וְלִהְלָאָה. אִיזִיל, אָרִי שִׁיזְבֵּךְ, יֵי: ׀ וְהִדְבָּר
 אֲשֶׁר דְּבַרְנוּ אָנִי וְאַתָּה הִנֵּה יְהוָה בֵּינִי וּבֵינְךָ עַד-עוֹלָם:
 וּפְתַגְמָא. דְּמִלִּילָנָא, אָנָּה וְאַתָּה. הָא מִימְרָא דִּינִי, סְהִיד. בִּינָא וּבֵינְךָ, עַד
 עֲלָמָא: ׀ וַיִּסְתַּר דָּוִד בַּשָּׂדֶה וַיְהִי הַחֹדֶשׁ וַיֵּשֶׁב הַמֶּלֶךְ
 (כ' על) אֶל-הַלֶּחֶם לֶאֱכֹל: וְאַטְמַר דָּוִד, בְּחַקְלָא. וְהוּא יִרְחָא.
 וְאַסְחַר מִלְכָּא. עַל לַחְמָא, לְמִיכָל: ׀ וַיֵּשֶׁב הַמֶּלֶךְ עַל-מוֹשָׁבוֹ
 בַּפַּעַם ׀ בַּפַּעַם אֶל-מוֹשֵׁב הַקִּיר וַיִּקַּם יְהוֹנָתָן וַיֵּשֶׁב אַבְנֵר
 מִצֵּד שְׂאוּל וַיִּפְקַד מְקוֹם דָּוִד: וְאַסְחַר מִלְכָּא. עַל שִׁינְיָה. בְּזִמְן,
 בְּזִמְן. עַל שִׁינְיָא דְּמַתְקֵן לִיָּה, בְּסִטְר בְּתִלָּא. וְקַם, יְהוֹנָתָן. וְאַסְחַר אַבְנֵר,
 מִסְטְרָא דְּשְׂאוּל. וְהוּא אַתְרָא דְּדוֹד, מְרוּחַ: ׀ וְלֹא-דְבַר שְׂאוּל
 מְאוּמָה בֵּינִים הָהוּא בֵּי אָמַר מְקַרָּה הוּא בְּלִתֵּי טְהוֹר
 הוּא כִּי-לֹא טְהוֹר: וְלֹא מְלִיל שְׂאוּל. מְדַעַם, בִּיזְמָא הָהוּא. אָרִי
 אָמַר דְּלִמָּא עָרוּעַ הָוָה לִיָּה, וְלֹא דְכִי הוּא. אִו דְּלִמָּא לְאוֹרַח אֲזִיל
 וְאַנְחָנָא, לֹא זְמַנְהִי: ׀ וַיְהִי מִמַּחֲרַת הַחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי וַיִּפְקַד
 מְקוֹם דָּוִד וַיֹּאמֶר שְׂאוּל אֶל-יְהוֹנָתָן בְּנוֹ מְדוּעַ לֹא-בָּא

זולק הדקדוק: ׀ שלחך. השי"ן בגעיא: ׀ אל-הלחם. כתיב 'על' וקרי 'אל': ׀ ממחרת. המ"ם
 הראשונה געוי: ׀

בן-ישי גס-תמול גס-היום אל-הלחם: והוה. ביומא
דבתרוהי, דהוא עבוד ירחא תנננא. והוה אתרא דדוד, מרוח. ואמר
שאול, ליהונתן בריה. מדין. לא אתא בר ישי. אף תמלי אף יומא דין,
ללחמא: ^י ויען יהונתן את-שאול נשאל נשאל דוד
מעמדי עד-בית לחם: ואתיב יהונתן, ית שאול. אשתאלא
אשתאיל דוד. מני, למיזל עד בית לחם: ^{יב} ויאמר שלחני נא פי
זבח משפחה לנו בעיר והוא עוה-לי אחי ועתה
אם-מצאתי חן בעיניך אמלטה נא ואראה את-אחי
על-כן לא-בא אל-שלחן המלך: ואמר. שלחני בען. ארי שירו
נכסת קדשיא לכל זרעיתא לנא, בקרתא. והוא פקיד לי, אחי. וכען. אם
אשפחית רחמין, בעינד. אשתתיב בען, ואחוי ית אחי. על כן לא על.
לפתורא, דמלפא: ^{יג} ויחר-אף שאול ביהונתן ויאמר לו
בן-נעות המרדות הלוא ידעתי פי-בחר אתה לבן-ישי
לבשתך ולבשת ערות אמך: ותקיף רגזא דשאול, ביהונתן.
ואמר ליה. בר סרבניתא, דמרדותה קשיא. הלא ידענא. ארי רעי את,
בבר ישי. לבהתך, ולבהתת, קלן אמך: ^{יד} פי כל-הימים אשר
בן-ישי חי על-האדמה לא תפון אתה ומלכותך ועתה
שלח וקח אתו אלי פי בן-מות הוא: ארי כל יומיא. דבר ישי,
קים על ארעא. לא תתקן, את ומלכותך. וכען. שלח ואיתיניה, לותי.
ארי גבר חייב קטול, הוא: ^{טו} ויען יהונתן את-שאול אביו
ויאמר אליו למה יומת מה עשה: ואתיב יהונתן. ית שאול,
אבוהי. ואמר ליה. למא יתקטיל, מא עבד: ^{טז} ויטל שאול
את-החנית עליו להפתו וידע יהונתן פי-כלה היא מעם

זולק הדקדוק: ^י שלח וקח אתו. בקצת תיגאן תיבת 'שלח' בטרס לא באזלא, וברובן באזלא
ועיקר:

אָבִיו לְהַמִּית אֶת־דָּוִד׃ וְאָרִים שָׂאוֹל יֵת מוֹרְנִיתָא. עֲלוּהִי,
לְמַמְחָהּ. וַיִּדַע יְהוֹנָתָן. אָרִי גְמִירָא הִיא. מִן אַבּוּהִי, לְמַקְטֵל יֵת דָּוִד׃
וַיִּקָּם יְהוֹנָתָן מֵעַם הַשְּׁלַחַן בַּחֲרֵי־אָרִי וְלֹא־אָכַל
בַּיּוֹם־הַחֲדָשׁ הַשְּׁנַי לֶחֶם כִּי נִעְצַב אֶל־דָּוִד כִּי הִכְלָמוּ
אָבִיו׃ וְקָם יְהוֹנָתָן. מִן פְּתוּרָא, בְּתַקּוּף רְגֵזוּ. וְלֹא אָכַל. בַּיּוֹם עֵבּוֹר יִרְחֵא
תְּנַנְנָא, לַחֲמָא. אָרִי אֶתְנַסִּים, עַל דָּוִד. אָרִי אֶכְלָמִיָּה, אַבּוּהִי׃
וַיְהִי בַּבֶּקֶר וַיֵּצֵא יְהוֹנָתָן הַשְּׂדֵה לְמוֹעֵד דָּוִד וְנַעַר קָטָן
עִמּוֹ׃ וְהוּא בְּצַפְרָא. וְנִפְקַי יְהוֹנָתָן. לְחַקְלָא, לְזַמְנָא דְאָמַר לִיה דָּוִד. וַיְנִיק
זַעִיר, עִמִּיה׃ וַיֹּאמֶר לְנַעֲרוֹ רִן מְצָא נָא אֶת־הַחֲצִים
אֲשֶׁר אֲנֹכִי מוֹרָה הַנַּעַר רִן וְהוּא־יֵרָה הַחֲצִי לְהַעֲבֵרוֹ׃
וַאֲמַר לְעוֹלִימִיָּה. רַהוּט. אֵיתָא כְּעוֹן, יֵת גְּרִיָּא. דְאָנָּא, שְׂדֵי. עוֹלִימָא רַהוּט.
וְהוּא שְׂדָא גְרָא, לְאֶעֱבְרוּתִיה׃ בַּ וַיָּבֵא הַנַּעַר עַד־מְקוֹם הַחֲצִי
אֲשֶׁר יֵרָה יְהוֹנָתָן וַיִּקְרָא יְהוֹנָתָן אַחֲרֵי הַנַּעַר וַיֹּאמֶר
הֲלוֹא הַחֲצִי מִמֶּנִּי וְהִלָּאָה׃ וְאֵתָא עוֹלִימָא, עַד אֶתֶר גְּרָא. דְשְׂדָא,
יְהוֹנָתָן. וַיִּקְרָא יְהוֹנָתָן. בְּתֵר עוֹלִימָא, וַאֲמַר. הֲלֹא גְרָא, מִנְךָ וְלֹהֲלָאָה׃
כַּ וַיִּקְרָא יְהוֹנָתָן אַחֲרֵי הַנַּעַר מְהֵרָה חוֹשָׁה אֶל־תַּעֲמֹד
וַיִּלְקֹט נַעַר יְהוֹנָתָן אֶת־ (כ' הַחֲצִי) הַחֲצִים וַיָּבֵא אֶל־אֲדָנָיו׃
וַיִּקְרָא יְהוֹנָתָן, בְּתֵר עוֹלִימָא. אוּחִי בְּפִרְעָה, לָא תַתְּעַבְב. וְלִקִּיט. עוֹלִימָא
דִּיהוֹנָתָן, יֵת גְּרִיָּא. וְאֵתָא, לֹת רַבּוּנִיָּה׃ כְּב וְהַנַּעַר לֹא־יִדַע
מֵאוּמָה אֵךְ יְהוֹנָתָן וְדָוִד יִדְעוּ אֶת־הַדְּבָר׃ וְעוֹלִימָא, לָא יִדַע
מִדְּעַם. בְּרַם יְהוֹנָתָן, וְדָוִד. יִדְעוּ, יֵת פְּתַגְמָא׃ כְּג וַיֵּתֵן יְהוֹנָתָן
אֶת־כֶּלָיו אֶל־הַנַּעַר אֲשֶׁר־לוֹ וַיֹּאמֶר לוֹ לֵךְ הֲבִיָּא הָעִיר׃
וַיֵּהב יְהוֹנָתָן, יֵת זַיְנִיָּה. לְעוֹלִימָא, דִּילִיָּה. וַאֲמַר לִיה. אִיזִיל, אוּבְלֵהִי
לְקִרְתָּא׃ כְּד הַנַּעַר בָּא וְדָוִד קָם מֵאֲצֵל הַנָּגֵב וַיִּפֹּל לְאַפְּיוֹ

אֲרָצָה וַיִּשְׁתַּחֲוּ שְׁלֹשׁ פְּעָמִים וַיִּשְׁקֹוּ | אִישׁ אֶת־רַעְהוּ
 וַיִּבְכוּ אִישׁ אֶת־רַעְהוּ עַד־דָּוָד הַגְּדִיל: עוֹלִימָא, אָתָּא. וְדוּד.
 קָם מִסְטָר אַבְן אָתָּא, דְּלִקְבִיל דְּרוּמָא. וּנְפַל עַל אַפּוּהֵי, עַל אַרְעָא.
 וּסְגִיד, תְּלַת זְמַנִּין. וְנִשְׁיָקוּ, גְּבַר יְתַ חֲבַרְיָה. וּבְכוּ, גְּבַר יְתַ חֲבַרְיָה. עַד
 דְּדוּד, אִסְגִּי: כֹּה וַיֹּאמֶר יְהוֹנָתָן לְדָוִד לֵךְ לְשָׁלוֹם אֲשֶׁר
 נִשְׁבַּעְנוּ שְׁנֵינוּ אֲנַחְנוּ בְּשֵׁם יְהוָה לֵאמֹר יְהוָה יִהְיֶה | בֵּינֵינוּ
 וּבֵינְךָ וּבֵין זָרְעֵי וּבֵין זָרְעֶךָ עַד־עוֹלָם: וַאֲמַר יְהוֹנָתָן. לְדָוִד,
 אִיזִיל לְשָׁלוֹם. דְּקִימְנָא תְרוּמָא, אֲנַחְנָא. בְּשֵׁמָא דֵינִי, לְמִימַר. מִימְרָא דֵינִי.
 יְהִי סְהִיד, בֵּינָא וּבֵינְךָ. וּבֵין בְּנֵי. וּבֵין בְּנֶךָ, עַד עֲלָמָא:

זולק הדקדוק: כד וישקו. הוי"ו געני:

(גְּאֵלְנוּ יְהוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל:)

(פְּרַקְנָא. יי צְבָאוֹת, שְׁמִיָּהּ. קְדִישָׁא, דִּישְׂרָאֵל:)

על דא יתברך וישתבח, שְׁמָא רַבָּא קְדִישָׁא. די לעילא, חַיָּא וְקִימָא. מְבָרַךְ הוּא לְעָלַם,
 וּלְעָלְמֵי עֲלָמֵי:

מפטיר ליום ראשון שלראש השנה

במדבר סימן כ"ט פסוקים א' - ו'

וּבַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ מִקְרָא־קֹדֶשׁ יְהִיָּה לָכֶם כָּל־מְלֹאכֶת
 עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ יוֹם תְּרוּעָה יְהִיָּה לָכֶם: וַעֲשִׂיתֶם עִלָּה לְרִיחַ נִיחַח
 לַיהוָה פֶּר בֶּן־בָּקָר אֶחָד אֵיל אֶחָד כִּבְשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה שְׁבַעַה
 תְּמִימִם: וּמִנְחָתָם סֹלֶת בָּלוּלָה בְּשֶׁמֶן שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרִינָם לְפָר שְׁנֵי
 עֶשְׂרִינָם לְאֵיל: וְעֶשְׂרוֹן אֶחָד לְכֶבֶשׂ הָאֶחָד לְשִׁבְעַת הַכִּבְשִׂים:
 וּשְׁעִיר־עִזִּים אֶחָד חֲטָאת לְכַפֵּר עֲלֵיכֶם: מִלֶּבֶד עֵלֶת הַחֹדֶשׁ
 וּמִנְחָתָהּ וְעֵלֶת הַתְּמִיד וּמִנְחָתָהּ וְנִסְכֵיהֶם כַּמִּשְׁפָּטָם לְרִיחַ נִיחַח
 אִשָּׁה לַיהוָה:

ברכה ראשונה שקודם ההפטרה

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם. אשר בחר, בנביאים טובים. ורצה
בדבריהם, הנאמרים באמת. ברוך אתה יהוה. הפוחר בתורה,
במשה עבדו, וב ישראל עמו. ובנביאי, האמת והצדק: (אמן)

הפטרה דיום ראשון שלראש השנה

בשמואל א' סימן א'

וַיְהִי אִישׁ אֶחָד מִן־הַרְמָתִים צוֹפִים מֵהָר אֶפְרַיִם
וּשְׁמוֹ אֶלְקָנָה בֶן־יִרְחָם בֶּן־אֵלִיהוּא בֶן־תָּחוּ
בֶן־צוּף אֶפְרַתִּי: וַהֲוֶה גְבָרָא חַד. מִרְמַתָּא. מִתְלַמִּידי נְבִיאָא, מִטּוּרָא
דְּבֵית אֶפְרַיִם. וּשְׁמִיה. אֶלְקָנָה. בֶּר יִרְחָם בֶּר אֵלִיהוּא. בֶּר תָּחוּ בֶר צוּף
גְבָרָא פְּלִיג חוּלְק בְּקֹדְשֵׁיא, בְּטוּרָא דְּבֵית אֶפְרַיִם: ַּ וְלוֹ שְׁתֵּי נָשִׁים
שֵׁם אַחַת חַנָּה וְשֵׁם הַשְּׁנַיִת פְּנִנָּה וַיְהִי לַפְּנִנָּה יְלָדִים
וּלְחַנָּה אֵין יְלָדִים: וְלִיה, תִּרְתִּין נָשִׁין. שׁוּם חַדָּא, חַנָּה. וְשׁוּם
תְּנִייתָא, פְּנִנָּה. וַהֲוֶה לַפְּנִנָּה, בְּנִין. וּלְחַנָּה, לִית בְּנִין: ַּ וְעֵלָּה הָאִישׁ
הָהוּא מְעִירוֹ מִיָּמִים | יְמִימָה לְהַשְׁתַּחֲוֹת וּלְזַבַּח לַיהוָה
צְבָאוֹת בְּשִׁלָּה וְשֵׁם שְׁנַי בְּנֵי־עֲלִי חַפְנִי וּפְנִחָס כְּהֻנִּים
לַיהוָה: וְסָלִיק גְבָרָא הָהוּא מִקְרַתִּיה, מִזְּמַן מוֹעֵד לְמוֹעֵד. לְמַסְגָּד
וּלְדַבְּחָא. קָדָם יי צְבָאוֹת, בְּשִׁלָּה. וְתַמָּן, תִּרְיִן בְּנֵי עֲלִי. חַפְנִי, וּפְנִחָס.
מִשְׁמֵשִׁין, קָדָם יי: ַּ וַיְהִי הַיּוֹם וַיִּזְבַּח אֶלְקָנָה וְנָתַן לַפְּנִנָּה
אֲשֶׁתּוֹ וּלְכָל־בָּנֶיהָ וּבְנוֹתֶיהָ מְנוֹת: וַהֲוֶה, יוֹם מוֹעֵדָא. וְדַבַּח,
אֶלְקָנָה. וַיְהִי, לַפְּנִנָּה אֶת־תִּיה. וּלְכָל בְּנֵיהָ. וּבְנֵתָהָ, חוּלְקִין: ַּ וּלְחַנָּה
יָתַן מְנָה אַחַת אֶפְרַיִם כִּי אֶת־חַנָּה אָהֵב וַיְהוֶה סָגֵר
רַחֲמָה: וּלְחַנָּה. יְהִי. חוּלְק חַד, בְּחִיר. אָרִי יַת חַנָּה, רַחֲמִים. וּמִן קָדָם יי,

אַתְּמַנַּע מִנֶּה וְלֹד: וְכַעֲסַתָּה עֲרַתָּה גַם־פֶּעַם בַּעֲבוּר
 הַרְעַמָּה כִּי־סָגַר יְהוָה בְּעַד רַחֲמָהּ: וּמִצִּהְבֵּא לָהּ עֲרַתָּה, אִף
 מִרְגָּזָא לָהּ. בְּדִיל, לְאַקְנִיּוּתָהּ. אֲרִי אַתְּמַנַּע מִן קָדָם יְיָ מִנֶּה, וְלֹד: וְכֵן
 יַעֲשֶׂה שָׁנָה בְּשָׁנָה מִדֵּי עֲלֹתָהּ בְּבֵית יְהוָה כֵּן תִּכְעַסְנָה
 וְתִבְכֶּה וְלֹא תֹאכַל: וְכֵן יַעֲבִיד, שָׁנָא בְּשָׁנָא. בְּזִמְן מַסְקָה, לְבֵית
 מִקְדָּשָׁא דִּי. כֵּן, מִרְגָּזָא לָהּ. וּבְכִיָּא, וְלֹא אֲכָלָא: ח וַיֹּאמֶר לָהּ
 אֱלֹקָנָה אִישָׁה חֲנָה לָמָּה תִּבְכִּי וְלָמָּה לֹא תֹאכְלִי וְלָמָּה
 יָרַע לְבַבְךָ הַלֹּא אֲנֹכִי טוֹב לָךְ מִעֲשֵׂרָה בָּנִים: וַאֲמַר לָהּ,
 אֱלֹקָנָה בַּעֲלָהּ. חֲנָה, לָמָּה אַתְּ בְּכִיָּא. וְלָמָּה, לֹא אֲכַלְתִּי. וְלָמָּה, בְּאִישׁ
 לֵיד לְבִיד. הֲלֹא רְעוּתִי, טָבָא לֵיד. מַעֲסָרָא, בָּנִין: ט וְתִקַּם חֲנָה
 אַחֲרֵי אֲכָלָה בְּשִׁלָּה וְאַחֲרֵי שָׁתָה וְעָלִי הַכֶּהֱן יֹשֵׁב
 עַל־הַכִּסֵּא עַל־מְזוֹזֹת הַיֵּכָל יְהוָה: וְקָמַת חֲנָה. בְּתַר. דְּאַכְלַת
 בְּשִׁילָה, וּבְתַר דְּשִׁתִּיא. וְעָלִי כְּהֵנָּא. יְתִיב, עַל בְּרִסְיָא. בְּסִטְר סְפָא,
 דְּהִיכְלָא דִּי: ז וְהִיא מֵרַת נֶפֶשׁ וְתַתְּפַלְל עַל־יְהוָה וּבְכָה
 תִּבְכֶּה: וְהִיא, מְרִירָא נֶפֶשׁ. וּמִצְלִיָּא קָדָם יְיָ, וּמִבְּכָא בְּכִיָּא: זח וְתִדְר
 נְדָר וְתֹאמַר יְהוָה עֲבָאוֹת אֲסַרְרָא תִּרְרָא | בַּעֲנֵי אַמְתָּךְ
 וּזְכַרְתִּנִּי וְלֹא־תִשְׁכַּח אֶת־אַמְתָּךְ וְנִתְתָּה לְאַמְתָּךְ זַרַע
 אַנְשִׁים וְנִתְתִּיו לִיהוָה כָּל־יְמֵי חַיָּו וּמוֹרָה לֹא־יַעֲלֶה
 עַל־רֹאשׁוֹ: וְקִיַּיַּמַת קָיָם, וַאֲמַרְתִּי. יי עֲבָאוֹת. מַגְלָא גְּלִי קְדָמְךָ, סְגוּף
 אַמְתָּךְ. וַיַּעוֹל דְּכַרְנֵי קְדָמְךָ, וְלֹא תִרְחִיק יָת אַמְתָּךְ. וְתַתִּין לְאַמְתָּךְ בַּר,

זולק הדקדוק: וְכַעֲסַתָּה. הה"א רפה בכל ספרי תימן ובירושלמיים: הַרְעַמָּה. הרי"ש דגש
 לתפארת והה"א דגש (רד"ק): וְלֹא תֹאכַל. הכ"ף בפתח בחשובי התיגאן ובדפוסים, וכן נראה
 דעת המוסרה. ובקצתן הכ"ף בצירי: ט אֲכָלָה. לחוד חטף כי הוא מקור, ואין הה"א סימן נקבות,
 וחד 'ואכלה מצידו' (ברא' כז-יט) ועי' רש"י ורד"ק ומוסרה, והה"א רפה, ע"ש:

בגו בני אַנְשָׁא. וְאִמְסַרְנִיהָ דִּיהִי מִשְׁמִישׁ קָדָם יי, כֹּל יוֹמֵי חַיֹּהֶי. וּמְרוֹת
 אַנְשֵׁי, לֹא תְהִי עֲלוּהִי: יב וְהָיָה כִּי הִרְבַּתָּה לְהִתְפַּלֵּל לְפָנַי
 יְהוָה וְעָלִי שְׁמֵר אֶת־פִּיהָ: וְהוּהָ, מִדְּאִסְגִּיאַת. לְעֲלָאָה, קָדָם יי.
 וְעָלִי מוֹרִיךְ לָהּ, עַד דְּתַפְסוּק: יג וְחֲנָה הִיא מְדַבְּרַת עַל־לִבָּהּ
 רַק שְׁפָתֶיהָ נְעוּת וְקוֹלָהּ לֹא יִשְׁמַע וַיִּחְשְׁבָה עָלַי
 לְשִׁכְרָה: וְחֲנָה, הִיא, מְצַלֶּיא בְּלִבָּהּ. לְחוּדָה, סְפוּתָהּ אַ נִידוּן. וְקִלְהָ, לֹא
 מִשְׁתַּמְעָ. וְחֲשְׁבָה עָלַי, כְּאִתָּא רֹוּא: יד וַיֹּאמֶר אֵלַיָּהּ עָלַי
 עַד־מָתִי תִשְׁתַּכְּרִין הַסִּירִי אֶת־יַיְנָךְ מֵעֲלֶיךָ: וַאֲמַר לָהּ, עָלַי.
 עַד אִמְתִּי, אֵת מִשְׁתַּטְּיָא. הֲלֹא תִפְיִגִין יַת חֲמִרִיךְ, מִנִּיד: טו וְתִעַן
 חֲנָה וְתֹאמַר לֹא אֲדַנִּי אִשָּׁה קְשֵׁת־רוּחַ אֲנֹכִי וַיִּין וְשִׁכְרָה
 לֹא שְׁתִּיתִי וְאֶשְׁפֹּךְ אֶת־נַפְשִׁי לְפָנַי יְהוָה: וְאַתִּיבַת חֲנָה
 וַאֲמַרְתִּי, לֹא רְבוּנִי. אִתְתָּא עֵיקַת רוּחַ, אֲנָא. וְחֲמַר חֲדַת וְעַתִּיקָ, לֹא
 שְׁתִּיתִי. וַאֲמַרְתִּי עֲלֵיךְ נַפְשִׁי בְּעָלוּ, קָדָם יי: טז אֶל־תִּתֵּן
 אֶת־אִמְתְּךָ לְפָנַי בַּת־בְּלִיעֵל כִּי מֵרַב שִׁיחִי וְכַעֲסִי
 דִּבְרַתִּי עַד־הֲנָה: לֹא תַכְלִים, יַת אִמְתְּךָ. קָדָם, בַּת רִשְׁעָא. אַרִי
 מִסְגִּי אִקְנִיּוֹתִי. וְאַרְגֻּזוֹתִי, אִזְרִיכִית בְּעָלוּ עַד בְּעוֹן: יז וַיַּעַן עָלַי וַיֹּאמֶר
 לְכִי לְשָׁלוֹם וְאֵלֵהִי יִשְׂרָאֵל יִתֵּן אֶת־שִׁלְתְּךָ אֲשֶׁר שָׁאֲלַתְּ
 מֵעַמּוֹ: וְאַתִּיב עָלַי. וַאֲמַר, אִיזִילִי לְשָׁלָם. וְאֵלֵהָא דִּישְׂרָאֵל. יִתֵּן, יַת
 בְּעוֹתִיךָ. דִּבְעִית, מִן קְדָמוּהִי: יח וְתֹאמַר תִּמְצָא שְׁפַחְתְּךָ חֲזוּ
 בְּעֵינֶיךָ וְתִלְךְ הָאִשָּׁה לְדַרְכָּהּ וְתֹאכַל וּפְנִיָּהּ לֹא־הִיוּ לָהּ
 עוֹד: וַאֲמַרְתִּי, תִּשְׁכַּח אִמְתְּךָ רַחֲמִין, בְּעֵינֶךָ. וְאַזְלַת אִתְתָּא לְאִזְרַחָה,
 וְאַכְלַת. וְאַפִּין בִּישִׁין לֹא הוּוּ לָהּ, עוֹד: יט וַיִּשְׁכְּמוּ בַּבֶּקֶר וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ

זולק הדקדוק: יח ופניה לא היו לה עוד. תיבת 'ופניה' במארכה לא בתביר, בכל סת"י:

לְפָנַי יְהוָה וַיֵּשְׁבוּ וַיָּבֹאוּ אֶל-בֵּיתִים הֲרַמְתָּה וַיִּדַע אֱלֹקֵיךָ
 אֶת-חַנְּנָה אִשְׁתּוֹ וַיִּזְכְּרָה יְהוָה: וְאַקְדִּימוּ בְּצַפְרָא. וּסְגִידוּ, קָדָם יי.
 וְתָבוּ. וְאַתּוֹ לְבֵיתֵהוּן, לְרַמְתָּא. וַיִּדַע אֱלֹקֵיךָ, יְת חַנְּנָה אֶת־תִּיבָהּ, וְעַל
 דְּכַרְנָה, קָדָם יי: כ וַיְהִי לְתַקְפוֹת הַיָּמִים וַתִּהְרַח חַנְּנָה וַתֵּלֶד בֶּן
 וַתִּקְרָא אֶת-שְׁמוֹ שְׁמוּאֵל כִּי מִיְהוָה שְׁאַלְתִּיו: וְהוּא, לְזִמְן
 מִשְׁלָם יוֹמִיא. וְעַד־יָאת חַנְּנָה, וַיִּלְיֵד בֶּר. וַקִּרְת יְת שְׁמִיָּה, שְׁמוּאֵל. אָרִי
 אָמַרְת מִן קָדָם יי, שְׁאַלְתִּיה: כא וַיַּעַל הָאִישׁ אֱלֹקֵיךָ וְכָל-בֵּיתוֹ
 לְזִבְח לַיהוָה אֶת-זֶבַח הַיָּמִים וְאֶת-נְדָרוֹ: וְסָלִיק. גְּבָרָא
 אֱלֹקֵיךָ, וְכָל אָנָּשׁ בֵּיתִיה. לְדַבְּחָא, קָדָם יי. יְת דִּיבַח מוֹעֲדֵיא, וְלִשְׁלָמָא
 יְת נְדָרֵיה: כב וְחַנְּנָה לֹא עָלְתָה כִּי-אָמְרָה לְאִשָּׁה עַד יִגְמַל
 הַנְּעָר וְהִבְאֵתוּ וְנִרְאָה אֶת-פָּנָי יְהוָה וַיֵּשֶׁב שָׁם
 עַד-עוֹלָם: וְחַנְּנָה, לָא סָלִיקְת. אָרִי אָמַרְת לְבַעֲלָהּ. עַד דִּיתְחַסִּיל
 רַבִּיא, וְאִיתִינִיה. וַיִּתְחַזֵּי, קָדָם יי. וַיִּתִּיב תַּמָּן, עַד עֲלָמָא: כג וַיֹּאמֶר
 לָהּ אֱלֹקֵיךָ אִשָּׁה עֲשִׂי הַטּוֹב בְּעֵינֶיךָ שְׁבִי עַד-גְּמֻלָּךְ
 אַתּוּ אַךְ יָקָם יְהוָה אֶת-דְּבָרוֹ וַתֵּשֶׁב הָאִשָּׁה וַתִּינַק
 אֶת-בְּנָה עַד-גְּמֻלָּהּ אַתּוּ: וַאֲמַר לָהּ אֱלֹקֵיךָ בַּעֲלָהּ, עֲבִידִי דְתַקִּין
 בְּעֵינֶיךָ. אֹרִיכִי, עַד דְּתַחֲסִלִּין יְתִיה. בְּרַם. יָקָיִים יי, יְת פִּתְגְמוּהִי.
 וְאֹרִיכִת אַתְתָּא, וְאֹנִיקְת יְת בְּרָהּ. עַד דְּחַסְלַת, יְתִיה: כד וַתֵּעֲלֶהּ
 עִמָּהּ כַּאֲשֶׁר גְּמַלְתּוּ בְּפָרִים שְׁלֹשָׁה וְאִיפָּה אַחַת קָמַח
 וְנִבֵּל יִין וַתִּבְאֶהּ בֵּית-יְהוָה שְׁלוֹ וְהַנְּעָר נָעַר: וְאִסִּיקְתִּיה
 עִמָּהּ, כַּד חַסְלַתִּיה. בְּתוֹרִין תֵּלְתָא וּמְכִילְתָּא חֲדָא דְקַמְחָא, וְגַרְב דְּחַמְר.
 וְאִיתִיתִיה לְבֵית מְקַדְשָׁא דִינִי, לְשִׁילָהּ. וְרַבִּיא, הוּא יְנִיק: כה וַיִּשְׁחַטּוּ
 אֶת-הַפָּר וַיָּבֹאוּ אֶת-הַנְּעָר אֶל-עֲלִי: וְנִכְסוּ, יְת תוֹרָא, וְאִיתִיאוּ

זולק הרקדוק: יט וַיִּזְכְּרָה. וי"ו גע: כב וַיֵּשֶׁב שָׁם. המארכה תחת היו"ד והיא מלעיל:

ית רביא, לות עלי: כו ותאמר בי אדני חי נפשך אדני אני
 האשה הנצבת עמכה בזה להתפלל אל-יהוה: ואמרת,
 בבעו רבוני. חיי נפשך, רבוני. אנא אתתא. דאתעתדת עמך, הקא
 לצלאה, קדם יי: כו אל-הנער הזה התפללתי ויתן יהוה לי
 את-שאלתי אשר שאלתי מעמו: על רביא הדין, צליתי. ויהב
 יי לי, ית בעותי. דבעיתי, מן קדמוהי: כח וגם אנכי השאלתי
 ליהוה כל-הימים אשר היה הוא שאל ליהוה וישתחו
 שם ליהוה: ואף אנא. מסרתיה, דיחי משמיש קדם יי. כל יומין, דהוא
 קים. ישמיש, קדם יי. וסגיד תמן, קדם יי: כט ותתפלל חנה
 ותאמר עלן לבי ביהוה רמה קרני ביהוה רחב פי
 על-אויבי בי שמחתי בישועתך: וצליאת חנה ברוח נבואה,
 ואמרת. כבר שמואל ברי עתיד למהוי נביא, על ישראל. ביזמוהי
 יתפרקון מידיא דפלשתאי ועל ידוהי, יתעבדן להון נסין וגבורין. בכין
 תקיף לבי, בחולקא דיהב לי יי. ואף הימן בר יואל בר ברי שמואל
 דעתיד דיקום הוא, וארבעת עשר בנזיה. למהוי אמרין בשירא על ידי
 נבלין וכנרין עם אחיהון לינאי, לשבחא בבית מקדשא. בכין רימת
 קרני, במתנתא דמני לי יי. ואף על פרענות נסא דעתיד למהוי
 בפלשתאי דעתידין דייתון ית ארונא בעגלתא חדתא, ועמיה קרבן
 אשמא. בכין תימר בנשתא דישראל אתפתח פמי למלא רברבן, על
 בעלי דבבי. ארי חדיתי, בפרקנד: ל איז-קדוש ביהוה פי-אין
 בלתך ואין צור באלהינו: על סנחריב מלכא דאתור, אתנביאת
 ואמרת. דעתיד דיסק הוא וכל חילותיה על ירשלם ונס סגי, יתעביד
 ביה. תמן יפלון, פגרי משריתיה. בכין יודון כל עממיא, אמיא ולשניא.
 וימרון לית דקדיש אלא יי, ארי לית בר מנד, ועמד יימרון לית דתקיף,
 אלא אלהנא: לא אל-תרבו תדברו גבהה גבהה יצא עתק

מִפִּיכֶם כִּי אֵל דְּעוֹת יְהוָה (כ' ולא) וְלוֹ נִתְּפָנוּ עַלְלוֹת: על
 נבוכדנצר מלכא דבבל, אתנביאת ואמרת. אתון פסדאי וכל עממיא
 דעתידין למשלט בישראל לא תסגון, למללא רברבן רברבן. ולא יפקון
 גדופין, מפמכון. ארי אלהא ידע בולא, יי. ועל כל עובדוהי, מתיח דינא.
וְאִף לְכוּן עֵתִיד לְשַׁלְמָא, פְּרַעְנוֹת חוּבִיכוּן: לְבַ קִשְׁת גְּבָרִים חֲתָיִם
וְנִכְשָׁלִים אַזְרוּ-חֵיל: על מלכות יון, אתנביאת ואמרת. קשתת
 דגברי יונאי, יתברן. ודבית חשמנאי דהו חלשין, יתעבדן להון גבורן:
לְגַ שְׁבַעִים בַּלְחָם נִשְׁפְּרוּ וְרַעְבִים חָדְלוּ עַד-עַקְרָה יִלְדָה
שְׁבַעָה וְרַבַּת בָּנִים אֲמַלְלָה: על בנוהי דהמן, אתנביאת ואמרת.
 דהו סבעין בלחמא וגאן בעתרא וסגיאין בממונא, אתמספנו. תבו
 לאתאגרא, בלחיס מזון פמהון. מרדכי ואסתר דהו חשיכין עתרו,
 ואתנשיאו ית מספינותהון. תבו למהוי, בני חורין. בן ירשלם דהות
 כאתא עקרא עתידא דתתמלי, מעס גלותהא. ורומי דמליא סגי עממיא
 יסופון משריתהא, תצדי ותחרוב: **לְדַ יְהוָה מִמִּית וּמְחִיָּה מוֹרִיד**
שָׂאוֹל וַיַּעַל: כל אלין גבורתא די דהוא שליט בעלמא ממית, ואמר
 לאחאה. מחית לשאול ואף עתיד לאסקא, בחיי עלמא: **לְדַ יְהוָה**
מוֹרִישׁ וּמַעֲשִׂיר מִשְׁפִּיל אֶף-מְרוֹמָם: יי, ממספין ומעתר.
 משפיל, אף מרים: **לְדַ מְקִים מַעֲפָר דָּל מַאֲשַׁפֵּת יָרִים אַבְיוֹן**
לְהוֹשִׁיב עַם-נְדִיבִים וְכֶסֶף כְּבוֹד יִנְחַלֵּם כִּי לִיהוָה מְצַקִּי
אֶרֶץ וַיֵּשֶׁת עֲלֵיהֶם תִּבְל: מקים מעפרא, מספינא. מקלקלתא,
 מרים חשיכא. לאתבותהון עם צדיקיא, רברבי עלמא. וברסי יקרא,
 מחסין להון. ארי קדם יי, גלן עובדי בני אנשא. מלרע, אתקין גיהנם
 לרשיעיא. וצדיקיא עבדי רעותיה, שכליל להון תבל: **לְדַ רַגְלֵי**
(כ' חסידו) חֲסִידוֹ יִשְׁמֹר וְרַשָּׁעִים בַּחֲשָׁד יִדְמוּ כִּי-לֹא בָכַח
יְגַבֵּר-אִישׁ: גוית עבדוהי צדיקיא, יטר מגיהנם. ורשיעיא בגיהנם,

בַּחֲשׂוֹכָא יִדְדָנוּן. לְהוֹדְעָא אַרְי לָא מִן דְּאִית בֵּיה חִילָא, זְכִי לְיוֹם דִּינָא:
 לַה יְהוָה יַחַתּוּ (כ' מריבו) מְרִיבֵיו (כ' עלו) עָלָיו בְּשָׁמַיִם יִרְעֵם
 יְהוָה יִדִּין אֶפְסֵי-אַרְץ וַיִּתֶּן-עֵז לְמַלְכּוֹ וַיְרַם קֶרֶן מְשִׁיחוֹ:
 יִי יִתְּבַר בְּעָלֵי דְבָבָא, דְּקִימִין לְאַבְאָשָׁא לְעַמִּיה. עֲלִיהוֹן מִן שְׁמַיָא, בְּקַל
 רַם יִשְׁקִיף. יִי יַעֲבִיד פְּרַעְנוֹת דִּין מְגוּג וּמִשְׁרִית עֲמִמִּין חֲטוּפִין דְּאִתְּן
 עַמִּיה, מְסִיפֵי אַרְעָא. וַיִּתֵּן תְּקַפָּא, לְמַלְכֵיה. וַיְרַבֵּי, מַלְכוּת מְשִׁיחֵיה:

(גְּאֵלְנוּ יְהוָה עֲבָאוֹת שְׁמוֹ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל):

(פְּרַקְנָא. יִי עֲבָאוֹת, שְׁמִיה. קְדִישָׁא, דִּישְׂרָאֵל):

עַל דָּא יִתְבְּרַד וַיִּשְׁתַּבַּח, שְׁמָא רַבָּא קְדִישָׁא. דִּי לְעִילָא, חֵיא וְקִימָא. מְבָרַד הוּא לְעַלְמַס,
 וְלְעַלְמֵי עַלְמֵיָא:

מפטיר ליום שני של ראש השנה

במדבר סימן כ"ט פסוקים א' - ו'

וּבַחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּאֶחָד לַחֲדָשׁ מִקְרָא-קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם כָּל-מְלֹאכֶת
 עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ יוֹם תְּרוּעָה יִהְיֶה לָכֶם: וַעֲשִׂיתֶם עִלָּה לְרִיחַ נִיחַח
 לַיהוָה פֶּר בֶּן-בָּקָר אֶחָד אֵיל אֶחָד כִּבְשִׂים בְּנֵי-שָׁנָה שְׁבַע
 תְּמִימִם: וּמִנְחָתָם סֹלֶת בָּלוּלָה בְּשֶׁמֶן שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֹנִים לְפָר שְׁנֵי
 עֶשְׂרֹנִים לְאֵיל: וַעֲשָׂרוֹן אֶחָד לְכֶבֶשׂ הָאֶחָד לְשִׁבְעַת הַכִּבְשִׂים:
 וּשְׁעִיר-עִזִּים אֶחָד חֲטָאת לְכַפֵּר עֲלֵיכֶם: מִלֶּבֶד עֵלֶת הַחֹדֶשׁ
 וּמִנְחָתָהּ וְעֵלֶת הַתְּמִיד וּמִנְחָתָהּ וְנִסְכֵיהֶם כַּמִּשְׁפָּטָם לְרִיחַ נִיחַח
 אִשָּׁה לַיהוָה:

ברכה ראשונה שקודם ההפטרה

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר בָּחַר, בְּנְבִיאִים טוֹבִים. וְרָצָה
 בְּדְבָרֵיהֶם, הַנְּאֻמִּים בְּאֵמֶת. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַבוֹחֵר בַּתּוֹרָה,
 בְּמִשָּׁה עֲבָדוֹ, וּבִישְׂרָאֵל עַמּוֹ. וּבְנְבִיאֵי, הָאֵמֶת וְהַצְּדִק: (אמן)

הפטרה דיום שני שלראש השנה

בירמיה סימן ל"א

כֹּה אָמַר יְהוָה מֵצֵא חֵן בְּמַדְבָּר עִם שְׂרִידֵי חֶרֶב
הַלֹּדֶז לְהַרְגִיעוּ יִשְׂרָאֵל: פְּדָנָהּ, אָמַר יְיָ. דִּיהַב רַחֲמִין
 לְעַמָּא דְאַפִּיק מִמְצָרִים, סוֹפִיק צַרְפִּיהוּן בְּמַדְבָּרָא. כִּד הוּוּ כִּד מְעַרְקִין, מִן
 קָדָם דְקִטְלִין בְּחַרְבָּא. דְבַר בְּמִימְרֵיהּ לְאַשְׁרָאָה בֵּית נִיחָא, יִשְׂרָאֵל:
מִרְחֹק יְהוָה נִרְאָה לִי וְאַהֲבַת עוֹלָם אֶהְבֹּתֶיךָ עַל-כֵּן
מִשְׁכַּתֶּיךָ חֲסֹד: אָמַרְת יְרִשְׁלָם מְלֻקְדָּמִין, יְיָ אֶתְגְּלִי עַל אֲבֹהַתְנָא.
 נְבִיא, אִימַר לְהוּן. הָא רַחֲמַת עֲלָמָא, רַחֲמִית יִתְכוּן. עַל כֵּן, דְבַרִּית
 יִתְכוּן בְּטַבּוּן: **עוֹד אֲבָנֶיךָ וְנִבְנִית בְּתוֹלַת יִשְׂרָאֵל עוֹד**
תַּעֲדֵי תַפִּיךָ וַיֵּצֵאת בְּמַחֹל מְשַׁחֲקִים: עוֹד אֲקִימְנִיד,
 וְתַתְקִימִין. כְּנִשְׁתָּא, דִּישְׂרָאֵל. עוֹד, תַּתְקִינִן בְּתַקוּנְךָ. וְתַפְקִין, בְּסִיעַת
מְשַׁבְּחִין: עוֹד תַּטְעִי כְרָמִים בְּהָרֵי שְׁמֶרוֹן נִטְעוּ נִטְעִים
וְחַלְלוּ: עוֹד, תַּעֲבִין פְּרִמִּין. בְּטוּרֵי, שׁוּמְרוֹן. צוּבו שְׁתֵּלִין, וְאַחִילוּ:
כִּי יֵשׁ-יּוֹם קָרְאוּ נְצָרִים בְּהַר אֶפְרַיִם קוֹמוּ וְנַעֲלֶה צִיּוֹן
אֶל-יְהוָה אֱלֹהֵינוּ: אָרִי אֵית אַרְיכוֹת יוֹמֵיָא. וְסָגִי טוּבָא דְעַתִּיד
 לְמִיתִי לְצַדִּיקָיָא, דְנִטְרוּ אוּרִיתִי מְלֻקְדָּמִין. חוּלְקֵהוּן, בְּאַרְעָא דִּישְׂרָאֵל.
 דְהוּוּ מַחְמַדִּין, לְשַׁנֵּי נְחֻמְתָּא דְאַתִּין. אֲמַרִין אֶמְתִּי נְקוּם, וְנִסְק לְצִיּוֹן.
 וְנַתְחִין, קָדָם יְיָ אֱלֹהֵנָא: **כִּי-כֹה אָמַר יְהוָה רְנֹו לְיַעֲקֹב**
שְׁמַחָה וְצַהֲלוּ בְּרֵאשֵׁי הַגּוֹיִם הַשְּׂמִיעוּ הַלְלוּ וְאָמְרוּ הוֹשַׁע
יְהוָה אֶת-עַמּוֹךְ אֶת שְׂאֲרֵית יִשְׂרָאֵל: אָרִי כְדָנָהּ, אָמַר יְיָ. שְׁבַחוּ
 דְבֵית יַעֲקֹב, בְּחֻדוּא. וְדוּעוּ בְּרִישׁ גְּלִי, לְעֵינֵי כָל עַמְמֵיָא. בְּשֻׁרוּ שְׁבַחוּ,
 וְאִימְרוּ. פִּרְק יְיָ, יְת עֲמִיהָ. יְת, שְׂאֲרָא דִישְׂרָאֵל: **הֲנִנִּי מְבִיא אוֹתָם**

זולק הדקדוק: ג ונבנית הוי"ו געי: ו הללו. הה"א געי והשוא נע:

מֵאַרְצָא צְפוֹן וְקִבְצָתִים מִירְבַּת־אַרְץ בָּם עוֹר וּפְסַח הָרָה
וַיִּלְדַּת יַחְדוֹ קָהֶל גָּדוֹל יָשׁוּבוּ הֵנָּה: הָאֲנָא מִיְתִי לְהוֹן בְּגֵלְאִי,
מֵאַרְע צְפוֹנָא. וְאַכְבִּישְׁנוּן, מְסִיפִי אַרְעָא. דְּהוּוּ בְּהוֹן, עוֹרִין וְחִגְרִין. יִסְגוֹן
בְּהוֹן מְעַדְדִין וַיִּלְדוּן, כַּחְדָּא. בְּמִשְׁרִין סְגִיָּאן, יְתוּבוֹן הֶלְכָא: ח בְּבִכִי
יָבֹאוּ וּבִתְחִנוּנִים אוֹבִילִם אוֹלִיכִם אֶל־נַחְלֵי מַיִם בְּדַרְדַּר
יִשְׂרָאֵל לֹא יִבְשְׁלוּ בָּהּ כִּי־הֵייתִי לְיִשְׂרָאֵל לְאָב וְאַפְרִים
בְּכָרִי הוּא: בְּמַגְלִיהוֹן כַּד הוּוּ בְּכוֹ, גְּלוּ. וּבִמְתַבְּהוֹן מִבִּינֵי גְלוֹת־הוֹן
בְּרַחֲמֵין סְגִיָּאִין, אֶקְרִיבְנוּן. אֶדְבַּרְנוּן, עַל פְּצִידי מַיָּא. בְּאוֹרַח, תְּקַנְנָא. לֹא
יִתְקַלּוּן, בָּהּ. אֲרִי הוּוּ מִימְרֵי לְיִשְׂרָאֵל, לְאָב. וְאַפְרִים, חֲבִיב הוּא קְדָמִי:
ט שְׁמַעוּ דְּבַר־יְהוָה גּוֹלִים וְהִגִּידוּ בְּאֵיִם מִמְּרַחֵק וְאָמְרוּ
מִזְרַח יִשְׂרָאֵל יִקְבְּצֵנוּ וְשָׁמְרוּ כְּרַעַה עֲדָרוֹ: קִבְּלוּ פִתְגָמָא
דִּי, עִמְמִיָּא. וְחוּוּ בְּנִגּוּן, מִרְחִיק. וְאִימְרוּ. מִן דְּבִדְרִיהָ לְיִשְׂרָאֵל, יִכְנָשְׁנִיהָ.
וַיִּטְרַנִּיהָ, כְּרַעֲיָא לְעֲדָרִיהָ: י כִּי־פָדָה יְהוָה אֶת־יַעֲקֹב וּגְאָלוֹ
מִיַּד חֲזַק מִמֶּנּוּ: אֲרִי פָרַק יְיָ, יְת דְּבֵית יַעֲקֹב. וְשִׁיזִיבְנוּן, מִיַּד,
דְּתַקִּיפִין מִנְּהוֹן: יא וּבֹאוּ וְרַנְּנוּ בְּמְרוֹם־צִיּוֹן וְנַהֲרוּ אֶל־טוֹב
יְהוָה עַל־דָּגָן וְעַל־תִּירֹשׁ וְעַל־יִצְהָר וְעַל־בְּנֵי־צֹאן וּבְקָר
וְהֵייתָה נֶפֶשׁם כְּגֵן רוּחַ וְלֹא־יוֹסִיפוּ לְדַאֲבָה עוֹד: וַיִּיתוּן
וַיִּשְׁבְּחוּן, בְּטוֹר בֵּית מַקְדָּשָׁא דִּיתְבְּנִי בְּצִיּוֹן. וַיִּתְפַּנְּקוּן, בְּטוֹבָא דִּיהֶב לְהוֹן
יְיָ. בְּעֵבּוּרָא, וּבְחִמְרָא וּבְמִשְׁחָא. וּבְבִנֵי עֵן, וְתוֹרִין. וְתַהֲי נֶפֶשׁהוֹן מְלִיא
תְּפַנְקִין, כְּגַנְת שְׁקִיא דְּמְרוּיָא. וְלֹא יִסְפוֹן לְצַפָּא, עוֹד: יב אַז תִּשְׁמַח
בְּתוֹלָה בְּמַחֹל וּבְחָרִים וּזְקָנִים יַחְדוֹ וְהִפְכָתִי אֲבָלָם
לְשִׁשׁוֹן וְנַחֲמָתִים וְשִׁמְחָתִים מִיגוֹנָם: כִּיִּין יַחְדָּין כְּנִשְׁתָּא
דְּיִשְׂרָאֵל, כַּד בְּחַנְגִּין. וְעוֹלִימִין וְסִבִּין, כַּחְדָּא. וְאַהֲפוּךְ אֲבִלְהוֹן לְבִיעַ,

זֶלֶק הַדְּקֻדּוּק: י אֲרִץ. קִמַץ בְּסִגּוּלְתָא: ח וּבִתְחִנוּנִים. הוֹי"ו גַע:

וְאַנְחִימֵנוּן, וְאַחֲדֵינוּן, מִדְּוֹנְהוּן: ^{דג} וְרוֹיְתֵי נַפְשׁ הַפְּהָנִים דְּשׁוּן
 וְעַמֵּי אֶת־טוֹבֵי יִשְׁבְּעוּ נְאֻם־יְהוָה: וְאַסְבַּע. נַפְשׁ כְּהִנְיָא,
 תַּפְנִקִין. וְעַמֵּי בֵּית יִשְׂרָאֵל. יְת טוֹבֵי דִיהֵבִית לְהוּן יִסְבְּעוּן, אָמַר יי:
^{דד} כֹּה | אָמַר יְהוָה קוֹל בְּרָמָה נִשְׁמַע נְהִי בְּכִי תַמְרוּרִים
 רַחַל מְבַכָּה עַל־בְּנֵיהָ מֵאַנְהָ לְהִנְחֵם עַל־בְּנֵיהָ כִּי אֵינְנוּ:
 כְּדָנוּן, אָמַר יי. קָלָא בְרוּם עֲלֵמָא אֲשַׁתְּמַע בֵּית יִשְׂרָאֵל דְּבָכְן וּמִתְאַנְחִין,
 בְּתַר יִרְמִיָּה נְבִיָּא. כַּד שְׁלַח יְתִיָּה נְבוּזַרְאֲדָן רַב קְטוּלֵיָּא, מִרְמָתָא. אֵלֵיָּא,
 וּדְבָכְן בְּמִרְרָ. יְרִשְׁלָם, בְּכִיָּא עַל בְּנֵהָא. מְסַרְבָּא. לְאַתְנַחְמָא עַל בְּנֵהָא,
 אָרִי גְלוּ: ^{דט} כֹּה | אָמַר יְהוָה מִנְעֵי קוֹלְךָ מִבְּכִי וְעֵינֶיךָ
 מִדְּמֻעָה כִּי יֵשׁ שָׂכָר לַפְּעֻלְתְּךָ נְאֻם־יְהוָה וְשָׁבוּ מֵאַרְצֵי
 אוֹיְבֵי: כְּדָנוּן, אָמַר יי. מִנְעֵי קִלְיֵךְ, מִלְּמַבְכֵי. וְעֵינֶיךָ, מִלְּשִׁגְרָא דְּמַעִין. אָרִי
 אֵית אַגְר לְעוֹבְדֵי אֲבָהֶתְךָ צְדִיקֵיָּא, אָמַר יי. וִיתוּבוּן, מֵאַרְע בְּעֵלֵי
 דְּבַבִּיהוּן: ^{דז} וַיִּשְׁתַּקְוָה לְאַחֲרִיתְךָ נְאֻם־יְהוָה וְשָׁבוּ בָנִים
 לְגְבוּלָם: וְאֵית סְבוּר לְסוֹפִיךָ, אָמַר יי. וִיתוּבוּן בְּנֵיָּא, לְתַחוּמְהוּן:
^{דח} שְׁמוֹעַ שְׁמַעְתִּי אֶפְרַיִם מִתְּנוּדָד יִסְרָתְנִי וְאוּסָר כְּעֵגֶל
 לֹא לָמַד הִשְׁבֵּנִי וְאַשׁוּבָה כִּי אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵי: שְׁמִיעַ, וְגִלֵּי
 קְדָמִי. בֵּית יִשְׂרָאֵל דְּבָכְן וּמִתְאַנְחִין, עַל דְּאַטְלִטְלוּ. אָמְרִין אֵיתִיתָא
 עֲלֵנָא יְסוּרִין, וְלֹא אוֹלִיפְנָא. כְּעֵיגֶל, לֹא מִילָךְ. כְּדוּ אֲתִיבְנָא לְפִלְחָנְךָ,
 וּנְתוּב. אָרִי אַתָּה, יי אֱלֹהֵנָא: ^{דט} כִּי־אַחֲרֵי שׁוֹבִי נִחַמְתִּי וְאַחֲרֵי
 הִוְדַעְי סַפְקָתִי עַל־יַרְדֵּךְ בַּשָּׁתִּי וְגַם־נִכְלַמְתִּי כִּי נִשְׂאָתִי
 חֲרַפְתָּ נְעוּרָי: אָרִי כַּד אֲנַחְנָא תִּיבִין לְאוּרִיתָא, מִתְרַחַם עֲלֵנָא. וְכְדוּ
 דְּאַתְגְּלִי לְנָא, טַפְחָנָא עַל יִרְכְּנָא. בְּהִיתְנָא, וְאַף אַתְכְּנַעְנָא. אָרִי קְבִילְנָא
 חֲסוּדֵי חוּבְנָא, דְּמִלְּקַדְמִין: ^{דט} הִבֵּן יִקִּיר לִי אֶפְרַיִם אִם יֵלֵד
 שְׁעִשׁוּעִים כִּי־מִדֵּי דְּבָרֵי בּוֹ זָכַר אֲזַכְּרֵנוּ עוֹד עַל־כֵּן הָמוּ

מעי לו רחם ארחמנו נאם יהוה: הכבר חביב קדמי ישראל.
הלא רבי רחיס, הוא. ארי בזמן דמשוי פתגמי אזריתי על לפיה,
למעבדהון. מדכר דכירנא לאיטבא ליה, עוד. על בן. אתגוללו רחמי,
עליהון. רחמא ארחיס עליהון, אמר יי:

זלק הדקדוק: יט ארחמנו. האלף געי:

(גאלנו יהוה צבאות שמו קדוש ישראל):

(פרקנא. יי צבאות, שמייה, קדישא, דישראל):

על דא יתברך וישתבח, שמה רבא קדישא. די לעילא, חיא וקימא. מברך הוא לעלם,
ולעלמי עלמאי:

מפטייר לשבת ראשונה שלחנוכה

במדבר סימן ו ז

כשחל יום ראשון שלחנוכה בשבת

וידבר יהוה אל-משה לאמר: דבר אל-אהרן ואל-בניו לאמר כה
תברכו את-בני ישראל אמור להם: יברכה יהוה וישמרך: יאר
יהוה | פניו אליך ויחנך: ישא יהוה | פניו אליך וישם לך שלום:
ושמו את-שמי על-בני ישראל ואני אברכם:

ויהי ביום כלות משה להקים את-המשכן וימשח אתו ויקדש אתו
ואת-כל-כליו ואת-המזבח ואת-כל-כליו וימשחם ויקדש אתם:
ויקריבו נשיאי ישראל ראשי בית אבתם הם נשיאי המטת הם
העמדים על-הפקדים: וביאו את-קרבתם לפני יהוה שש-עגלת
צב ושני-עשר בקר עגלה על-שני הנשאים ושור לאחד ויקריבו
אותם לפני המשכן: ויאמר יהוה אל-משה לאמר: קח מאתם והיו
לעבד את-עבדת אהל מועד ונתתה אותם אל-הלואים איש כפי
עבדתו: ויקח משה את-העגלת ואת-הבקר ויתן אותם אל-הלואים:

את | שְׁתֵּי הָעֵגְלוֹת וְאֵת אַרְבַּעַת הַבָּקָר נָתַן לְבְנֵי גֵרְשׁוֹן כְּפִי
 עֲבֹדָתָם: וְאֵת | אַרְבַּע הָעֵגְלוֹת וְאֵת שְׁמֹנֶת הַבָּקָר נָתַן לְבְנֵי מְרָרִי
 כְּפִי עֲבֹדָתָם בְּיַד אִיתָמָר בֶּן־אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן: וּלְבְנֵי קֹהַת לֹא נָתַן
 כִּי־עֲבֹדַת הַקֹּדֶשׁ עֲלֵהֶם בַּבְּתָרָה יִשְׂאוּ: וַיִּקְרִיבוּ הַנְּשִׂאִים אֶת חֲנֻפֹת
 הַמִּזְבֵּחַ בַּיּוֹם הַמָּשׁוּחַ אֹתוֹ וַיִּקְרִיבוּ הַנְּשִׂאִים אֶת־קִרְבָּנָם לְפָנֵי
 הַמִּזְבֵּחַ: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה נְשִׂיא אֶחָד לַיּוֹם נְשִׂיא אֶחָד לַיּוֹם
 יִקְרִיבוּ אֶת־קִרְבָּנָם לְחֻנְפַת הַמִּזְבֵּחַ:

וַיְהִי הַמִּקְרִיב בַּיּוֹם הַרְאִשׁוֹן אֶת־קִרְבָּנוֹ נְחֹשֶׁן בֶּן־עַמִּינָדָב לְמִטֵּה
 יְהוּדָה: וְקִרְבָּנוֹ קְעֶרֶת־כֶּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק
 כֶּסֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵי־הֶם | מְלֵאִים סֹלֶת
 בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן לְמִנְחָה: כֶּף אַחַת עֶשְׂרֵה זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת: פֶּר
 אֶחָד בֶּן־בָּקָר אֵיל אֶחָד כֶּבֶשׂ־אֶחָד בֶּן־שָׁנָתוֹ לְעֹלָה: שְׁעִיר־עִזִּים
 אֶחָד לְחַטָּאת: וּלְזִבַח הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה עֲתוּדִים
 חֲמִשָּׁה כֶּבֶשִׁים בְּנֵי־שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה קִרְבֵּן נְחֹשֶׁן בֶּן־עַמִּינָדָב:

כשחל יום שני שלחנוכה בשבת

בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי הַקְרִיב נִתְנָאֵל בֶּן־צֹעֶר נְשִׂיא יִשְׁשַׁכָּר: הַקֹּרֵב
 אֶת־קִרְבָּנוֹ קְעֶרֶת־כֶּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק אֶחָד
 כֶּסֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵי־הֶם | מְלֵאִים סֹלֶת בְּלוּלָה
 בַשֶּׁמֶן לְמִנְחָה: כֶּף אַחַת עֶשְׂרֵה זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת: פֶּר אֶחָד
 בֶּן־בָּקָר אֵיל אֶחָד כֶּבֶשׂ־אֶחָד בֶּן־שָׁנָתוֹ לְעֹלָה: שְׁעִיר־עִזִּים אֶחָד
 לְחַטָּאת: וּלְזִבַח הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה עֲתוּדִים חֲמִשָּׁה
 כֶּבֶשִׁים בְּנֵי־שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה קִרְבֵּן נִתְנָאֵל בֶּן־צֹעֶר:

כשחל יום שלישי שלחנוכה בשבת

בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי נְשִׂיא לְבָנֵי זְבוּלֹן אֱלִיאָב בֶּן־חֵלֹן: קִרְבָּנוֹ
 קְעֶרֶת־כֶּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק אֶחָד כֶּסֶף שִׁבְעִים
 שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵי־הֶם | מְלֵאִים סֹלֶת בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן לְמִנְחָה:

כַּף אַחַת עֶשְׂרֵה זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת: פֶּר אֶחָד בֶּן־בָּקָר אֵיל אֶחָד
כֶּבֶשׂ־אֶחָד בֶּן־שָׁנָתוֹ לְעֹלָה: שְׁעִיר־עִזִּים אֶחָד לְחֻטָּאת: וּלְזֶבַח
הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה עֶתְדִים חֲמִשָּׁה כֶּבֶשִׁים בְּנֵי־שָׁנָה
חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן אֱלִיאָב בֶּן־חֵלֹן:

כשחל יום רביעי שלחנוכה בשבת

בַּיּוֹם הַרְבִּיעִי נָשִׂיא לְבָנֵי רְאוּבֵן אֱלִיעֶזֶר בֶּן־שִׁדְיָאוּר: קָרְבָּנוֹ
קְעֶרֶת־כֶּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מְשֻׁקֶלֶה מְזֶרֶק אֶחָד כֶּסֶף שְׁבַע־עִים
שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם | מְלֵאִים סֹלֶת בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן לְמִנְחָה:
כַּף אַחַת עֶשְׂרֵה זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת: פֶּר אֶחָד בֶּן־בָּקָר אֵיל אֶחָד
כֶּבֶשׂ־אֶחָד בֶּן־שָׁנָתוֹ לְעֹלָה: שְׁעִיר־עִזִּים אֶחָד לְחֻטָּאת: וּלְזֶבַח
הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה עֶתְדִים חֲמִשָּׁה כֶּבֶשִׁים בְּנֵי־שָׁנָה
חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן אֱלִיעֶזֶר בֶּן־שִׁדְיָאוּר:

יום חמישי שלחנוכה לעולם לא יחול בשבת.

כשחל יום שישי שלחנוכה בשבת

בַּיּוֹם הַשְּׁשִׁי נָשִׂיא לְבָנֵי גַד אֱלִיסָף בֶּן־דְּעוּאֵל: קָרְבָּנוֹ קְעֶרֶת־כֶּסֶף
אַחַת שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מְשֻׁקֶלֶה מְזֶרֶק אֶחָד כֶּסֶף שְׁבַע־עִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל
הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם | מְלֵאִים סֹלֶת בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן לְמִנְחָה: כַּף אַחַת
עֶשְׂרֵה זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת: פֶּר אֶחָד בֶּן־בָּקָר אֵיל אֶחָד כֶּבֶשׂ־אֶחָד
בֶּן־שָׁנָתוֹ לְעֹלָה: שְׁעִיר־עִזִּים אֶחָד לְחֻטָּאת: וּלְזֶבַח הַשְּׁלָמִים בָּקָר
שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה עֶתְדִים חֲמִשָּׁה כֶּבֶשִׁים בְּנֵי־שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה
קָרְבַּן אֱלִיסָף בֶּן־דְּעוּאֵל:

כשחל יום שביעי שלחנוכה בשבת

בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי נָשִׂיא לְבָנֵי אֶפְרַיִם אֱלִישָׁמֶע בֶּן־עַמִּיהוּד: קָרְבָּנוֹ
קְעֶרֶת־כֶּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מְשֻׁקֶלֶה מְזֶרֶק אֶחָד כֶּסֶף שְׁבַע־עִים
שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם | מְלֵאִים סֹלֶת בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן לְמִנְחָה:
כַּף אַחַת עֶשְׂרֵה זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת: פֶּר אֶחָד בֶּן־בָּקָר אֵיל אֶחָד

כְּבֶשֶׁת־אֶחָד בֵּין־שָׁנָתוֹ לְעֵלְהָ: שְׁעִיר־עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת: וּלְזֶבַח
הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם אֵילָם חֲמִשָּׁה עֶתְדִים חֲמִשָּׁה כִּבְשִׁים בְּנֵי־שָׁנָה
חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן אֱלִישָׁמֶע בֶּן־עַמִּיהוּד:

ברכה ראשונה שיקודם ההפטרה

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר בָּחַר, בְּנְבִיאִים טוֹבִים. וְרָצָה
בְּדַבְרֵיהֶם, הַנְּאֻמִּים בְּאֵמֶת. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַבּוֹחֵר בַּתּוֹרָה,
בְּמִשְׁחַ עֲבָדוֹ, וּבִישְׂרָאֵל עַמּוֹ. וּבְנְבִיאֵי, הָאֵמֶת וְהַצְדִּיק: (אמ)

הפטרה דשבת ראשונה שלחנוכה

זכריה סימן ב

רָנִי וְשִׂמְחִי בַת־צִיּוֹן כִּי הִנְנִי־בָא וְשָׁכַנְתִּי בְּתוֹכְךָ
נְאֻם־יְהוָה: בּוֹעִי וַחֲדָא, בְּנִשְׁתָּא דְצִיּוֹן. אֲרִי הָאֲנָא מִתְגַּלִּי,
וְאֲשֶׁרִי שְׂכִינְתִּי בְּגוּיךָ, אָמַר יי: ב וְנִלְוֹ גוֹיִם רַבִּים אֶל־יְהוָה
בַּיּוֹם הַהוּא וְהָיוּ־לִי לְעָם וְשָׁכַנְתִּי בְּתוֹכְךָ וַיִּדְעַתְּ כִּי־יְהוָה
צְבָאוֹת שְׁלַחְנִי אֱלִיךָ: וַיִּתְּסֶפוֹן עִמָּמִין סְגִיאִין עַל עַמִּיה דְיִי,
בְּעֻדְנָא הַהוּא. וַיְהוֹן קְדָמִי, לְעָם. וְאֲשֶׁרִי שְׂכִינְתִּי, בְּגוּיךָ. וַתִּדְעִין אֲרִי יי
צְבָאוֹת, שְׁלַחְנִי לְאַתְנַבְּאָה לִיךָ: ג וְנַחַל יְהוָה אֶת־יְהוּדָה חִלְקוֹ
עַל אֲדָמַת הַקֹּדֶשׁ וּבָחַר עוֹד בִּירוּשָׁלַם: וַיַּחֲסִין יי לַדְּבִית
יְהוּדָה, חוּלְקָהוֹן. עַל, אַרְעָא דְקֹדֶשׁא. וַיִּתְרַעֵי עוֹד, בִּירוּשָׁלַם: ד הֲס כָּל
בֶּשֶׂר מִפְּנֵי יְהוָה כִּי גַעֲזוֹר מִמְּעוֹן קֹדֶשׁוֹ: ס פּו כָּל רְשִׁיעֵיָא, מִן
קֹדֶם יי אֲרִי אֲתַגְלִי, מִמְדוֹר קֹדְשִׁיה: ז וַיִּרְאֵנִי אֶת־יְהוֹשֻׁעַ הַכֹּהֵן
הַגָּדוֹל עֹמֵד לִפְנֵי מִלְאָךְ יְהוָה וְהַשָּׁטָן עֹמֵד עַל־יְמִינוֹ
לְשַׁטְנוֹ: וְאַחֲזִינִי. ית יְהוֹשֻׁעַ, כְּהֵנָּא רַבָּא. קָאִים. קֹדֶם, מִלְאָכָא דְיִי.

זולק הדקדוק: ב והיו לי לעם. בטעם שופר וזקף: וְשָׁכַנְתִּי. טפחא: בְּתוֹכְךָ. אתנח:
ז את יְהוֹשֻׁעַ. כפשטא אחת, גם בירושלמיים:

וחטא. קאים על ימיניה, לאסטנא ליה: ויאמר יהוה אל-השטן
 יגער יהוה בך השטן ויגער יהוה בך הבחר בירושלם
 הלוא זה אוד מצל מאש: ואמר יי, לחטא. יגער יי בך, חטא.
 יגער יי, בך. דאתרעי לאשראה שכניתייה, בירשלם. הלא דין אוד,
 משיזב מיקודא: ויהושע היה לבוש בגדים צואים ועמד
 לפני המלאך: והושע. הוה ליה בנין דנסיבן להון נשין, דלא כשרן
 לכהנתא, וקאים, קדם מלאכא: ויען ויאמר אל-העמדים
 לפניו לאמר הסירו הבגדים הצאים מעליו ויאמר אליו
 ראה העברתי מעליך עונך והלבש אתך מחלצות:
 ואתיב ואמר. לדמשמשין קדמוהי, למימר. אימרו ליה ויפיק נשין דלא
 כשרן לכהנתא, מביתיה. ואמר ליה. חזי דאעדיתי מנך, חובך.
 ואלבישית יתך, זכון: ויאמר ישימו צניף טהור על-ראשו
 וישימו הצניף הטהור על-ראשו וילבשהו בגדים ומלאך
 יהוה עמד: ואמרית. שון. מצנפא דכיא, על רישיה. ושוואו מצנפא
 דכיא, על רישיה. ואסבוהי, אתתא דכשרא לכהנתא, ומלאכא די,
 קאים: ויעד מלאך יהוה ביהושע לאמר: ואסהיד, מלאכא
 די, ביהושע, למימר: כה-אמר יהוה צבאות אם-בדרכי
 תלך ואם את-משמרתך תשמר וגם-אתה תדין את-
 ביתי וגם תשמר את-חצרי ונתתי לך מהלכים בין
 העמדים האלה: כדנן אמר, יי צבאות. אם באורחן דתקנו קדמי
 תהך, ואם ית מטרת מימרי תטר. ואף את, תדין לדמשמשין בבית
 מקדשי. ואף, תטר ית עזרתך. ובאחיות מיתנא, אחינך. ואתין לך, רגלין
 מהלכין בין סרפנא, האלין: שמע-נא יהושע הכהן הגדול

זולק הדקדוק: יב שמע. השי"ך געי: יהושע. בפשטא אחת:

אַתָּה וְרַעֲיָדְךָ הַיֹּשְׁבִים לְפָנֶיךָ כִּי־אֲנֹשִׁי מוֹפֵת הָמָּה
 כִּי־הִנְנִי מֵבִיא אֶת־עַבְדֶּי צֶמַח: שָׁמַע כְּעַן. יְהוֹשֻׁעַ, כִּהְנָא רַבָּא.
 אֶת וְחִבְרָד, דִּיתְבִּין קַדְמָד. אַרִי גְבַרִין כְּשָׂרִין לְמַעַבְד לְהוּן נִסָּא, אַנּוּן.
 אַרִי הָאָנָּא מִיִּתִי. יֵת עַבְדֵי מְשִׁיחָא, וְיִתְגַּלִּי: יֵג כִּי | הִנֵּה הָאָבִן
 אֲשֶׁר נָתַתִּי לְפָנַי יְהוֹשֻׁעַ עַל־אָבִן אַחַת שְׁבַעַה עֵינַיִם
 הִנְנִי מִפְּתַח פֶּתַחַה נֹאֵם יְהוָה עֲבָאוֹת וּמִשְׁתֵּי אֶת־עֵוֹן
 הָאָרֶץ־הַהִיא בְּיוֹם אֶחָד: אַרִי הָא אַבְנָא. דִּיהִבִּית, קָדָם יְהוֹשֻׁעַ.
 עַל אַבְנָא חֲדָא, שְׁבַעַה חֲזָן לֵה. הָאָנָּא, גְּלִי חֲזִיתָה. אָמַר, יֵי עֲבָאוֹת.
 וְאֵעֲדִי. יֵת חוּב אַרְעָא הַהִיא, בְּיוֹמָא חֵד: יֵד בְּיוֹם הַהוּא נֹאֵם יְהוָה
 עֲבָאוֹת תִּקְרְאוּ אִישׁ לְרַעְהוּ אֶל־תַּחַת גִּפְוֹן וְאֶל־תַּחַת
 תַּאֲנָה: בְּעַדְנָא הַהוּא. אָמַר, יֵי עֲבָאוֹת. תְּעַרְעוּן, גְּבַר לְחִבְרִיָּה. לְתַחֲוֹת
 פִּירֵי גִפְנוֹהִי וְלְתַחֲוֹת, פִּירֵי תִינוּהִי: טוּ וַיֵּשֶׁב הַמְּלֶאךָ הַדְּבַר בִּי
 וַיַּעֲרִנֵנִי כְּאִישׁ אֲשֶׁר־יַעֲזוּר מִשְׁנֵתוֹ: וְתַב. מִלְּאָכָא, דִּי מִמְּלִיל
 עַמִּי. וְאֵעֲרַנִּי כְּגִבְרָא, דְּמַתְעַר מִשְׁיַנְתִּיה: טז וַיֹּאמֶר אֵלַי מָה אַתָּה
 רֹאֶה (כ' וַיֹּאמֶר) וַאֲמַר רָאִיתִי וְהִנֵּה מְנוֹרַת זָהָב כְּלָה וְגִלְתָּה
 עַל־רֹאשָׁהּ וְשְׁבַעַה נִרְתִּיהָ עָלֶיהָ שְׁבַעַה וְשְׁבַעַה מוֹעֲקוֹת
 לַנִּירוֹת אֲשֶׁר עַל־רֹאשָׁהּ: וַאֲמַר לִי. מָה אַתָּה חֲזִי. וַאֲמַרִּית. חֲזִיתִי
 וְהָא מְנוֹרַתָּא דְדַהֲבָא כְּלָה, וְגִלְתָּה עַל רִישָׁהּ. וְשְׁבַעַה בּוֹצִינְהָא, דְּעֵלָה.
 שְׁבַעַה וְשְׁבַעַה, דְּמַרְיָקִין מְנַהוּן מִשְׁחָא. לְבוֹצִינְיָא, דְּעַל רִישָׁהּ:
 ז' וְשָׁנִים זֵיתִים עָלֶיהָ אֶחָד מִיְמֵין הַגְּלָה וְאֶחָד
 עַל־שְׂמֹאלָהּ: וְתֵרִין זֵיתִין, דְּעֵלָה. חֵד, מִיְמֵין גְּלְתָּא. וְחֵד, עַל
 שְׂמֹאלָהּ: יח וַאֲעֵן וַאֲמַר אֶל הַמְּלֶאךָ הַדְּבַר בִּי לֵאמֹר מָה

זולק הדקדוק: יב אַתָּה ורַעֲיָדְךָ. תיבת 'אתה' בטעם פשטא לא מהופך: יד תקראו אִישׁ לְרַעְהוּ.
 ה"ג בסת"י, ול"ג תיבת 'אל' גם בירושלמיים כן:

אֱלֹהֵי אֲדֹנָי: וְאֶתִּיבִית, וְאָמַרְתִּי. לְמַלְאָכָא. דִּי מְמַלִּיל עִמִּי, לְמִימַר.
 מָא אֱלִין, רַבּוּנִי: יֵט וַיַּעַן הַמַּלְאָךְ הַדְּבָר בִּי וַיֹּאמֶר אֵלַי
 הֲלוֹא יָדַעְתָּ מָה הֵמָּה אֱלֹהֵי וְאָמַר לֹא אֲדֹנָי: וְאֶתִּיב.
 מַלְאָכָא. דִּי מְמַלִּיל עִמִּי, וְאָמַר לִי. הֲלֹא יָדַעְתָּא, מָא אַנּוּן אֱלִין.
 וְאָמַרְתִּי, לֹא רַבּוּנִי: כִּי וַיַּעַן וַיֹּאמֶר אֵלַי לֵאמֹר זֶה דְּבַר־יְהוָה
 אֶל־זֶרְבָבֶל לֵאמֹר לֹא בְּחִיל וְלֹא בְּכַח כִּי אִם־בְּרוּחֵי
 אָמַר יְהוָה עֲבָאוֹת: וְאֶתִּיב. וְאָמַר לִי, לְמִימַר. דִּין, פְּתַגְמָא דִּי. עִם
 זֶרְבָבֶל, לְמִימַר. לֹא בְּחִיל, וְלֹא בְּגִבּוּרָא. אֱלֵהִין בְּמִימַרִּי. אָמַר, יי
 עֲבָאוֹת: כִּי מִי־אַתָּה הַר־הַגְּדוֹל לְפָנַי זֶרְבָבֶל לְמִישׁוֹר
 וְהוֹצִיא אֶת־הָאֶבֶן הָרִאשׁוֹה תְּשׂאוֹת תָּן תָּן לָהּ: מָא אֵת
 חֲשִׁיבָא, מַלְכוּתָא טַפְשָׁתָא. קָדָם זֶרְבָבֶל, הֲלֹא כְּמִישְׂרָא. וַיְגַלִּי יֵת
 מְשִׁיחִיה, דְּאָמִיר שְׁמִיָּה מְלָקְדָמִין. וַיִּשְׁלוּט, בְּכָל מַלְכוּתָא: כִּי וַיְהִי
 דְּבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר: וְהוּהּ פְּתַגְס נְבוּאָה מִן קָדָם יי, עִמִּי לְמִימַר:
 כִּי יָדִי זֶרְבָבֶל יִסְדּוּ הַבַּיִת הַזֶּה וַיְדִיּוּ וַיַּבְעֵנָה וַיִּדְעֵתָּ
 כִּי־יְהוָה עֲבָאוֹת שְׁלַחְנִי אֲלֵכֶם: יָדִי זֶרְבָבֶל. שְׂרִיאַה. לְמַבְנֵי
 בֵּיתָא הָדִין, וַיְדוּהִי תְּשַׁכְּלִלְנִיה. וַתְּדַעוּן. אָרִי יי עֲבָאוֹת, שְׁלַחְנִי
 לְאַתְנַפְּאָה לְכוּן:

(גְּאָלְנוּ יְהוָה עֲבָאוֹת שְׁמוֹ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל:)

(פְּרַקְנָא. יי עֲבָאוֹת, שְׁמִיָּה. קְדִישָׁא, דִּישְׂרָאֵל:)

על דא יתפרד וישתבח, שמה רבא קדישא. די לעילא, חיא וקימא. מברך הוא לעלם,
 ולעלמי עלמיא:

מפטיר לשבת שנה שלחנוכה

גמדבר סימן ז' פסוק נ"ד - סימן ח' פסוק ד'

כשחל יום שמיני שלחנוכה בשבת

ביום השמיני נשיא לבני מנשה גמליאל בן-פדהצור: קרבנו
קערת-כסף אחת שלשים ומאה משקלה מזרק אחד כסף שבעים
שקל בשקל הקדש שניהם | מלאים סלת בלולה בשמן למנחה:
כף אחת עשרה זהב מלאה קטרת: פר אחד בן-בקר איל אחד
כבש-אחד בן-שנתו לעלה: שעיר-עזים אחד לחטאת: ולזבח
השלמים בקר שנים אילים חמשה עתדים חמשה כבשים בני-שנה
חמשה זה קרבן גמליאל בן-פדהצור:

ביום התשיעי נשיא לבני בנימן אבירן בן-גדעני: קרבנו
קערת-כסף אחת שלשים ומאה משקלה מזרק אחד כסף שבעים
שקל בשקל הקדש שניהם | מלאים סלת בלולה בשמן למנחה:
כף אחת עשרה זהב מלאה קטרת: פר אחד בן-בקר איל אחד
כבש-אחד בן-שנתו לעלה: שעיר-עזים אחד לחטאת: ולזבח
השלמים בקר שנים אילים חמשה עתדים חמשה כבשים בני-שנה
חמשה זה קרבן אבירן בן-גדעני:

ביום העשירי נשיא לבני דן אחיעזר בן-עמישדי: קרבנו
קערת-כסף אחת שלשים ומאה משקלה מזרק אחד כסף שבעים
שקל בשקל הקדש שניהם | מלאים סלת בלולה בשמן למנחה:
כף אחת עשרה זהב מלאה קטרת: פר אחד בן-בקר איל אחד
כבש-אחד בן-שנתו לעלה: שעיר-עזים אחד לחטאת: ולזבח
השלמים בקר שנים אילים חמשה עתדים חמשה כבשים בני-שנה
חמשה זה קרבן אחיעזר בן-עמישדי:

ביום עשתי עשר יום נשיא לבני אשר פגעאל בן-עכרון: קרבנו
קערת-כסף אחת שלשים ומאה משקלה מזרק אחד כסף שבעים
שקל בשקל הקדש שניהם | מלאים סלת בלולה בשמן למנחה:
כף אחת עשרה זהב מלאה קטרת: פר אחד בן-בקר איל אחד

כִּבְש־אֶחָד בֵּין־שְׁנָתוֹ לְעֹלָה: שְׁעִיר־עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת: וּלְזֶבַח
הַשְּׁלָמִים בְּקָר שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה עֶתְדִים חֲמִשָּׁה כִּבְשִׁים בְּנֵי־שָׁנָה
חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן פְּגִיעֵי־אֵל בֵּין־עֲכָרָו:

בְּיוֹם שְׁנַיִם עָשָׂר יוֹם נָשִׂיא לְבָנֵי נִפְתָּלִי אַחִירֵע בֵּין־עֵינָו: קָרְבָּנוֹ
קָעֶרֶת־כֶּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרֶק אֶחָד כֶּסֶף שִׁבְעִים
שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם | מְלֵאִים סֹלֶת בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן לְמִנְחָה:
כֶּף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת: פֶּר אֶחָד בֵּין־בְּקָר אֵיל אֶחָד
כִּבְש־אֶחָד בֵּין־שְׁנָתוֹ לְעֹלָה: שְׁעִיר־עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת: וּלְזֶבַח
הַשְּׁלָמִים בְּקָר שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה עֶתְדִים חֲמִשָּׁה כִּבְשִׁים בְּנֵי־שָׁנָה
חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן אַחִירֵע בֵּין־עֵינָו:

זֹאת | חֲנֻכַּת הַמִּזְבֵּחַ בְּיוֹם הַמִּשְׁחָ אֹתוֹ מֵאֵת נְשִׂאֵי יִשְׂרָאֵל קָעֶרֶת
כֶּסֶף שְׁתַּיִם עֲשָׂרָה מִזְרְקֵי־כֶסֶף שְׁנַיִם עָשָׂר כַּפּוֹת זָהָב שְׁתַּיִם
עֲשָׂרָה: שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה הַקָּעֶרֶת הָאֶחָת כֶּסֶף וְשִׁבְעִים הַמִּזְרֶק הָאֶחָד
כֹּל כֶּסֶף הַכֵּלִים אֲלֵפִים וְאַרְבַּע־מֵאוֹת בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ: כַּפּוֹת זָהָב
שְׁתַּיִם־עֲשָׂרָה מְלֵאֵת קְטֹרֶת עֲשָׂרָה עֲשָׂרָה הַכֶּף בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ
כָּל־זָהָב הַכַּפּוֹת עֲשָׂרִים וּמֵאָה: כָּל־הַבְּקָר לְעֹלָה שְׁנַיִם עָשָׂר פָּרִים
אֵילִם שְׁנַיִם־עָשָׂר כִּבְשִׁים בְּנֵי־שָׁנָה שְׁנַיִם עָשָׂר וּמִנְחָתָם וְשְׁעִירֵי
עִזִּים שְׁנַיִם עָשָׂר לְחַטָּאת: וְכֹל בְּקָר | זֶבַח הַשְּׁלָמִים עֲשָׂרִים
וְאַרְבַּעַּה פָּרִים אֵילִם שְׁשִׁים עֶתְדִים שְׁשִׁים כִּבְשִׁים בְּנֵי־שָׁנָה שְׁשִׁים
זֹאת חֲנֻכַּת הַמִּזְבֵּחַ אַחֲרֵי הַמִּשְׁחָ אֹתוֹ: וּבָבֹא מֹשֶׁה אֶל־אֱהֹל מוֹעֵד
לְדַבֵּר אִתּוֹ וַיִּשְׁמַע אֶת־הַקּוֹל מִדְּבַר אֱלֹוֹ מֵעַל הַכַּפְּרֹת אֲשֶׁר
עַל־אֲרֹן הָעֵדֻת מִבֵּין שְׁנֵי הַכְּרֹבִים וַיְדַבֵּר אֵלָיו:

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל־אֱהֹרֹן וְאִמְרַת אֵלָיו
בְּהֵעֲלֹתְךָ אֶת־הַנֶּרֶת אֶל־מוֹלֵךְ פְּנֵי הַמִּנְוָה יֵאִירוּ שִׁבְעַת הַנֶּרֹת:
וַיַּעַשׂ כֵּן אֱהֹרֹן אֶל־מוֹלֵךְ פְּנֵי הַמִּנְוָה הָעֹלָה נִרְתְּיָה כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה
אֶת־מֹשֶׁה: וְזֶה מַעֲשֵׂה הַמִּנְוָה מִקְשָׁה זָהָב עַד־יִרְכָּה עַד־פְּרֻתָּהּ
מִקְשָׁה הִוא כַּמְרָאָה אֲשֶׁר הִרְאָה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה כֵּן עָשָׂה
אֶת־הַמִּנְוָה:

ברכה ראשונה שקודם ההפטרה

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר בָּחַר, בְּנִבְיָאִים טוֹבִים. וְרָצָה
בְּדַבְרֵיהֶם, הַנְּאֻמִּים בְּאֵמֶת. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַבּוֹחֵר בַּתּוֹרָה,
בְּמֹשֶׁה עַבְדּוֹ, וּבְיִשְׂרָאֵל עַמוֹ. וּבְנִבְיָאֵי הָאֵמֶת וְהַצְדִּיק: (אמז)

הפטרה דשבת שניה שלחנזכה

במלכים א' סימן ז

וַיַּעַשׂ חִירוֹם אֶת־הַפִּירוֹת וְאֶת־הַיַּעֲיִים וְאֶת־הַמְּזֻרְקוֹת
וַיִּכַּל חִירוֹם לַעֲשׂוֹת אֶת־כָּל־הַמְּלָאכָה אֲשֶׁר
עָשָׂה לַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה בֵּית יְהוָה: וַעֲבַד חִירוֹם. יָת פִּיּוֹרִיא. וְיָת
מַגְרוּפִיתָא, וְיָת מְזֻרְקִיא. וְשִׁיְצֵי חִירוֹם. לְמַעֲבַד, יָת כָּל עֲבִידָתָא. דְּעַבְדֵּי
לְמַלְכָא שְׁלֹמֹה, בֵּית מַקְדְּשָׁא דִּי: בַּ עֲמֻדִים שְׁנַיִם וְגִלְתַּת הַכְּתָרַת
אֲשֶׁר־עַל־רֹאשׁ הָעֲמֻדִים שְׁתַּיִם וְהַשְּׁבָכוֹת שְׁתַּיִם לְכַסּוֹת
אֶת־שְׁתֵּי גִלּוֹת הַכְּתָרַת אֲשֶׁר עַל־רֹאשׁ הָעֲמֻדִים: עֲמוּדִיא
תְּרִין. וְאַגְנֵי קְרַנְתָּוֹן. דְּעַל רִישׁ עֲמוּדִיא, תְּרַתִּין. וְסַרְיָגְתָא תְּרַתִּין. לְכַסָּא.
יָת תְּרַתִּין, אַגְנֵי קְרַנְתָּוֹן. דְּעַל, רִישׁ עֲמוּדִיא: ג וְאֶת־הַרְמוֹנִים אַרְבַּע
מְאוֹת לְשְׁתֵּי הַשְּׁבָכוֹת שְׁנַיִם־טוֹרִים רְמוֹנִים לְשְׁבָכָה הָאֶחָת
לְכַסּוֹת אֶת־שְׁתֵּי גִלְתַּת הַכְּתָרַת אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי הָעֲמוּדִים:
וְיָת רְמוֹנִיא. אַרְבַּע מְאוֹה, לְתְרַתִּין סַרְיָגְתָא. תְּרִין סַרְיָגְתָא דְרְמוֹנִין, לְסַרְיָגְתָא
חַדָּא. לְכַסָּא. יָת תְּרַתִּין, אַגְנֵי קְרַנְתָּוֹן. דְּעַל, אִפִּי עֲמוּדִיא:
ד וְאֶת־הַמְּכַנּוֹת עֶשֶׂר וְאֶת־הַפִּירוֹת עֶשֶׂר עַל־הַמְּכַנּוֹת:
וְיָת בְּסִיסִיא, עֶסֶר. וְיָת פִּיּוֹרִיא עֶסֶר, עַל בְּסִיסִיא: ה וְאֶת־ הַיָּם
הָאֶחָד וְאֶת־הַבְּקָר שְׁנַיִם־עֶשֶׂר תַּחַת הַיָּם: וְיָת יָמָא, חַד. וְיָת
תּוֹרֵי תְּרֵי עֶסֶר, תַּחַת יָמָא: ו וְאֶת־הַסִּירוֹת וְאֶת־הַיַּעֲיִים וְאֶת־
הַמְּזֻרְקוֹת וְאֶת־כָּל־הַכְּלִים (כ' האהל) הָאֵלֶּה אֲשֶׁר עָשָׂה
חִירוֹם לַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה בֵּית יְהוָה נְחֹשֶׁת מְמֻרָט: וְיָת דּוּדִיא וְיָת
מַגְרוּפִיתָא, וְיָת מְזֻרְקִיא. וְיָת, כָּל מְנִיא הָאֵלִין. כְּעוֹבַד מְנֵי מִשְׁכָּנָא דְּעַבְדֵּי

משה, בן עבד חירם. למלכא שלמה, בית מקדשא דיין נחש, טב:
 ז בכפר הירדן יצקם המלך במעבה האדמה בין ספות
 ובין צרתן: במישר ירדנא, אתיכנון מלכא. בעובי גרגישתא, בין
 ספות, ובין צרתן: ח וינח שלמה את כל הפלים מרב מאד
 מאד לא נחקר משקל הנחשת: ואצנע שלמה, ית כל מניא.
 מסגי, לחדא לחדא, לית סוף, למתקל נחשא: ט ויעש שלמה את
 כל הפלים אשר בית יהוה את מזבח הזהב ואת השלחן
 אשר עליו לחם הפנים זהב: ועבד שלמה, ית, כל מניא. דבבית,
 מקדשא דיין, ית, מדבחא דדהבא, וית פתורא, דעלוהי, לחים אפיא,
 דהבא: ז ואת המנרות חמש מימין וחמש משמאל לפני
 הדביר זהב סגור והפרח והנרות והמלקחים זהב: וית
 מנרתא, חמש מימינא, וחמש מסמאלא. קדם בית פפורי, דהבא טבא.
 וששניא ובוציניא, וציבתיא, דהבא: ח והספות והמזמרות
 והמזרקות והכפות והמחתות זהב סגור והפתות
 לדלתות הבית הפנימי לקדש הקדשים לדלתי הבית
 להיכל זהב: וקליא, ומזמריא ומזרקיא, ובזפיא ומחתיתא, דהבא
 טבא, ומגלסיא, לדשי ביתא גואה, לקדש קדשיא, לדשי ביתא, להיכלא,
 דהבא:

(גאלנו יהוה עבאות שמו קדוש ישראל:)

(פרקנא, יי עבאות, שמייה, קדישא, דישראל:)

על דא יתברך וישתבח, שמה רבא קדישא, די לעילא, חיא וקימא, מברך הוא לעלם,
 ולעלמי עלמיא:

זולק הדקדוק: ז צרתן. בכל התיגאן אין בצד"י געיא והשוא נח וכ"ה בירושלמיים, והתי"ו
 רפה. ועיניך לנוכח יביטו אות ומופת בניקוד התרגום שבתגאן שכן הוא. (וכן חברו בספר
 יהושע סי' ג'): ז והמלקחים. הקורף בפתח בכל התיגאן: ח והמזמרות. הה"א בגעיא והשוא
 שבמ"ם נע: לדלתות. לדלתי. התוי"ן רפויות: